

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL

Majandusteaduskond

Ärikorralduse instituut

Lehti Alver

GAIN JA LOSS: ÜLDKEELENDITEST OSKUSSÕNADEKS

Magistritöö

Õppekava TARM, peeriala Majandusarvestus

Juhendaja: Jaan Alver, PhD

Tallinn 2018

Deklareerin, et olen koostanud töö iseseisvalt ja olen viidanud kõikidele töö koostamisel kasutatud teiste autorite töödele, olulistele seisukohtadele ja andmetele, ning ei ole esitanud sama tööd varem ainepunktide saamiseks. Töö pikkus on ...13617..... sõna sissejuhatusest kuni kokkuvõtte lõpuni.

Lehti Alver

(allkiri, kuupäev)

Üliõpilase kood: 153731TARM

Üliõpilase e-posti aadress: lehti.alver@ten.ee

Juhendaja: Jaan Alver, PhD:

Töö vastab kehtivatele nõuetele

.....

(allkiri, kuupäev)

Kaitsmiskomisjoni esimees:

Lubatud kaitsmisele

.....

(nimi, allkiri, kuupäev)

SISUKORD

LÜHIKOKKUVÕTE	5
KASUTATUD LÜHENDITE LOETELU	6
SISSEJUHATUS	7
1. TERMINITE <i>GAIN</i> JA <i>LOSS</i> KASUTAMINE SÕNARAAMATUTES	10
1.1. Terminite <i>gain</i> ja <i>loss</i> areng ja tähendus teistes keeltes	10
1.2. Terminid <i>gain</i> ja <i>loss</i> üldsõnaraamatutes	14
1.3. Terminid <i>gain</i> ja <i>loss</i> erialasõnastikes	15
2. TERMINITE <i>GAIN</i> JA <i>LOSS</i> KASUTAMINE RAAMATUPIDAMISES	20
2.1. Terminite <i>gain</i> ja <i>loss</i> kasutamine õigusaktides	20
2.1.1. Terminite <i>gain</i> ja <i>loss</i> kasutamine Raamatupidamise seaduses	20
2.1.2. Terminite <i>gain</i> ja <i>loss</i> kasutamine Euroopa Liidu direktiivis	22
2.2. Terminite <i>gain</i> ja <i>loss</i> kasutamine raamatupidamisstandardites	23
2.2.1. Eesti finantsaruandluse standard	23
2.2.2. Rahvusvaheline finantsaruandluse standard väikestele ja keskmise suurusega majandusüksustele (<i>IFRS for SMEs</i>)	26
2.2.3. Rahvusvahelised finantsaruandlusstandardid (<i>IFRS</i>)	28
2.2.4. USA üldtunnustatud raamatupidamispõhimõtted ehk <i>US GAAP</i>	30
2.2.4. Ühendkuningriigi finantsaruandluse standard ehk <i>UK FRS</i>	31
3. TERMINITE <i>GAIN</i> JA <i>LOSS</i> KASUTAMISE ARUTELUD	33
4. RAAMATUPIDAMISKANDED, KUS ESINEB <i>GAIN</i> VÕI <i>LOSS</i>	39
4.1. <i>Gain</i> ja <i>loss</i> raamatupidamiskannetes	39
4.1.1. <i>Gain</i> ja <i>loss</i> raamatupidamiskanded majandusaasta lõpu seisuga	39
4.1.2. <i>Gain</i> ja <i>loss</i> raamatupidamiskanded majandusaasta jooksul	41
4.2. <i>Gaini</i> ja <i>lossi</i> olemus raamatupidamiskannetes	43
KOKKUVÕTE	45
SUMMARY	48
KASUTATUD ALLIKATE LOETELU	51
LISAD	57
Lisa 1. Terminid <i>gain</i> sõnapaarid ja tuletatud sõnad	57
Lisa 2. Terminid <i>loss</i> sõnapaarid ja tuletatud sõnad	60
Lisa 3. Terminid <i>gain</i> ja <i>loss</i> kindlustuse sõnaraamatutes	62

Lisa 4. Terminid <i>gain</i> ja <i>loss</i> ärimise ja majanduse (<i>business and economics</i>) sõnaraamatutes	64
Lisa 5. Terminid <i>gain</i> ja <i>loss</i> majandusarvestuse sõnaraamatutes	68
Lisa 6. Terminid <i>gain</i> ja <i>loss</i> panganduse sõnaraamatutes.....	72
Lisa 7. Terminid <i>gain</i> ja <i>loss</i> investeerimise ja finantseerimise sõnaraamatutes	73
Lisa 8. Terminid <i>gain</i> ja <i>loss</i> muude valdkondade sõnaraamatutes	78
Lisa 9. Terminite definitsioonid IFRS for SMEs teises peatükis	80
Lisa 10. Näide artiklist „On Some Ideas for Improvement of Identification and Recording <i>Gain/Loss</i> ”	82
Lisa 11. Näiteid <i>gain</i> ja <i>loss</i> raamatupidamiskannetest majandusaasta lõpus.....	85
Lisa 12. Näiteid <i>gain</i> ja <i>loss</i> raamatupidamiskannetest majandusaasta jooksul.....	88

LÜHIKOKKUVÕTE

Raamatupidamine on muutunud rahvusvahelisemaks. Tänapäeval on Eesti jaoks üks olulisemaid mõjutajaid Euroopa Liitu kuulumine, mistõttu ühtlustatakse finantsaruandlust. Eestit mõjutavad rahvusvahelised standardid (*IFRS*id), Euroopa Liidu direktiivid, kohalikud juhendid ja seadustik. Eestis on palju mõisteid üle võetud arenenumatelt riikidelt, samas ei ole seda kõike tehtud korrektselt, mistõttu kohati esineb oskussõnades ja nende definitsioonides vää- ja toortõlkeid.

Töö eesmärk on terminite *gain* ja *loss* tähenduse ja kasutuse kindlakstegemine, definitsioonide analüüs, seose leidmine raamatupidamise alusprintsipiidega ning vajadusel ettepanekute tegemine terminite ja nende definitsioonide (mõistete) muutmiseks. Magistritöös on kasutatud kvalitatiivseid andmekogumi- ja analüüsimeetodeid (tekstianalüüsi, sünteesi ja üldistamist). Selleks vaadeldakse sõnade kujunemist, tähendust teistes keeltes ning oskussõnade tähendusi ja kasutamist eri valdkondades. Lisaks sellele tutvub autor õigusaktide ning finantsaruandluse standardite ja juhenditega. Lõpetuseks analüüsitakse raamatupidamiskandeid, kus esinevad *gain* ja *loss*.

Autor on püstitatud kaks hüpoteesi. Esimene hüpotees: *gain* ja *loss* on tõlgitud eesti keelde ebakorrektselt. Teine hüpotees: termin *gain* (*loss*) võib raamatupidamiskannetes olla erineva tähendusega. Analüüsi käigus leidis esimene hüpotees kinnitust, kuna tegemist ei ole kasumi ja kahjumiga vaid korrigeerimisega. Teine hüpotees kinnitust ei leidnud, kuna *gain* ja *loss* on kõikides kannetes, kus nad esinevad, korrigeeriva iseloomuga.

Võtmesõnad: *expense*, *gain*, *income*, kahjum, kasum, kulu, *loss*, *profit*, tulu

KASUTATUD LÜHENDITE LOETELU

EL – Euroopa Liit

IAS – Rahvusvahelised raamatupidamisstandardid

IFRS – Rahvusvahelised finantsaruandluse standardid

IFRS for SMEs või väike *IFRS* – Rahvusvaheline finantsaruandluse standard väikestele ja keskmise suurusega majandusüksustele

RPS – Raamatupidamise seadus

RTJ – Raamatupidamise Toimkonna juhendid

UK FRS – Ühendkuningriigi finantsaruandluse standard

US GAAP – Ameerika Ühendriikide üldtunnustatud raamatupidamis põhimõtted

SISSEJUHATUS

Seoses üleilmastumisega tekkis majandusüksustel vajadus rakendada ühtseid finantsaruandluse standardeid. Tänapäeval on maailmas juhtpositsioonil rahvusvahelised finantsaruandluse standardid (*IFRSid*), kuid oluline koht on ka *US GAAPil*. Selleks, et eri riikide majandusüksuste finantsaruanded oleksid võrreldavad, tuleb kõigepealt aru saada mõistetest. Paljud riigid on võtnud omaks *IFRSi* mõistestiku ja juurutanud selle tõlkeversiooni riigi raamatupidamisse. Selliselt on toimitud ka Eestis. Kui Eesti 1991. aastal taasiseseisvus, mindi üle turumajandusele. Sellega kaasnes uute normdokumentide väljatöötamine. Kuna Eestil ei olnud kogemust turumajanduslikus raamatupidamises, siis on Eesti raamatupidamist oluliselt mõjutanud USA (Alver, Alver 2001), *IFRSid* ja eurodirektiivid.

Eesti esimene Raamatupidamise seadus jõustus 01.01.1995 ning teine Raamatupidamise seadus 01.01.2003. Magistritöö seisukohast jõustusid viimased olulised muudatused Raamatupidamise seaduses 01.01.2016. Ühe olulisema muudatusena tuleb märkida põhimõistestiku uuendamist. Defineeritud on järgmised terminid: vara, kohustus, omakapital, tulu, kulu, kasum ja kahjum (RPS § 3). Kasum (kahjum) on defineeritud järgmiselt: „raamatupidamiskohustuslase aruandeperioodi tulude ja kulude vahe” (*ibid.*). Sisuliselt pole tegu definitsiooni, vaid aritmeetikatehtega. Eesti keeles kasutatakse sageli termineid „kasum” ja „kahjum” ka ingliskeelsete terminite *gain* ning *loss* vastena. Viimaseid pole raamatupidamise seaduses defineeritud. Eesti keeles on terminite *gain* ja *loss* vastetena kasutatud ka termineid „tulum” ja „kadum”. Neid termineid on näiteks kasutanud õpiku „Finantsarvestus” autorid Lehte ja Jaan Alver põhjusel, et *gain* ja *loss* ei saa olla kasum/kahjum, kuna neid ei leita tulu(de) ja kulu(de) vahena (Alver, Alver 2017). Seoses ingliskeelsete terminite *gain*, *loss*, *income*, *expenses* ja *revenue* tõlkimise ning kasutamise probleemidega (nendest on töös kirjutatud põhjalikumalt), on mainitud terminid magistritöös läbivalt ingliskeelsed.

Raamatupidamise seadusega samaaegselt muudeti ka Raamatupidamise Toimkonna juhendeid (RTJe) ehk teisisõnu Eesti finantsaruandluse standardit. Kuigi terminoloogia on pigem parenenud, on oskussõnavaras siiski palju segadust. Ebaselgete terminite hulka kuuluvad ka *gain* ja *loss*.

Terminite *gain* ja *loss* kohta on Eestis artikleid kirjutanud professorid Jaan ja Lehte Alver (Alver, Alver 2016b, 2016c). Briti juhtivad raamatupidamisprofessorid Richard Barker (Barker 2010) ja Christopher Nobes (Nobes 2011, 2012, 2014) on seda teemat kajastanud ingliskeelses erialakirjanduses.

Töö eesmärk on terminite *gain* ja *loss* tähenduse ja kasutuse kindlakstegemine, definitsioonide analüüs, seose leidmine raamatupidamise alusprintsipiidega ning vajadusel ettepanekute tegemine terminite ja nende definitsioonide (mõistete) muutmiseks. Selleks uuritakse, kuidas on sõnad *gain* ja *loss* tekkinud. Edasi vaadeldakse, kuidas on need eesti keelde tõlgitud. Töös kasutatakse kvalitatiivset uurimismeetodit ja tekstianalüüsi. Selleks kasutakse erialaseid sõna- ja käsiraamatuid. Lisaks toob autor näiteid, kuidas on *gain* ja *loss* kasutusel majandusalaste (eeskätt raamatupidamisalaste) oskussõnadena. Nende kasutamist analüüsib autor õpikute, käsiraamatute, juhendite, artiklite jm allikate baasil. Seejärel on analüüsitud terminite *gain* ja *loss* esinemist raamatupidamiskannetes ning nende rühmitamise tagajärjel avatud mainitud terminite tegelik sisu.

Autor on püstitanud kaks hüpoteesi. Esimene hüpotees: *gain* ja *loss* on eesti keelde ebakorrektselt tõlgitud. Teine hüpotees: termin *gain* (*loss*) võib raamatupidamiskannetes olla erineva tähendusega.

Magistritöö esimeses peatükis antakse põhjalik ülevaade sõnaraamatutes esinevatest *gaini* ja *lossi* definitsioonidest. Nende põhjal teeb autor kokkuvõtte. Ülevaate tegemisel on autor eeskujuks võtnud Annalisa Zanola 2014. aastal ilmunud artiklis „*Linguistic and Cross-Cultural Complexities of a Specialised Legal Item: The 'True And Fair' Case*” kasutatud metoodika. Mainitud artiklis on uuritud terminit *true and fair* ning vaadeldud, kas neid sõnu tuleks tõlkida ja vaadelda eraldi või käsitleda koos. Lisaks on artikli autor vaadelnud neid sõnu omadussõna, nimisõna, tegusõna jm tähenduses.

Teises peatükis on kasutatud õigusakte ja juhendmaterjale, mille põhjal on autor koostanud näited mitmesugustest situatsioonidest, kus tekivad *gain* ja *loss*. Nende näidete põhjal on analüüsitud, mida sisuliselt tähistatakse terminitega *gain* ja *loss*.

Kolmandas peatükis on uuritud teadusartikleid, mis käsitlevad termineid *gain* ja *loss* ning neljandas peatükis on toodud näited raamatupidamiskannetest, kus esineb *gain* või *loss*. Kannete analüüsimisel eristatakse aruandeperioodi jooksul ja aruandeperioodi lõpul tehtavaid kandeid.

1. TERMINITE *GAIN* JA *LOSS* KASUTAMINE SÕNARAAMATUTES

1.1. Terminite *gain* ja *loss* areng ja tähendus teistes keeltes

Inglise keel on läänegermaani keel, mis kuulub indoeuroopa keelkonda. Indoeuroopa keeled jagunevad järgmisteks keelerühmadeks: keldi, romaani, germaani, balti, slaavi, iraani ja india keeled (viimased kaks koos on indoiraani keeled). Eesti keel kuulub läänemeresoome keelkonna lõunarühma. Selle lähemad sugulased on läänemeresoome keeled vadja ja liivi keel. Terminid *gain* ja *loss* esinevad indoeuroopa keelkonnas. Eesti keeles ei esine sõnad *gain* ja *loss* sellise kõla, kirja- ja tähendusega nagu need on indoeuroopa keelkonnas.

Tabelis 1 on toodud sõna *loss* versioonid indoeuroopa keelkonnas. Inglise keeles kirjutati algselt sõna *loss* lühemalt ehk *los*. Vanainglise keeles kasutati ka *lor* ja *forlor*, mille kirja- ja tähenduse sarnaneb keskkõrgklassi saksakeelsele sõnale *verlor*. Tabelis toodud sõnade tähendused on negatiivse alatooniga: kahju, hävitamine, kadu, purunemine jne. Enamik neist tähendustest on *loss*il ka tänapäeval.

Tabel 1. Sõna *loss* kujunemine indoeuroopa keelkonnas

Sõna	Keel	Tähendus (inglise keeles)	Tähenduse tõlge
<i>Los</i>	Keskinglise keel	<i>Damage, destruction, loss</i>	Kahju, hävitamine, kadu
<i>Los</i>	Vanainglise keel	<i>Damage, destruction, loss</i>	Kahju, hävitamine, kadu
<i>Lor, forlor</i>	Vanainglise keel	<i>Loss, ruin</i>	Kahju/kadu, rikkuma
<i>Lusq</i>	Proto-germaani keel	<i>Dissolution, break-up, loss</i>	Lahustumine, purunemine, kadu
<i>Lews</i>	Proto-indoeuroopa	<i>To cut, sunder, separate, loose, lose</i>	Lõikama, lahti, eraldi, lahtine, kaotama
<i>Los</i>	Vanaislandi keel	<i>Dissolution, looseness, break-up</i>	Lahustumine, lahtisus/lõtvus, lagunemine
<i>Verlor</i>	Keskkõrgklassi saksa keel	<i>Loss, ruin</i>	Kahju/kadu, rikkuma

Allikas: Wiktionary 2018 *sub loss*; autori koostatud

Tabelis 2 on ingliskeelse sõna *loss* tänapäevased vasted teistes indoeuroopa keeltes. Kui Tabelis 1 on eri keeltes *loss*i kirja- ja tähenduse sarnane, siis aja möödudes on nende sõnade kirja- ja tähendused muutunud.

Ingliskeelne sõna *loss* on taani keeles *tab* ning islandi ja norra keeles *tap*. Sõna *loss* kirja­pilt on sarnane rootsi, saksa ja hollandi keelele. Saksa keeles on keskaja sõna *verlor* kirja­pilt sarnane tänapäeval kasutatava sõna *verlust* kirja­pildiga. Itaalia ja prantsuse keeles on sõna *loss* vastavalt *perdita* ja *perte*. Kuigi kirja­pilt on ajas muutunud, on nende sõnade tähendus sarnane. Nende sõnadega tähistatakse: *lossi*, kahjumit, kahju, kaotust, kahjustust jne. Inglise keeles on *loss* kasutusel nii sõnapaaris *profit* (kasum) ja *loss* (kahjum), kui ka sõnapaaris *gain* ja *loss*. Sarnaselt inglise keelele on Tabelis 2 toodud sõnad teistes keeltes, mis on kasutusel nii *gaini* sõnapaaris kui ka kasumi (*profit*) sõnapaaris. See tähendab, et ka teistes keeltes pole mõlema *lossi* eristamiseks kasutatud/loodud erinevaid sõnu.

Tabel 2. Sõna *loss* tänapäeva indoeuroopa keelkonnas

Sõna	Keel	Tähendus (inglise keeles)	Tähenduse tõlge (ingliskeelne <i>loss</i> on tõlkimata)	Viide sõnaraamatule
<i>Tap</i>	Norra keel	<i>Loss</i>	<i>Loss/kahjum</i>	Bråtveit 1994 <i>sub tab</i>
<i>Tap</i>	Islandi keel	<i>Loss, damage</i>	<i>Loss/kahjum, kahju</i>	Icelandic... 2018 <i>sub tab</i>
<i>Tab</i>	Taani keel	<i>Loss</i>	<i>Loss/kahjum</i>	Gads Forlag 1992 <i>sub tab</i>
<i>Förlust</i>	Rootsi keel	<i>Loss</i>	<i>Loss/kahjum</i>	Petti, Petti 1994 <i>sub förlust</i>
<i>Verlust</i>	Saksa keel	<i>Loss</i>	<i>Loss/kahjum</i>	Scholze-Stubenrecht, Sykes 1997 <i>sub verlust</i>
<i>Verlies</i>	Hollandi keel	<i>Loss, lose, lost</i>	<i>Loss/kahjum, kaotama, kadunud</i>	<i>Reverso</i> 2018 <i>sub verlies</i>
<i>Perdita</i>	Itaalia keel	<i>Loss, waste, leak</i>	<i>Loss/kahjum, prügi, leke/kahju</i>	Oxford Pravia...2010 <i>sub perdita</i>
<i>Perte</i>	Prantsuse keel	<i>Loss, waste, wastage, leakage, shedding, forfeiture</i>	<i>Loss/kahjum, jäätmed, raiskamine, lekkimine, levitamine, kaotus</i>	Dictionnaire... 2007 <i>sub perte</i>
<i>Zaudējums</i>	Läti keel	<i>Loss, disadvantage, detriment, defeat, forfeiture, waste</i>	<i>Loss/kahjum, ebasoodne olukord, kahju, alistama/võitma, kaotus, jäätmed</i>	Belzēja, Birzvalka, Jurka, Mozere, Raškevičs, Treilons 1997 <i>sub zaudējums</i>
<i>(Praradimas) Nuostolis</i>	Leedu keel	<i>Loss</i>	<i>Loss/kahjum</i>	Dict.com 2018 <i>sub praradimas, nuostolis</i>

Allikas: Viited sõnaraamatutele on toodud tabelis; autori koostatud

Tabelis 3 on toodud sõna *gain* versioonid indoeuroopa keelkonnas. Kirjapildis on kõik need sõnad sarnased. Keskajal olid inglise keeles levinud nii *gain*, *gein* kui ka *gainen*. Tabelis toodud sõnade tähendused on positiivse alatooniga: kasu, kasum, eelis, kasumlik, võitma jne. Enamus neist tähendustest esineb *gainil* ka tänapäeval.

Tabel 3. Sõna *gain* kujunemine indoeuroopa keelkonnas

Sõna	Keel	Tähendus (inglise keeles)	Tähenduse tõlge
<i>Gain, gein</i>	Keskinglise keel	<i>Profit, advantage</i>	Kasum/kasu saama, eelis
<i>Gagn</i>	Vananorra keel	<i>Benefit, advantage, use</i>	Kasu, eelis, kasutamine
<i>Gagna, gaganą</i>	Proto-germaani keel	<i>Gain, profit, literally return</i>	Kasu, kasum/kasu saama, sõna otseses mõttes tagasi
<i>Gagana</i>	Proto-germaani keel	<i>Back, against, in return</i>	Tagasi, vastu, vastutasuks
<i>Ga-</i>	Proto-germaani keel	<i>With, together</i>	Kellegagi, koos
<i>Kom</i>	Proto-indoeuroopa	<i>Next to, at, with, along</i>	Kõrval, koos, mööda
<i>Gagn</i>	Vanaislandi keel	<i>Gain, advantage, use</i>	Kasu, eelis, kasutamine
<i>Gagn</i>	Rootsi keel	<i>Benefit, profit</i>	Kasu, kasum/kasu saama
<i>Gavn</i>	Taani keel	<i>Gain, profit, success</i>	Kasu, kasum/kasu saama, edu
<i>ΓΑΓΕΙΓΑΝ (gageigan)</i>	Gooti keel	<i>To gain, profit</i>	Kasu saama, kasum/kasu saama
<i>Gegn</i>	Vananorra keel	<i>Ready</i>	Valmis
<i>Gen</i>	Rootsi murre	<i>Useful, noteful</i>	Kasulik, mürgine
<i>Cum</i>	Ladina keel	<i>With</i>	Koos
<i>Gainen</i>	Keskinglise keel	<i>To be of use, profit, avail</i>	Kasutuses olema / kasutada, kasum/kasu saama, kasu/abi
<i>Gagna</i>	Islandi ja rootsi keel	<i>To avail, help</i>	Kasutada/kasulik olema, aitama/abi
<i>Gavne</i>	Taani keel	<i>To benefit</i>	Kasu saama/tulu tooma
<i>Gain</i>	Keskaja prantsuse keel	<i>Gain, profit, advancement, cultivation</i>	Kasu, kasum/kasu saama, edutamine/edu/areng, kasvatamine
<i>Gaaing, gaaigne, gaigne – a noun derivative of gaignier</i>	Vanaprantsuse keel	<i>To till, earn, win</i>	Tõstma, teenima, võitma/võit

Allikas: Wiktionary 2018 *sub gain*; autori koostatud

Tabelis 4 on ingliskeelse sõna *gain* tänapäevased vasted teistes indoeuroopa keeltes. Prantsuse ja inglise keeles on *gainil* ühesugune kirjapilt. See kirjapilt oli ka keskajal prantsuse keeles kasutusel.

Saksa, taani, norra keeles on *geinil* sarnane kirja­pilt. Võrreldes varasema ajaga, on kirja­pilt muutunud, kuid sõnatüvi on samaks jäänud. Hollandi ja rootsi keeles on *gain* vastavalt *winst* ja *vinst*. Kuigi kirja­pilt on ajas muutunud, on nende sõnade tähendus sarnane. Nende sõnadega tähistatakse: *gaini*, kasumit, kasu, võitu, auhinda jne. Inglise keeles on *profiti* (kasum) ja *gaini* jaoks kasutusel erisõnad, millel on konkreetne definitsioon. Samas teistes indoeuroopa keeltes tähistatakse vahel ingliskeelset *profitit* (kasumit) ja *gaini* sama sõnaga. Hea näide on saksa keel, kus sõna *gewinn* kasutatakse nii kasumi kui ka *gaini* tähenduses.

Tabel 4. Sõna *gain* tänapäeva indoeuroopa keelkonnas

Sõna	Keel	Tähendus (inglise keeles)	Tähenduse tõlge (inglisekeelne <i>gain</i> on tõlkimata)	Viide sõnaraamatule
<i>Gain</i>	Prantsuse keel	<i>Gain, profit</i> (vähem levinud), <i>benefit</i> (vähem levinud), <i>winning</i>	<i>Gain</i> , kasum, kasu, võit	Dictionnaire... 2007 <i>sub gain</i>
<i>Gewinn</i>	Saksa keel	<i>Profit, gain, win, prize, benefit</i>	Kasum, <i>gain</i> , võit, auhind, kasu	Scholze-Stubenrecht, Sykes 1997 <i>sub gewinn</i>
<i>Gevinst</i>	Taani keel	<i>Profit, gain, winnings, prize</i>	Kasum, <i>Gain</i> , võit, auhind	Gads Forlag 1992 <i>sub gevinst</i>
<i>Gevinst (and fortjent)</i>	Norra keel	<i>Gain, profit, price, winnings</i>	<i>Gain</i> , kasum, hind, võit	Bråtveit 1994 <i>sub gevinst</i>
<i>Guadagno</i>	Itaalia keel	<i>Gain, profit, advantage</i>	<i>Gain</i> , kasum, edu/eelis	Oxford Pravia...2010 <i>sub guadagno</i>
<i>Winst</i>	Hollandi keel	<i>Profit, gain</i>	Kasum, <i>gain</i>	<i>Reverso</i> 2018 <i>sub winst</i>
<i>Vinst</i>	Rootsi keel	<i>Profit, gain, Win</i>	Kasum, <i>gain</i> , võit	Petti, Petti 1994 <i>sub vinst</i>
<i>Hagnaður</i>	Islandi keel	<i>Profit, gain</i>	Kasum, <i>gain</i>	Icelandic... 2018 <i>sub hagnaður</i>
<i>Peļņa</i>	Läti keel	<i>Gain</i>	Kasum, <i>gain</i>	Belzēja, Birzvalka, Jurka, Mozere, Raškevičs, Treilons 1997 <i>sub peļņa</i>
<i>Pelnas</i>	Leedu keel	<i>Profit, proceeds, gain</i>	Kasum, tulu, <i>gain</i>	Dict.com 2018 <i>sub pelnas</i>

Allikas: Viited sõnaraamatutele on toodud tabelis; autori koostatud

Tänapäeval on indoeuroopa keeled edasi arenenud ning ka kirja­pilt ja hääldus on muutunud. Siiski võib veel näha *gaini* ja *lossi* algeid tänapäeva sõnades. Tabelis 2 toodud keeltes on *loss*, sarnaselt inglise keelele, kasutusel sõnapaarides: *gain* ja *loss* ning *profit* (kasum) ja *loss*. Eesti keeles on nii *gain* kui ka *profit* tõlgitud kasumina. Esineb veel keeli, kus *gaini* ja *profiti* jaoks ei ole loodud eri sõnu, vaid kasutatakse sama sõna, kuid eri tähenduses. Raamatupidamises on kasum, kahjum, *gain*

ja *loss* kõik eraldiseisvad oskussõnad, kuid paraku ei ole osatud/tahetud erisõnu luua, mistõttu arusaam *gain*ist ja *loss*ist on segane.

1.2. Terminid *gain* ja *loss* üldsõnaraamatutes

Gain ja *loss* on üldsõnaraamatutes väga levinud sõnad. Neil on mitmesuguseid vasteid. Lisaks on inglise keeles arendatud sõnu *gain* ja *loss* edasi, lisades neile liiteid või täiendsõnu, on tekkinud uued terminid. Sõna *gain* vasted on järgmised: vooluahela funktsioon (*circuit function*), kasu / hüve / hüvang / kasulik (*good*), olla hea / olema hea / ole hea (*be good*), kasu (*return*), kasum / kasu / kasusaamine / sissetulek / kasu saama / tulu saama (*profit*), saama (*receive*), müüa kasumlikult/kasumiga (*sell at a profit*), rikkaks saama (*get rich*), saadud raha (*money received*), tootma / tulu tooma (*produce*), tõstma üles / tõsta üles (*notch up*), kasv / juurdekasv (*growth*), kasvama (*grow*), suurenema (*advance*), saavutama (*achieve*), suurenemine / kasv / suurendama / kasvama (*increase*), lisa (*extra*), kasu / tulu / paremus / kasu saama / tulu tooma (*benefit*). *Gain*i sisuline tähendus on positiivne. Seda seostatakse kasuga, kasvuga, tuluga. Sõnast *gain* on tuletatud mitmesuguseid sõnapaare ja sõnu (vt sõnapaare ja sõnu Lisast 1).

Lisast 1 selgub, et sõna *gain* tähistab millegi muutust, mõju, paremist, mõjutust, saavutamist. *Gain*i kasutatakse abisõnana, et näidata, milline oli muutus või mõju. Sõnaühendis jääb *gain* tihti tõlkimata ning pigem keskendutakse sõnaühendi muudele sõnadele. Näiteks *gain access* tähendab juurdepääsu ning ligipääsu saama. *Access* on eesti keeles juurdepääs või ligipääs ehk *gain* näitab millegi saavutamist.

Sõna *loss* on seostatud sõnaga *lose* (kaotus). Sõna *loss* vasted on järgmised: raiskama (*wasting away*), teadvuse kaotus (*blacking out*), viletsus / piin (*affliction*), rikkuma / laostuma / hukk (*ruin*), puudumine / ilmaolek / äraolek (*absence*), välja vedama / eksport (*export*), vähendamine / vähendus / alandama / alandus / koondamine / kahandus / ümberarvutamine / ümberarvestus (*reduction*), allutatud objekt (*subtracted item*), vahe / erinevus / lahknevus / hälve / eraldama (*difference*), väljajätmine / vahele jätmine / kärbe (*omission*), visadus / tühisus / ilmaaegsus (*futility*), kahjustus / rikkumine (*impairment*), lekkima / leke / kahju (*leak*), kaotus / lüüasaamine / nurjama (*defeat*). Sõnale *loss* on omane negatiivne tähendus. *Loss* seostatakse vähenemise, puudumise, erinevuse, eraldumise ja kaotusega. Sõnast *loss* on tuletatud mitmesuguseid sõnapaare ja sõnu (vt Lisa 2).

Lisa 2 põhjal on sõna *loss* millegi muutus, mõju, halvenemine, langus ja kaotamine. *Lossi* kasutatakse abisõnana, et näidata, milline oli muutus või mõju. Sõnaühendis jääb *loss* tihti tõlkimata ning pigem keskendutakse sõnaühendi ülejäänud sõnadele. Näiteks *loss of weight* tähendab kaalu langust või langetamist. *Weight* on eesti keeles (keha)kaal ning *loss* näitab millegi langust. Tavaliselt on *loss* negatiivse alatooniga, kuid näitena toodud *loss of weight* tähendus võib olla positiivne.

Terminitel *gain* ja *loss* ühest tähendust ei esine. Pigem on neid omavahel vastandatud: *gain* on positiivse alatooniga ning *loss* negatiivse alatooniga. Mõlemad sõnad näitavad täiendsõnadena millegi muutust, mõju. Samas on näha, et tavakeeles neid sõnu majandusega ei seostata.

1.3. Terminid *gain* ja *loss* erialasõnastikes

Termineid *gain* ja *loss* kohtab ärimise, rahanduse, finantsarvestuse, maksunduse ja muudes valdkondades. Need valdkonnad saavad sisendi finantsarvestusest, kus vaadeldavad terminid esinevad. Samas ei pruugi *gain* ja *loss* eri valdkondades olla samatähenduslikud. Lisades 3–8 on näha, kuidas on eelnimetatud valdkondade erialasõnastikes *gain* ja *loss* defineeritud.

Kindlustuse sõnaraamatutes (vt Lisa 3) on pigem levinud termin *loss*. Kindlustus on tavaliselt seotud kindlustusjuhtumitega, kus kindlustatakse vara ja selle väärtust võimaliku kahju eest. Seetõttu on tavapärase termin *loss*. Oskussõna *loss* on defineeritud kahjuna, mille tavaliselt tekitab kolmas osapool. Tihti on *loss* seotud vara väärtuse vähenemisega. *Lossi* peetakse ka kahjunõudeks – see on summa, mille võrra on vara esialgne ja hilisem väärtus erinevad. Terminit *gain* peetakse samaväärseks kasumiga (*profit*).

Ärimise ja **majanduse** sõnaraamatutes (vt Lisa 4) on *gain* ja *loss* väga populaarsed, neid on kasutatud uute terminite loomisel. Näiteks on ärimise ja majanduse sõnaraamatutes kasutusel järgmised terminid: *capital gain*, *capital loss*, *recognized gain*, *realized gain*, *unrealized gain*, *casualty loss*, *net loss*, *realized loss* ja *unrealized loss*. Ärimise ja majanduse sõnaraamatutes on termin *loss* levinum. Mõnes sõnaraamatus ei esinegi terminit *gain*. Sõnaraamatutes, kus esineb *gain*ist tuletatud termineid, on viimast defineeritud kui väärtuse suurenemist, mis on arvatav müügihinna ja raamatupidamisliku jääkmaksumuse positiivse vahena. Lisaks on *gain* seotud

kasumlikumaks muutumisega. *Gain* on miski, mis kasvatab omakapitali väärtust ning ei ole seotud majandusüksuse igapäevategevusega. Lisaks on nii *gain* kui ka *loss* seotud nn puhaskontseptsiooniga (*net concept*) (Weil, Stickney, Davidson, 1990, 45).

Loss on ärimise ja majanduse sõnaraamatutes tavapärane termin. *Loss* on kasumi vastandtermin ehk kahjum (tekib siis, kui kulud ületavad tulused). Lisaks on toodud näiteid, et *loss* tekib siis, kui midagi müüakse alla omahinna. Samas on *lossi* loetud ka *gaini* vastandiks ehk väärtuse vähenemiseks, mis on seotud müügihinna ja raamatupidamisliku jääkmaksumuse negatiivse vahega.

Kokkuvõttes on *loss* seotud väärtuse vähenemisega, kahjumiga, olukorraga, kus kulud ületavad tulused. *Gain* on seotud väärtuse suurenemisega, tuluga, mis ei tulene põhitegevusest, ja kasumiga. *Lossile* on omistatud rohkem vasteid, kuna *lossi* vastanditeks on nii *gain* kui ka *profit*. Mõnel juhul on *gaini* ja *profitit* loetud sünonüümideks. Ometi on *profitit* peetud kõigest tulude ja kulude positiivseks vaheks, samas kui *gain* on seotud väärtuse suurenemisega või teatud liiki tuluga.

Majandusarvestuses on *gain* ja *loss* põhiterminid. Seetõttu võib neid leida peaaegu kõikides majandusarvestuse sõnaraamatutes (vt Lisa 5). *Gain* on defineeritud järgmiselt: sellise vara, mida tavapärase põhitegevuse käigus ei müüda (ehk tavaliselt põhivara), müügihinna ja raamatupidamisliku jääkmaksumuse positiivne vahe¹. Sellest definitsioonist lähtudes sarnaneb *gaini* arvutamine justkui kasumi leidmisega, mis tekib siis, kui kaubaühiku müügihinnast lahutada omahind. *Gaini* vastandiks peetakse *lossi*. Kui vara, mida tavapärase põhitegevuse käigus ei müüda (ehk tavaliselt põhivara), müügihinna ja raamatupidamisliku jääkmaksumuse vahe on negatiivne, siis on tegemist *lossiga*. *Gaini* ja *lossi* tekkimisel on rõhutatud, et tegemist ei ole tavapärase põhitegevusega. Nii *lossi* kui ka *gaini* seostatakse väärtuse muutusega. *Gain* tähistab väärtuse suurenemist ja *loss* väärtuse vähenemist. Selgelt on näha väärtuse muutust näiteks väärtpaberitel, kus turuväärtuse vähenemise korral kajastatakse *loss* ning suurenemise korral *gain*. Lisaks on *gaini* ja *lossi* seostatud vastavalt omakapitali väärtuse suurenemise või vähenemisega, mille mõju ei tulene majandusüksuse igapäevasest tegevusest. *Gaini* ja *lossi* tõlgendatakse ka vastavalt tulu ja kuluna.

¹ Autori kommentaar: siit tuleneb otse, et tegu ei ole kasumiga.

Gaini teine tähendus tegusõnana on millegi saavutamine, väärtuse suurenemine ja raha laekumine. Näiteks esinevad majandusarvestuse sõnaraamatutes järgmised väljendid: valitsevat mõjuvõimu saavutama (*gain control*), teadmisi või kogemusi omandama (*gain experience*), väärtuse suurenemine (näiteks: dollari väärtus suurenes kuue punkti võrra välisvaluutaturgudel ehk *the dollar gained six points on the foreign exchange markets*). Sellest saab järeldada, et *gain* tähistab väärtuse suurenemist ja millegi saavutamist. Autori arvates ei ole õige *gaini* seostada raha sissetulekuga, sest teatud liiki sündmuste puhul raha ei liigugi (näiteks väärtpaberi raamatupidamisliku väärtuse suurenemisel).

Lossi teine tähendus on väärtuse vähenemine, kasumi mitteteenimine või raha vähenemine. *Loss* on negatiivse iseloomuga. Autori arvates ei ole õige *lossi* seostada raha väljaminekuga, kuna teatud tehingutes raha ei liigugi (näiteks väärtpaberi raamatupidamisliku väärtuse vähenemisel). Peale selle on *lossi* käsitletud kasumi vastandina ehk kahjumina, mis tekib siis, kui kõikidest tuludest kulude lahutamisel saadakse negatiivne tulemus. Ka *gaini* peetakse teatud sõnaraamatutes kasumiks ning seda vastandatakse kahjumile.

Kokkuvõttes on *gain* ja *loss* seotud väärtuse muutusega. Lisaks peetakse neid termineid vastavalt mittepõhitegevuslikuks tuluks ja kuluks. Terminil *loss* on ka teine tähendus, milleks on kahjum (*profiti* vastandtäendus). Seoses *lossi* teise tähendusega peetakse ka *gaini* vahel kasumiks. *Gaini* teine tähendus on millegi omandamine või saavutamine. Seda terminit kasutatakse ka tavakeeles. *Gaini* ja *lossi* on seostatud ka raha liikumisega. Magistritöö autor sellega ei nõustu, kuna tihti samastatakse väärtuse muutust raha liikumisega.

Panganduse sõnaraamatutes ei ole *gaini* kasutamine levinud (vt Lisa 6). *Gain* esines neljast panganduse sõnaraamatus vaid ühes. *Gain* on defineeritud ressursside suurenemisena, kui tulud ületavad kulusid. Termineid *loss* ja *profit* (kasum) on omavahel vastandatud. Kui panganduse sõnaraamatutes esineb *gain*, siis see on pigem loetud samaväärseks terminiga *profit* (kasum). *Loss* tekib siis, kui vara müüakse alla turuväärtuse või soetusmaksumuse. Lisaks peetakse *lossiks* ka laenu väärtuse vähenemist ehk kui laenu saldot peetakse osaliselt või täielikult lootusetuks. *Loss* on ka kahjum, mis tekib siis, kui kulud ületavad tulusid. Analoogilised definitsioonid, kuid positiivse alatooniga, on antud ka *profitile*. Üldjoontes võib märkida, et *lossi* on seostatud väärtuse vähenemise, kahjumi ja vara müümisega alla turuhinna või soetusmaksumuse.

Investeerimise ja finantseerimise sõnaraamatutes on *gain* ja *loss* väga laialdaselt kasutatavad terminid (vt Lisa 7). *Gaini* ja *lossi* seostatakse väärtuse muutusega. *Gaini* peetakse ka kasumiks, mis tekib vara müümisel. Vara all on mõeldud aktsiaid, võlakirju, investeerimisfonde ja muid finantsinstrumente, mida müüakse kõrgema hinnaga kui ostuhind. *Loss* tekib siis, kui vara, milleks loetakse aktsiad, võlakirjad ja muud finantsinstrumendid, müüakse alla ostuhinna. Sõnaraamatutes on tavapärane, et nii *lossi* kui ka *gaini* seostatakse vara müügiga. Samas saavad *gain* ja *loss* tekkida ka nii, et vara müüki ei toimu, vaid investeringu turuväärtus muutub (näiteks aktsia turuväärtuse muutus).

Lossi seostatakse kahjumiga ja *profiti* (kasumi) vastandiga. *Loss* tekib siis, kui kulud ületavad tulusid. Terminit *profit* on investeerimise ja finantseerimise sõnaraamatutes seostatud raha laekumisega. Ometi on teada, et finantsarvestuses on kasum ja kahjum tavaliselt tekkepõhised ega ei ole seotud raha liikumisega. Kokkuvõttes võib märkida, et *gain* ja *loss* on seotud vara müümisega, mille puhul raha liigub. Lisaks iseloomustavad need terminid ka vara väärtuse muutust.

Muude valdkondade sõnaraamatutes (vt Lisa 8) on *gaini* seostatud väärtuse suurenemisega, mis tekib turuhinna ja vara korrigeeritud väärtuse positiivsest vahest. *Lossi* on peetud kahjumiks, mis tekib siis, kui kulud ületavad tulusid. Terminit *loss* kasutatakse ka siis, kui majandusüksusel on vähem raha kui enne või majandusüksus ei ole kasumis (*having less money than before or not making a profit*) (Collin, P. H. 1994 *sub loss*). Autor ei nõustu viimase väitega, sest rahasaldo võib väheneda ka siis, kui soetatakse muu varaobjekt. Lisaks teame, et kasum ning kahjum on raamatupidamises tekkepõhised, mistõttu ei pruugi olla seotud raha tegeliku liikumisega.

Kokkuvõttes võib väita, et erialasõnaraamatutes seostatakse termineid *gain* ja *loss* Tabelis 5 toodud definitsioonide ja kirjeldustega. Enamasti on *gain* positiivse alatooniga ning *loss* negatiivse alatooniga. Tihti seostatakse mõlemat terminit muutusega, mida leitakse arvutades. Mittepõhitegevusega seotud tulu ja kulu ei võeta otseselt muutusena, samas leitakse see raamatupidamises arvutades, kuigi seda tuleks nimetada pigem kannete tasakaalustamiseks. Olemuselt loetakse *gaini* ja *lossi* vastavalt tuluks ja kuluks. Tulu ja kulu definitsioonile vastavust käsitletakse järgmises peatükis.

Tabel 5. Terminid *gain* ja *loss* erialasõnaraamatutes

Kirjeldus	<i>Gain</i>	<i>Loss</i>	Autori kommentaar
Väärtuse muutus	Väärtuse suurenemine	Väärtuse vähenemine	Tihti kasutatakse neid termineid siis, kui toimub varaobjekti müük üle või alla raamatupidamisliku jääkmaksumuse. Samas võib varaobjekti väärtus suureneda või väheneda ka vastavalt turuolukorrale (näiteks väärtpaberid).
Mittepõhitegevusega seotud tulu või kulu	Mittepõhitegevusega seotud tulu	Mittepõhitegevusega seotud kulu	Termineid peetakse vastavalt tuluks ja kuluks, mis ei ole seotud põhitegevusega.
Kasum või kahjum	Kasum tekib siis, kui tulud ületavad kulusid	Kahjum tekib siis, kui kulud ületavad tulusid.	Raamatupidamises kasutatakse <i>lossi</i> koos <i>profitiga</i> (kasumiga), mistõttu on <i>lossiga</i> tegu siis, kui kulud ületavad tulusid. Vahel on <i>gaini</i> peetud <i>profiti</i> (kasum) sünonüümiks, mis tekib siis, kui tulud ületavad kulusid.
Kahju	–	Kahju	Kindlustuse sõnaraamatutes on <i>lossi</i> üheks tähenduseks kahju, mis on sisuliselt sarnane vara väärtuse vähenemisele, kuid mis ei ole tingitud varaobjekti müümise alla raamatupidamisliku jääkmaksumuse, vaid pigem varaobjekti väärtuse vähenemisega.
Omakapitali suurenemine ja vähenemine	Omakapitali suurenemise, mille mõju ei tulene majandusüksuse tavapärasest põhitegevusest	Omakapitali vähenemine, mille mõju ei tulene majandusüksuse tavapärasest põhitegevusest	Muutus omakapitalis, mis ei tulene majandusüksuse tavapärasest põhitegevusest.
Raha liikumine	Raha laekumine	Raha väljamakse	<i>Gaini</i> ja <i>lossi</i> seostatakse raha liikumisega. Raha sissetulekut peetakse <i>gainiks</i> ja raha väljaminekut <i>lossiks</i> .
Saavutamine	Saavutamine, saavutama, omandama	–	<i>Gaini</i> kasutatakse ka tegusõnana. <i>Gaini</i> tegusõnana „saavutama”, „saavutama” või „omandama” kasutatakse ka tavakeeles.

Allikas: autori koostatud

Terminil *loss* on ka teine vaste – kahjum (vt Tabel 5). *Loss* esineb koos terminiga *profit* (kasum). Vahel peetakse ka *gaini* kasumiks, kuna *lossi* on harjutud nimetama kahjumiks. Ometi ei arvutata *gaini* tulude ja kulude vahena nagu seda tehakse kasumi puhul. Terminil *gain* on olemas inglise keeles ka teine vaste – saavutama, omandama. Seda terminit kasutatakse üldkeeles tegusõnana, kui soovitakse näidata millegi saavutamist või omandamist.

2. TERMINITE *GAIN* JA *LOSS* KASUTAMINE RAAMATUPIDAMISES

Eesti taasiseseisvumise järel saanud turumajandusel on vanust alla 30 aasta. Turumajandusele üleminekul oli Eestis kaks võimalust: tuletada ise raamatupidamisterminid ja -reeglid või võtta need üle mõnelt arenenud riigilt. Eesti taasiseseisvumise algusaastatel on Eesti raamatupidamist mõjutanud USA (Alver, Alver 2001). Hiljem on Eestit mõjutanud Euroopa Liit ja *IFRS*id. Eesti puuduseks on olnud see, et meil ei ole olnud turumajandusega nii pikka kogemust kui USA-l ja teistel arenenud riikidel. Raamatupidamiseseaduse ja raamatupidamise juhendite koostamisel võttis Eesti eeskujult teistest riikidest (Alver, Alver 2016a). Paraku ei olnud raamatupidamisspetsialistidel kuigi head keeleoskust ning tõlkijatel puudusid teadmised raamatupidamisest. Seetõttu olid nii Raamatupidamise põhimääruses kui ka Raamatupidamise seaduses toodud põhimõisted 25 aastat ebakorrektsed. Aja jooksul on definitsioonid paremaks muutunud. 2016. aastast alates on raamatupidamiseseaduses kasutusel uued definitsioonid (RPS § 3), mis on kooskõlas *IFRS*idega.

2.1. Terminite *gain* ja *loss* kasutamine õigusaktides

2.1.1. Terminite *gain* ja *loss* kasutamine Raamatupidamise seaduses

Alates 2016. aastast on Eestis kasutusel uuendatud raamatupidamiseseadus. Selle seadusega kaasnes palju muudatusi. Muudatusi tehti ka raamatupidamisterminites ja -mõistetes. Eesti Raamatupidamise seaduse paragrahvis 3 on defineeritud järgmised bilansi ja kasumiaruande terminid:

- 1) vara – raamatupidamiskohustuslase valitseva mõju all olev ressurss, mis on tekkinud minevikusündmuste tagajärjel ning mis eeldatavalt toob tulevikus majanduslikku kasu;
- 2) kohustis – raamatupidamiskohustuslase eksisteeriv kohustus, mis tuleneb mineviku sündmustest ja millest vabanemine eeldatavalt vähendab majanduslikult kasulikke ressursse;
- 3) omakapital – jääkosalus raamatupidamiskohustuslase varades pärast tema kõigi kohustiste mahaarvamist;

- 4) tulu – majandusliku kasu suurenemine aruandeperioodil vara lisandumise või suurenemisena või kohustiste vähenemisena, mille tulemusel omakapital suureneb, välja arvatud omanike sissemaksed omakapitali;
- 5) kulu – majandusliku kasu vähenemine aruandeperioodil vara vähenemise, ammendumise või amortisatsioonina või kohustiste tekkimisena, mille tulemusena omakapital väheneb, välja arvatud omakapitali arvel omanikele tehtud väljamaksed;
- 6) kasum (kahjum) – raamatupidamiskohustuslase aruandeperioodi tulude ja kulude vahe.

Otseselt pole termineid *gain* ja *loss* defineeritud. Samas vastavalt Raamatupidamise seaduses toodud mõistetele, liigituvad *gain* ja *loss* pigem tuluks ja kuluks, kuna *gain* vastavalt suurendab ja *loss* vähendab omakapitali. *Gain* ja *loss* ei teki omanike(le) tehtavate sissemaksete või väljamaksete tulemusena. Kindel on, et *gain* ja *loss* ei ole „kasum” või „kahjum”, kuna kasum/kahjum on defineeritud tulude ja kulude vahena.

Tabel 6. „Tulu”, „kulu” ja „kasum” Eesti Raamatupidamise seaduses

Termin	Raamatupidamise seadus (eesti keeles)	Raamatupidamise seadus (inglise keeles)	Ingliskeelse Raamatupidamise seaduse tõlge eesti keelde
Tulu (<i>income</i>)	Majandusliku kasu suurenemine aruandeperioodil vara lisandumise või suurenemisena või kohustiste vähenemisena, mille tulemusel omakapital suureneb, välja arvatud omanike sissemaksed omakapitali.	<i>An increase in economic benefits during the accounting period through an addition or increase in assets or reduction in liabilities as a result of which the owners' equity increases, excluding the owners' contributions to the owners' equity.</i>	Majandusliku kasu suurenemine aruandeperioodil vara lisandumise või suurenemisena või kohustiste vähenemisena, mille tulemusel suureneb omakapital, välja arvatud omanike panustamisest omakapitali.
Kulu (<i>expenses</i>)	Majandusliku kasu vähenemine aruandeperioodil vara vähenemise, ammendumise või amortisatsioonina või kohustiste tekkimisena, mille tulemusena omakapital väheneb, välja arvatud omakapitali arvel omanikele tehtud väljamaksed.	<i>A reduction in economic benefits during the accounting period through a reduction, exhaustion or depreciation of assets or liabilities as of a result of which the owners' equity decreases, excluding payments made to the owners on account of the owners' equity.</i>	Majandusliku kasu vähendamine aruandeperioodil vara või kohustiste vähendamise, ammendumise või amortiseerimise kaudu, mille tulemusena väheneb omakapital, välja arvatud omakapitali arvel omanikele tehtud väljamaksed.
Kasum (<i>profit/loss</i>)	Raamatupidamiskohustuslase aruandeperioodi tulude ja kulude vahe.	<i>The difference between the income and expenses of an accounting entity during an accounting period.</i>	Raamatupidamiskohustuslase aruandeperioodi tulude ja kulude vahe.

Allikas: RPS § 3, AA § 3; autori koostatud

Eesti Raamatupidamise seadus on tõlgitud ka inglise keelde (vt Tabel 6). Autor on analüüsinud mõistete erinevusi ning võib märkida, et seaduse ingliskeelsed definitsioonid on üldjoontes kooskõlas eestikeelse versiooniga. Siiski esineb mõningaid erinevusi. Näiteks vähenemise tähistamiseks on kasutatud sõna *reduction*, mis tähendab pigem vähendamist. Ingliskeelses erialakirjanduses (sh *IFRS*is ja *US GAAP*is) seda sõna ei kasutata, kasutatakse sõna *decrease*. Sarnaselt eelnevale kasutatakse Tabelis 6 *exhaustion*, kuid *IFRS*is on kasutusel *depletion* ning *payments* asemel kasutatakse *IFRS*is *distribution*.

2.1.2. Terminite *gain* ja *loss* kasutamine Euroopa Liidu direktiivis

Euroopa Liidu direktiiv 2013/34/EL võeti vastu 26. juunil 2013. Direktiivi sissejuhatuses on märgitud: „Euroopa Liidu direktiiv 2013/34/EL on teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ”. Kõik Euroopa Liidu riigid peavad oma seadused viima kooskõlla direktiiviga. Direktiivis on väga vähe termineid, mis on defineeritud. Termineid *gain* ja *loss* puudutavad kaudselt järgmised definitsioonid:

- 1) netokäive – tulu, mis on saadud toodete müügist ja teenuste osutamisest ning millest on maha arvatud müügiallahindlused ning käibemaks ja muud käibega otseselt seotud maksud;
- 2) väärtuse korrigeerimine – korrigeerimine, mille eesmärk on võtta arvesse eraldiseisva vara bilansipäeva seisuga kindlaks määratud väärtuse muutust, olenemata sellest, kas selline muutumine on lõplik või mitte.

Mõlemad definitsioonid on väga segased ja pealiskaudsed. Lisaks on näha, et kulu, kasumit või kahjumit pole üldse defineeritud. Ingliskeelses Euroopa Liidu direktiivis on need terminid järgmised:

- 1) *net turnover*² – means the amounts derived from the sale of products and the provision of services after deducting sales rebates and value added tax and other taxes directly linked to turnover;
- 2) *value adjustment* – means the adjustments intended to take account of changes in the values of individual assets established at the balance sheet date, whether the change is final or not.

² *Net turnover* on USAs kasutatava termini *net sales* briti vaste (Toots, Alver, 2008). Eesti juhendmaterjalides on terminina kasutusel müügitulu.

Ingliskeelne ja eestikeelne direktiiv on omavahel kooskõlas, kuid ometi on mõlema termini eestikeelne variant kaootiline. Niisuguseid definitsioone ei ole kasutatud rahvusvahelistest standardites ega Eesti Raamatupidamise seaduses.

2.2. Terminite *gain* ja *loss* kasutamine raamatupidamisstandardites

Eesti Raamatupidamise seaduses on märgitud, et finantsarvestuse korraldamine ja finantsaruandluses kasutatavad arvestuspõhimõtted ning informatsiooni esitusviis peavad olema kooskõlas seaduses sätestatud nõuetega ja ühega järgmisest kahest finantsaruandluse standardist:

- 1) Eesti finantsaruandluse standard;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1606/2002 rahvusvaheliste raamatupidamisstandardite kohaldamise kohta (EÜT L 243, 11.09.2002, lk 1–4) sätestatud korra kohaselt Euroopa Komisjoni vastu võetud rahvusvaheline finantsaruandluse standard³. (RPS § 17)

Autor on töö jaotises 2.2. uurinud Eesti Raamatupidamise seaduses aktsepteeritud standardeid. Lisaks on käsitletud ka väikest *IFRSi*, *US GAAPi* ja *UK FRSi*.

2.2.1. Eesti finantsaruandluse standard

Eesti finantsaruandluse standardil puudub raamistik, kus oleksid toodud põhimõisted. Põhimõisted on toodud eraldi juhendites. Termin „tulu” definitsioon on toodud Eesti finantsaruandluse standardi juhendis RTJ 10 „Tulu kajastamine”: „Tulu on majandusliku kasu suurenemine aruandeperioodil vara lisandumise või suurenemisena või kohustiste vähenemisena, mille tulemusel omakapital suureneb, v.a omanike sissemaksed omakapitali (*SME IFRS* 2.23)” (RTJ 10 § 8). Lisaks on samas juhendis toodud järgmine selgitav lause: „*SME IFRS* kasutab mõiste „tulu” vastetena mõisteid „*income*”, „*revenue*” ja „*gain*”. Sisuliselt on kõik kolm *SME IFRS* mõistet samatähenduslikud ning käesolevas juhendis kasutatakse kõigi nende vastena mõistet „tulu”” (RTJ 10 § 8, joonealune selgitus). Olgu märgitud, et terminid *income*, *revenue* ja *gain* ei ole samatähenduslikud ehk sünonüümid (muidu piisaks ainult terminist *income*, mis on *SME IFRS*is neist ainsana defineeritud). *SME IFRSi* kohaselt on *income* tulu, *revenue* ja *gain* aga tulu (*income*) liigid, millele rakendub tulu definitsioon. Tuleb veel märkida RTJide ebajärjepidevust –

³ Mõeldud on ilmselt nn suurt *IFRSi*, mis koosneb paljudest standardidest (*IAS*idest ja *IFRS*idest). Seetõttu on õigem nimetada Rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite koguks.

kommenteeritav lause on ainus koht RTJides, kus *gaini* eesti vastena kasutatakse terminit „tulu”, mujal on „kasum”.

Eesti finantsaruandluse standardi esimeses juhendis (RTJ 1) on toodud aastaaruande koostamise põhimõtted. RTJ 1 § 24 on defineeritud tulu sarnaselt RTJ 10 § 8 definitsioonile. Samas juhendis on toodud ka kulu definitsioon: „Kulu on majandusliku kasu vähenemine aruandeperioodil vara vähenemise, ammendumise või amortisatsioonina või kohustiste tekkimisena, mille tulemusena omakapital väheneb, v.a omakapitali arvel omanikele tehtud väljamaksed. (*SME IFRS 2.23*)” (RTJ 1 § 25). Juhendis on tehtud tulude ja kulude kohta veel järgmised täpsustused:

1. „Tulude põhiliseks tunnuseks on asjaolu, et nad suurendavad ettevõtte⁴ netovara, ilma, et ettevõtte omanikud oleksid teinud täiendavaid sissemaksid. Kulude põhiliseks tunnuseks on asjaolu, et nad vähendavad ettevõtte netovara, ilma, et ettevõtte omanikele oleks teostatud ettevõtetest väljamakseid. Nii tulusid kui kulusid kajastatakse tekkepõhiselt – see tähendab sellel hetkel, kui leiab aset majandustehingu mõju ettevõtte netovarale, mitte sel hetkel, kui leiavad aset tehinguga seotud rahavood. (*SME IFRS 2.36⁵*)” (*ibid.*, § 26)
2. „Kulusid kajastatakse samas perioodis, kus kajastatakse nendega seotud tulusid (vt punkte 53–54 – tulude ja kulude vastavuse printsiip). Kulutused, mis tõenäoliselt osalevad majandusliku kasu tekitamisel järgmistel perioodidel, kajastatakse nende tekkimise hetkel varana ning kajastatakse kuluna perioodi(de)l, mil nad loovad majanduslikku kasu (nt kulutused materiaalsele põhivarale). Kulutused, mis osalevad majandusliku kasu tekitamisel aruandeperioodil või ei osale majandusliku kasu tekitamisel, kajastatakse kuluna nende tekkimise perioodil.” (*ibid.*, § 27)
3. „Tulud ja kulud hõlmavad nii realiseerunud kui realiseerimata tulusid ja kulusid. Realiseerunud tulu näiteks on kauba müügil kajastatav tulu. Realiseerimata tulu näiteks on investeeringute ümberhindlusel nende õiglasele väärtusele kajastatav tulu.” (*ibid.*, § 28)

Eesti finantsaruandluse standardi kohaselt on terminid *gain* ja *loss* samaväärsed terminitega „tulu” ja „kulu”. Samas on standardites toodud, et tulud ja kulud võivad olla nii realiseerunud kui ka realiseerumata. Realiseerumata tulu ja kulu esineb nendes kannetes, kus on tegemist ümberhindluse või õiglase väärtuse kajastamisega. Ingliskeelses kirjanduses kasutatakse nendes kannetes termineid *gain* ja *loss*.

⁴ Rahvusvahelistes standardites (nii suures kui ka väikeses *IFRS*is) on kasutusel termin „majandusüksus”.

⁵ Viide *SME IFRS* paragrahvile 2.36 on ebakorrekne, sest viimases midagi sellist ei sisaldu.

Eesti finantsaruandluse standardis on toodud ka kasumi ja kahjumi definitsioonid. Kasumi ja kahjumi definitsioon on järgmine: „Kasum (kahjum) on raamatupidamiskohustuslase aruandeperioodi tulude ja kulude vahe. (*SME IFRS 2.23*)⁶” (*ibid.*, § 31). Juhendis on toodud selle kohta järgmine näide: „Näiteks kasum (kahjum) valuutakursside muutustest kujutab endast valuutakursside muutustega seotud tulude ja kulude vahet. Ettevõtte ärikasum (ärikahjum) kujutab endast äritegevusega seotud tulude ja kulude vahet. Aruandeperioodi kõikide tulude ja kulude (v.a punktis 29 nimetatud kasumid ja kahjumid, mida kajastatakse koondkasumiaruandes) vahet nimetatakse aruandeperioodi puhaskasumiks (-kahjumiks) ehk aruandeperioodi kasumiks (kahjumiks)” (*ibid.*, § 32). Valuutakursi muutust ingliskeelses kirjanduses tähistatakse terminitega *gain* või *loss*. Neid termineid kasutatakse selleks, et valuutat näidata turuväärtuses ehk tehakse vastav korrigeerimine. Samas korrigeerimine ei ole seotud tulude ja kulude vahega, nagu seda väidab juhend, kuna turuväärtuses kajastamisel ei teki tulusid ja kulusid. Selle kohaselt saab väita, et Eesti finantsaruandluse standardis pole suudetud termineid *gain* ja *loss* defineerida.

Eesti finantsaruandluse standardi „RTJ 2 – nõuded informatsiooni esitusviisile raamatupidamise aastaaruandes” paragrahvis 29 on toodud järgmised näited:

1. „Üldjuhul kajastatakse tulud ja kulud kasumiaruandes eraldi, neid omavahel saldeerimata. Kasumiaruandes tohib saldeerida põhitegevusega mitteseotud tulusid ja kulusid, kui see annab tõepärasemalt edasi tehingute sisu. Alljärgnevalt on toodud näiteid olukordadest, mil tehingust tekkinud tulu saldeeritakse vastava kuluga ning kajastatakse kasumiaruandes netosummana:
 - a) kasumeid (kahjumeid) põhivarade müügist kajastatakse netosummana (põhivarade müügist saadud tulu miinus müüdud vara bilansiline maksumus ja kaasnevad müügikulutused) (*SME IFRS 2.52 (b)*)⁷;
 - b) rentniku rendikulu saldeeritakse kasumiaruandes sama pinna allrendist saadud rendituluga (eeldusel, et rentimine ei ole ettevõtte põhitegevus);
 - c) kasumeid (kahjumeid) valuutakursimuutustest kajastatakse kasumiaruandes netosummana⁸;
 - d) kohtuprotsessi tagajärjel tekkinud kulud saldeeritakse kasumiaruandes sama protsessi tulemusel tekkinud tuludega (näiteks kompensatsioon kolmandalt osapoolelt);

⁶ Viide *SME IFRS* paragrahvile 2.23 on ebakorrekne, sest seal kasumi definitsiooni ei ole.

⁷ Märkime, et põhivahendi müügist saab raha, mitte tulu. Põhivahendi jääkmaksumus pole kulu. Lisaks oli *gain/loss* eespool nimetatud tuluks/kuluks (vt RTJ 10 § 9, joonealust selgitust).

⁸ Netosumma on defineerimata.

- e) kasumeid (kahjumeid) kapitaliosaluse meetodi rakendamisesst kajastatakse kasumiaruandes netosummana;
- f) kasumeid (kahjumeid) finantsinvesteeringute müügist ja ümberhindlusest kajastatakse kasumiaruandes netosummana.”

Eesti finantsaruandluse standardi juhendi RTJ 2 kohaselt on *gain* ja *loss* mittepõhitegevusest tulenev kasum ja kahjum. Samas kasum ja kahjum on defineeritud kui tulude ja kulude vahe. Toodud näiteid põhjalikumalt käsitlemata tuleb veel märkida, et näidetes on läbisegi kasutatud termineid saldeerimine ja netosumma.

2.2.2. Rahvusvaheline finantsaruandluse standard väikestele ja keskmise suurusega majandusüksustele (*IFRS for SMEs*)

Eesti finantsaruandluse standardi koostamisel on aluseks võetud *IFRS for SMEs* ehk väike *IFRS*. Väikese *IFRS*i lõpus on kokkuvõtte terminitest. Tabelis 7 on toodud valik standardis kasutatud terminitest koos definitsioonidega.

Väikeses *IFRS*is ei ole toodud definitsiooni terminile *loss* sõnapaari *gain* ja *loss* tähenduses. Samas on olemas termini *gain* definitsioon, mille kohaselt *gain* vastab *income* definitsioonile, kuid ei ole *revenue*. *Income* ja *revenue* erinevus seisneb selles, et *revenue* on *income* üks variant. *Revenue* on tavapärase majandustegevuse käigus tekkinud tulu. *Gain* on samuti tulu (*income*) variant, kuid mitte *revenue*. Väikese *IFRS*i kohaselt on *gain* mittetavapärase majandustegevuse käigus tekkinud tulu. Eestikeelses väikeses *IFRS*is on *gain*i defineeritud kui tulu, mis ei ole müügitulu.

Tabel 7. „Tulu”, „kulu” ja „kasum” väikeses IFRSis

Termin inglise keeles väikeses IFRSis	Autori tõlge ingliskeelsele terminile (pole tõlgitud gaini)	Termin eestikeelses väikeses IFRSis	Definitsioon (inglise keeles)	Definitsioon (eesti keeles)
<i>Income</i>	Tulu	Tulu (<i>income</i>)	<i>Increases in economic benefits during the reporting period in the form of inflows or enhancements of assets or decreases of liabilities that result in increases in equity, other than those relating to contributions from owners.</i>	Majandusliku kasu suurenemine aruandeperioodil, mis väljendub varade lisandumise või suurenemisenä või kohustiste vähenemisenä, ja mille tulemusena omakapital suureneb, välja arvatud omanike poolt teostatud sissemaksed omakapitali.
<i>Revenue</i>	Tulu (tavapärasest põhitegevusest)	Tulu (tavapärasest äritegevusest) (<i>revenue</i>)	<i>The gross inflow of economic benefits during the period arising in the course of the ordinary activities of an entity when those inflows result in increases in equity, other than increases relating to contributions from equity participants.</i>	Ettevõtte tavapärase äritegevuse käigus aruandeperioodil tekkiva majandusliku kasu brutosumma, kui selle tulemusena ettevõtte omakapital suureneb (välja arvatud omanike poolt tehtud sissemaksetest tulenev suurenemine).
<i>Gain</i>	<i>Gain</i>	Tehingukasumid ⁹ (<i>gains</i>)	<i>Increases in economic benefits that meet the definition of income but are not revenue</i>	Majandusliku kasu suurenemine, mis vastab tulu mõistele, aga ei ole müügitulu.
<i>Expenses</i>	Kulud	Kulud	<i>Decreases in economic benefits during the reporting period in the form of outflows or depletions of assets or incurrences of liabilities that result in decreases in equity, other than those relating to distributions to owners.</i>	Majandusliku kasu vähenemine aruandeperioodil, mis väljendub varade vähenemise või ammendumisenä või kohustiste tekkimisenä, ja mille tulemusena omakapital väheneb, välja arvatud omanikele teostatud väljamaksed omakapitalist.
<i>Other Expenses</i>	Puudub IFRS for SMEs			
<i>Loss</i>	Puudub IFRS for SMEs			
<i>Profit and/or Loss</i>	Kasum ja/või kahjum	Kasum või kahjum	<i>The total of income less expenses, excluding the components of other comprehensive income.</i>	Kõikide tulude ja kulude vahe, välja arvatud muu koondkasumi komponendid.
<i>Accounting profit</i>	Raamatupidamislik kasum	–	<i>Profit or loss for a period before deducting tax expense.</i>	Eesti IFRS for SMEs puudub termin

Allikas: Terminite...2011; Glossary...2015: autori koostatud

⁹ Nii eestikeelses kui ka ingliskeelses IFRS for SMEs on *gain* defineeritud tuluna, kuid tõlkimisel on kasutatud ebakorrekse nimetusena terminit „tehingukasum”.

Detailsemalt on autor analüüsinud terminite definitsioone, mis on pärit väikese *IFRS*i teisest peatükist. Seal on toodud printsiibid ja olulisemad mõisted, ka need, mida pole väikese *IFRS*i terminite kokkuvõttes. Lisas 9 on toodud mõisted tulu, kulu, kasumi ja kahjumi kohta. Väike *IFRS*i terminite sõnastikus kui ka väikese *IFRS*i teisest peatükis on *income* liigitatud *revenue*ks ja *gain*iks (*IFRS for SMEs* § 2.25 ja Väike *IFRS* § 2.25). Sama on tehtud ka *expenses*iga, mis on liigitatud *other expenses* ja *loss*iks (*IFRS for SMEs* § 2.26 ja Väike *IFRS* § 2.26). Eesti keelde on *gain* tõlgitud millegipärast tehingukasumiks¹⁰ ja *loss* tehingukahjumiks¹¹:

1. Tehingukasumid (*gains*) on muu tulu, mis ei tulene tavapärasest äritegevusest. Tehingukasumite kajastamisel koondkasumiaruandes tuuakse need tavaliselt eraldi välja, kuna info nende kohta tuleb kasuks majandusotsuste tegemisel.
2. Tehingukahjumid on muud kulud, mis võivad tekkida ettevõtte tavapärase äritegevuse käigus. Tehingukahjumite kajastamisel koondkasumiaruandes tuuakse need tavaliselt eraldi välja, kuna info nende kohta tuleb kasuks majandusotsuste tegemisel. (*IFRS for SMEs* § 2.26 (b) ja Väike *IFRS* § 2.26 (b))

Võttes arvesse eelpool toodud definitsioone, on *gain* ja *loss* defineeritud kui muu tulu/kulu. Samas pole märgitud, mida tähendab „muu tulu” või „muu kulu”. Nagu juba märgitud, vastavad *gain* ja *loss* vastavalt tulu ja kulu definitsioonile. *Gain*i ja *loss*i definitsiooni kohaselt võivad *gain* ja *loss* tekkida ka tavapärasest äritegevusest¹². See tekitab segadust *gain*i ja *loss*i mõistmisel.

Kasum ja kahjum on *IFRS for SMEs* § 2.41 defineeritud järgmiselt: „Kasum või kahjum on tulude ja kulude aritmeetiline vahe, välja arvatud need tulu- ja kuluobjektid, mida vastavalt käesolevale *IFRS*ile kajastatakse muus koondkasumis. See ei ole finantsaruannete eraldi komponent ja ei nõua eraldi kajastamismeetodit.” Seega võib märkida, et eesti keeles on väärt kasutada *gain*i ja *loss*i tõlkel termineid „kasum” ja „kahjum”.

2.2.3. Rahvusvahelised finantsaruandlusstandardid (*IFRS*)

Rahvusvahelistel finantsaruandlusstandarditel on põhiterminite jaoks eraldi raamistik (*framework*). Raamistikku ei ole Euroopa Liit aktsepteerinud, kuid *IFRS*is kasutatud põhiterminid ja -mõisted on toodud just seal. Raamistik on juhend, mis aitab standardeid kasutada, et

¹⁰ Vaata joonealust märkust nr 9.

¹¹ Sarnaselt tehingukasumile on väärt kasutada terminit tehingukahjum, kuna *loss* on kulu (*expense*) liik.

¹² Terminit „äritegevus” on eestikeelsetes juhendmaterjalides kasutatud ebakorrektselt. Inglisekeelne termin *operating activities* ei tähistä äritegevust (viimane on *business activities*), vaid põhitegevust, tavategevust, jooksvat tegevust. *Investing activities* (investeerimistegevus) ja *financing activities* (finantseerimistegevus) ei ole sugugi vähem äritegevused kui *operating activities*.

finantsaruanded oleksid vastavuses IFRSiiga. IFRSi raamistiku kohaselt vastavad nii *revenue* kui ka *gain income* definitsioonile (*the definition of income encompasses both revenue and gains* (The Conceptual Framework...2010, § 4.29)). *Revenue* tekib tavapärasest majandustegevusest (*revenue arises in the course of the ordinary activities of an entity...* (*ibid.*, § 4.29)).

Termini *gain* kohta on märgitud järgmist: *gain* vastab tulu (*income*) definitsioonile, mis võib, kuid ei pruugi tekkida majandusüksuse tavapärase põhitegevuse käigus. *Gain* väljendab majandusliku kasu suurenemist ning selle poolest ei erine olemuselt *revenue*st. Seega ei loeta *gaini* eraldi elemendiks, vaid *income* üheks liigiks (*Gains represent other items that meet the definition of income and may, or may not, arise in the course of the ordinary activities of an entity. Gains represent increases in economic benefits and as such are no different in nature from revenue. Hence, they are not regarded as constituting a separate element in this Conceptual Framework.* (*ibid.*, § 4.30)). Raamistikus on toodud *gaini* kohta järgmised näited:

1. *Gain* tekib näiteks põhivara võõrandamisest (*Gains include, for example, those arising on the disposal of non-current assets*).
2. *Income* hõlmab ka realiseerimata *gaini* ehk näiteks väärtpaperite turuväärtuse ümberhindlust ja põhivara bilansilise jääkmaksumuse suurenemist (*The definition of income also includes unrealised gains; for example, those arising on the revaluation of marketable securities and those resulting from increases in the carrying amount of long-term assets*). (*ibid.*, § 4.31)

Raamistikus on märgitud, et kui majandusüksuse tegevuse käigus tekib *gain*, siis see kajastatakse eraldi, kuna see on kasulik majandusotsuste langetamisel. Tavaliselt on majandusüksuse põhitegevuslik tulu (*revenue*) kohe kõigile arusaadav. Raskusi võib tekitada kõik muu, mis klassifitseerub *gainiks*. Raamistiku kohaselt kajastatakse *gaini* sageli vähendatuna temaga seotud kulude võrra (*gains are often reported net of related expenses*) (*ibid.*). Sellega juhitakse tähelepanu asjaolule, et *gaini* leidmine erineb *revenue* leidmisest. *Revenue* kajastatakse alati brutosummana. Võttes arvesse IFRSi raamistiku sõnastust ei ole õige kasutada *gaini* tõlkel terminit „kasum”, kuna *gain* on tululiik.

IFRSi raamistiku kohaselt liigituvad kulud sarnaselt tuludele. *Income* vastand on *expenses*. *Expenses* jaguneb *lossiks* (kulu vastand terminile *gain*) ja *other expensesiks* (kulu vastand terminile *revenue*). IFRSi raamistikus on *expenses* definitsioon järgmine: termin *expenses* hõlmab nii *lossi* kui ka neid kulusid (*expenses*), mis tekivad majandusüksuse tavapärase tegevuse käigus (*The definition of expenses encompasses losses as well as those expenses that arise in the course*

of the ordinary activities of the entity (*ibid.*, § 4.33)). Tavapärase majandustegevuse käigus tekkivad kulud (*expenses*) on näiteks müüdud toodangu omamaksumuses (*cost of sales*), palgad ja depretsiatsioon (*ibid.*). Raamistiku kohaselt tekivad kulud tavaliselt vara väljaminekul (tavaliselt seotud rahalähendite, varude ja materiaalse põhivaraga) (*ibid.*).

IFRSi raamistikus on *loss* defineeritud järgmiselt: *losses* hõlmab muid kulusid (*other items*), mis vastavad *expenses* definitsioonile ning mis võivad, kuid ei pruugi tekkida majandusüksuse tavapärase majandustegevuse käigus. *Losses* kujutavad endast majandusliku kasu vähenemist ja oma olemuselt ei erine *other expenses*ist. Seega ei käsitleta *lossi* IFRSi raamistikus eraldi elemendina, nii nagu ka *gaini* (*losses represent other items that meet the definition of expenses and may, or may not, arise in the course of the ordinary activities of the entity. Losses represent decreases in economic benefits and as such they are no different in nature from other expenses. Hence, they are not regarded as a separate element in this Conceptual Framework.*) (*ibid.*, § 4.34). IFRSi raamistikus on toodud järgmised näited *lossi* tekkimise kohta:

- 1) Kulud ja kahjud, mis on seotud õnnetusjuhtumitega¹³ (nt tulekahju ja üleujutused);
- 2) Põhivara vöörandamine. (*ibid.*, § 4.35)

Raamistiku kohaselt tuleb *losses*, sarnaselt *gainile*, kajastada muudest kuludest eraldi, kuna aruande lugeja kasutab seda majandusotsuste langetamisel. Sarnaselt *gainile* on märgitud, et *loss* kajastatakse saldeerituna vastava tuluga (*losses are often reported net of related income*) (*ibid.*). See näitab, et *lossi* leidmine erineb *expenses* leidmisest. *Expensesi* pole vaja arvutada, sest see kajastub brutosummana. Samas ei viita *lossi* kui kulu leidmine sellele, et tegemist oleks kahjumiga, nagu see on eesti keelde tõlgitud. IFRS raamistikus on selgelt märgitud, et *losses* on *expensesi* üks variant. IFRSi raamistikus kasutatakse ka sõnapaari *profit* ja *loss* (kasum ja kahjum), kuid sellisel juhul ei esinda termin *loss* kulu, vaid kahjumit, millel puudub definitsioon. Märgitud on, et *loss* kahjumi tähenduses on kõikide tulude ja kulude negatiivne vahe.

2.2.4. USA üldtunnustatud raamatupidamispõhimõtted ehk US GAAP

US GAAPis tähistab IFRSi terminit *income* termin *revenue*. US GAAPis on IFRSi termini *profit* asemel kasutusel termin (*net*) *income*. US GAAPis on *gain* defineeritud järgmiselt: *gains* on omakapitali suurenemine, mis tuleneb muudest tehingutest ja majandussündmustest kui need, mis

¹³ Nendest näidetest on näha, et väikese IFRSi tõlkimisel ingliskeelse termini *loss* eesti vastena kasutatud tehingukahjum on ebakorrektn. Õnnetusjuhtumid ei ole tehingud.

tekitavad tavapärase müügitulu (*revenue*) või on omanike investeeringud (*gains are increases in equity resulting from transactions and economic events other than those that generate revenues or are investments from owners*) (Flood 2015, 74–75). *US GAAP*is on *losses* defineeritud järgmiselt: *losses* on omakapitali vähenemine, mis tuleneb muudest tehingutest ja majandussündmustest kui need, mis tekitavad kulud või on omanikele tehtavad väljamaksed (*losses are decreases in equity resulting from transactions and economic events other than those that generate expenses or are distributions to owners*) (*ibid.*). *US GAAP*is on lisaks märgitud, et *gains* ja *losses* tulenevad majandusüksuse harva esinevatest tehingutest (nt kasutatud seadmete müük) majandussündmustest, mille üle puudub valitsev mõju (nt väärtpaberite omandamisest tulenev *gain*) või ühesuunalistest toimingutest (nt kohtuasjadest, trahvidest ja vargustest) (*gains and losses result from an entity's peripheral transactions (e.g., sale of used equipment), from economic events outside of the control of management (e.g., holding gains on securities), or from nonreciprocal transactions (e.g., lawsuit settlements, fines, and thefts)*) (*ibid.*).

Võrreldes *IFRS*iga, ei ole *US GAAP*is konkreetselt märgitud, et *gain* ja *loss* liigituvad vastavalt tuluks ja kuluks, kuigi need on defineeritud läbi bilansi. Samas näited *gaini* ja *lossi* kohta osutavad sellele, et need kajastuvad kasumiaruandes. *US GAAP*i kohaselt on *gain* ja *loss* kajastatud arvutuslikult (vahena). *US GAAP*is on *gaini* ja *lossi* näited järgmised:

- 1) väärtpaberite müügist saadud *realized gain*;
- 2) maavärinast saadud kahju (*earthquake loss*);
- 3) põhivara müügist tekkinud *gain* ja *loss*. (*ibid.*)

Kokkuvõttes võib märkida, et *US GAAP*is ei ole *gain* ja *loss* liigitatud tuluks ja kuluks, kuid nad kajastuvad kasumiaruandes ja avaldavad mõju omakapitalile. *Gain* ja *loss* tekivad väärtuse muutumisel ja korrigeerimisel.

2.2.4. Ühendkuningriigi finantsaruandluse standard ehk *UK FRS*

UK FRS (*Financial Reporting Standards*) ehk *UK* finantsaruandluse standardid sarnanevad *IFRS*idele ja *US GAAP*ile. *UK FRS*i terminid ja *IFRS*i terminid on väga sarnased. *UK FRS*is on sarnaselt *IFRS*ile *income* jaotatud *revenue*eks ja *gain*iks (*FRS* § 2.25). *UK FRS*is on *gain* defineeritud järgmiselt: *gains* on muud objektid, mis vastavad *income* definitsioonile, kuid mis ei ole *revenue* (*gains are other items that meet the definition of income but are not revenue*) (*ibid.*). *Gain* ja *loss* võivad esineda ka koondkasumiaruandes ning sellisel juhul kajastatakse need eraldi kirjetel, et anda parem ülevaade majandusotsuste langetamisel. Nii nagu *income* puhul, on ka *expenses*

(kulud) jaotatud *other expenses* (muud kulud) ja *losses* (*ibid.*, § 2.26). Lossi definitsioon UK FRSis on järgmine: *losses* on muud objektid, mis vastavad *expenses* (kulu) definitsioonile ja võivad tekkida majandusüksuse tavategevuse käigus (*losses are other items that meet the definition of expenses and may arise in the course of the ordinary activities of the entity*) (*ibid.*, § 2.26).

UK FRSis on selgelt märgitud, et nii *gain* kui ka *loss* on vastavalt tulu ja kulu. Paraku eesti keeles kasutatakse nende tõlkel termineid „kasum” ja „kahjum”. Kasum või kahjum (*profit or loss*) on UK FRSis defineeritud järgmiselt: kasum või kahjum on tulude ja kulude aritmeetiline vahe, välja arvatud need tulu- ja kulukirjed, mida FRS klassifitseerib muu koondkasumi kirjetena (*profit or loss is the arithmetical difference between income and expenses other than those items of income and expense that this FRS classifies as items of other comprehensive income*) (*ibid.*, § 2.44). Sellest saab järeldada, et *gain* ja *loss* liigituvad vastavalt tuluks ja kuluks ning võetakse arvesse kasumi ja kahjumi leidmisel.

3. TERMINITE *GAIN* JA *LOSS* KASUTAMISE ARUTELUD

Kasumiaruandes kasutatud mõisteid on analüüsinud professorid Richard Barker (Barker 2010) ja Christopher Nobes (Nobes 2011, 2012, 2014). Oma töödes on nad kasutanud *IFRSi*, *IASi* ja *IFRSi* raamistiku terminite definitsioone. Mõlemad on hinnanud *IFRSi* raamistikku väga oluliseks. Nende artiklites on analüüsitud nii *gaini* kui ka *lossi*. Kahjuks pole *gaini* ja *lossi* analüüs kuigi detailne. Professoritel Jaan ja Lehte Alveril ilmusid 2016. aastal artiklid *gaini* ja *lossi* kohta (Alver, Alver 2016b, 2016c). Nendes artiklites on sarnaselt R. Barkerile ja C. Nobesile kasutatud *IFRSi*, *IASi* ja *IFRSi* raamistiku mõistestikku. Jaan Alver ja Lehte Alver on võrreldes R. Barkeri ja C. Nobesiga *gaini* ja *lossi* detailsemalt uurinud ning avaldanud oma seisukoha.

IFRSi raamistikus olevad põhiterminid on defineeritud bilansipõhiselt (Barker 2010). Majandusterminid on „vara”, „kohustis”, „omakapital”, „tulu” ja „kulu”. Kohustised on *IFRSis* määratletud vara vastandina, omakapital on jääkosalus varas pärast kõigi kohustiste mahaarvamist ning tulud ja kulud on määratletud tuginedes vastavalt netovara¹⁴ suurenemisele ja vähenemisele (va tehingutest omanikega) (*ibid.*). See tähendab, et kasumiaruandes esinevad terminid *income* ja *expenses* on defineeritud bilansi kaudu. Selline tõlgendus tuleneb juba Pacioli ajast (*ibid.*), kui tekkis kahekordne kirjendamine. Raamistikus olevaid definitsioone hakati korrigeerima 2010. aastal, kui FASB ja IASB tegid koostööd (*ibid.*). Eesmärk oli lähendada *US GAAPi* ja *IFRSi*. Samas, koostöö käigus jäid terminite *income*, *expenses* ja *profit* definitsioonid puutumata (*ibid.*). R. Barker on toonud välja, et terminite *income* ja *expenses* definitsiooni puuduseks on ebaloogiline ülesehitus. Kui terminite „vara”, „kohustis” ja „omakapital” definitsioonid on kooskõlas kahekordse kirjendamisega, siis terminid *income* ja *expenses* ei ole (*ibid.*). Terminit *income* on kirjeldatud kui omakapitali suurenemist, mis suurendab ka netovara, mitte vastupidi (*ibid.*). Termineid *income* ja *expense* ei saa defineerida netovara muutuse järgi, vaid tuleks defineerida omakapitali muutuse järgi, kuna tulu ja kulu on muutus vara nõudeõiguses pärast kõigi kohustiste maha arvamist (*ibid.*).

¹⁴ Autori kommentaar: netovara all ei ole mõeldud omakapitali, vaid bilansi aktivapoolel oleva vara maksumust pärast kõigi kohustiste mahaarvamist.

Kasumi defineerimisel R. Barker nõustub, et seda vaadeldakse raamistikus kui tulu (*income*) ja kulu (*expenses*) vahet, sest kui tulu pole kasumi suurendaja, siis mis see on? Samuti on ta kindel, et kulu on midagi sellist, mis vähendab kasumit, sest kuidagi teisiti pole seda võimalik finantsaruannete jaoks määratleda. Raamistikus on ka kurioosne anomaalia – kui tulu ja kulu on defineeritud selgesõnaliselt, siis kasum ei ole. Veelgi enam, tulu ja kulu definitsioonid põhinevad nn puhasülejäägil (*clean surplus*), sest nad sisaldavad netovaras toimunud kõiki muutusi välja arvatud tehingutest omanikega. *IFRS* lubab selgesõnaliselt nn „musta ülejääki” (*dirty surplus*) ning tulemuseks on, et *IFRS*i kohaselt ei ole kasum (*profit*) võrdne tulude ja kulude vahega, nagu seda on määratlenud raamistik. See tuleneb sellest, et lisaks tuludele ja kuludele esineb kasumiaruandes ka paranduskandeid, mis kasumi ja kahjumi definitsioonis ei kajastu. (*ibid.*)

Barkeri artiklis on kaks peamist järeldust. Esiteks, raamistikus (see on rahvusvaheliste finantsaruandlusstandardite kese) defineeritakse valesti finantsaruannete viiest elemendist kaks: tulu ja kulu. Neid määratletakse kui muutust varaobjektides (s.t muutust aktivas), mitte kui muutust omakapitalis (s.t. muutust passivas). See on Barkeri arvates kontseptuaalse raamistiku viga. Kasum ei ole muutus varaobjektides – kahekordne kirjendamine ei toimi sellisel viisil. Olukorra muutmiseks tuleks muuta raamistikus definitsiooni vastavalt teisele käsitlusele. Teiseks, kasumit tuleks defineerida kui tulu(de) ja kulu(de) vahet, kuid praktikas seda ei tehta. Ei ole tähtis, kas *IFRS*i nõuded peaksid võimaldama, lubama või kaotama kapitali säilitamise korrigeerimisi ja/või ümberklassifitseerimisi. Artiklis tuuakse välja *IFRS*i järjepidevusetus küsimustes, mis on seotud tulu ja kulude vigase definitsiooniga, mis viib selleni, et kasum on *IFRS* raamistikus defineerimata ja standardis *IAS* 1 on esitatud vigane definitsioon. See omakorda on kaasa toonud koondkasumi kasutuselevõtu, mis on arvestuslik ja *IFRS*i raamistikus defineerimata, mistõttu kontseptuaalne väärtus puudub.

Standardi *IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers (ED/2011/6)* eelnõu kohta on oma arvamust avaldanud professor Christopher Nobes (Nobes 2011). Arutluse all on *revenue* definitsioon „*income arising in the course of an entity's ordinary activities*”. Seoses sellega tõi ta esile mõningad probleemid.

Esimene probleem: „*income is defined as increases in economic benefits*”. Barker (2010) on oma artiklis toonud välja, et majandusliku kasu suurenemine toimub deebetis, kuid *income* kajastatakse kreditis. Nobes kommenteerib seda järgmiselt: *income* (ja ka *revenue*) tuleb defineerida kui omakapitali suurenemist, mis on tingitud kasu suurenemisest (Nobes 2011).

Teine probleem on seotud *revenue* definitsiooniga. *Revenue* on seotud tavategevusega (*ordinary activities*). See pole samuti õige, sest terminit *ordinary activities IFRS* enam ei defineeri. See tähendab, et kogu *income* on tavategevusest ja erakorralist *income* ei ole. *IFRS* raamistikus on *income* jaotatud *revenue*eks ja *gain*iks. *Gain* on defineeritud kui *income other than revenue*. Kuid kuna „*gains may, or may not, arise in the course of ordinary activities*”, siis on selge, et mingi osa *ordinary income* on *revenue* ja mingi osa ei ole. Seepärast ei ole definitsioon kooskõlas raamistikuga, kus märgitakse, et „*all ordinary income is revenue*”. (*ibid.*)

Nobes on toonud välja ka kolmanda probleemi. Oletame, et majandusüksuses pole erakorralist tegevust. Siis tuleb lähtuda järgmistest postulaatidest:

1. Ükski *income* ei ole erakorralisest tegevusest.
2. Seepärast kogu *income* on tavategevusest.
3. *Income* tavategevusest on *revenue*.
4. Seepärast kogu *income* on *revenue* (vt pn 2 ja 3).
5. *Gains* on iga *income*, mis pole *revenue* (*IFRS* raamistiku kohaselt).
6. Seepärast *gain* ei eksisteeri (vt pn 4 ja 5). (*ibid.*)

Kõik eeltoodud probleemipüstitused on õigustatud, kuna *gain* on *IFRS*st sisuliselt elimineeritud. Nobes on märkinud veel huvitavaid standardiga *IFRS 15* seotud probleeme. Üks probleem on järgmine: *IAS 18* ei ole kirjas, kas *revenue* määratakse *net* (neto) või *gross* (bruto) kontseptsioonist lähtudes (*ibid.*). Nobesi arvates peetakse silmas brutovarianti, kuid see ei ole kuigi kergelt tuvastatav. Ta toob ka järgmise näite: oletame, et majandusüksus ostab kaupa 10 euroga ja müüb 8 euroga (*ibid.*). *Revenue* määratlemisel võib lähtuda kahest käsitlusest: netovariandi puhul ei tähenda see omakapitali suurenemist (*increase in equity* või *a net increase in assets*) vaid vähenemist, sest 8 eurot ei ole *income* ja seepärast pole see ka *revenue*; kui me rakendame brutovarianti, siis peame me keskenduma ainult müügile ja seega 8 eurot on omakapitali ja varaobjektide suurenemine (st tulu) ja 10 eurot on eraldivõetuna omakapitali ja varaobjektide vähenemine (st kulu) (*ibid.*). Nobesi arvates tuleks rakendada brutovarianti. Nobes on toonud ka näite, kus majandusüksus ostab kaupa 10 euroga ja müüb arvega 12 euroga (*ibid.*). Seega toimub omakapitali suurenemine 12 eurot, mis on tingitud debitoorse võlgnevuse suurenemisest (*ibid.*). See tähendab, et *revenue* on 12 eurot (*ibid.*). Järgmisel perioodil maksab ostja 12 eurot, mille

tulemusena pangakonto saldo suureneb ja ka see vastaks *revenue* definitsioonile, sest majanduslik kasu suureneb (*ibid.*)¹⁵.

Veel üks Nobesi probleem oli järgmine: *IFRS 15* eelnõus väideti, et ei käsitleta *revenue*d, mis tekib muudest sündmustest või tehinguteks (*arising from other transactions or activities*) näiteks varaobjekti väärtuse muutumisest, millest tuleneb, et on olemas ka muud tüüpi *revenue*d. Eelnõus väideti, et *revenue* kajastatakse jätkuvalt, kui bioloogilise vara ja kinnisvarainvesteeringu väärtus muutub (*would continue to be recognized from changes in value of biological assets, investment properties*). Kuid standardis *IAS 40* pole märgat, et reaalväärtuse suurenemine on *revenue*. Majandusüksused, kelle põhitegevus on seotud kinnisvaraga, ei kajasta kunagi kinnisvara väärtuse muutusest *revenue*d, vaid kajastavad väärtuse muutuse *gain*ina. (*ibid.*)

Kokkuvõtvalt on Nobesi soovitused järgmised:

1. *Income* ja *revenue* tuleb defineerida omakapitali suurenemisena, mitte kasu suurenemisena (*increases in equity not increases in benefits*).
2. *Revenue* defineerimisel tuleb kõrvaldada termin tavapärase tegevus (*ordinary activities*).
3. Loobuda seisukohast, et turuväärtuse suurenemine on *revenue* (*increases in fair value are revenue*).
4. Selgitada, et *revenue* defineerimisel tuleb lähtuda brutovariandist (*gross concept*).
5. Selgitada, et *revenue* mõõdab omakapitali suurenemist, mis saavutatakse tehingutest klientidega. (*ibid.*)

Veel märgib Nobes, et viimane soovitus ei aita eriti, sest probleem kandub sõnale *customer* mitte *ordinary*. Kuid seda saab lahendada, nõudes, et iga majandusüksus määratleks ja avalikustaks, mida tähendab müügitulu teenimine (*revenue-earning activities*). (*ibid.*)

Kui vaadata 01.01.2018 kehtima hakanud standardit *IFRS 15*, siis *income* on defineeritud kui: „*increases in economic benefits during the accounting period in the form of inflows or enhancements of assets or decreases of liabilities that result in an increase in equity, other than those relating to contributions from equity participants*” (*IFRS 15 Appendix A*). *Revenue* on defineeritud kui *income arising in the course of an entity's ordinary activities* (*ibid.*). See tähendab, et Nobesi artiklis toodud soovitusi ei võetud arvesse ning *gain*i definitsiooni kohaselt ei eksisteeri.

¹⁵ Siin on Nobes demagoog. Juba vanad kreeklased ütlesid, et samasse jõkke ei saa kaks korda astuda. *Revenue*d ei saa kaks korda kajastada – tekkepõhiselt ja kassapõhiselt. Müügitehingki toimub ainult üks kord.

Professorite Jaan ja Lehte Alveri artiklis (Alver, Alver 2016b, 2016c) on viidatud *IFRSi* raamistikus toodud definitsioonidele, mille kohaselt *gain* on *income* liik ja *loss* on *expense* liik. Artiklis on analüüsitud nii *gaini* ja *revenue* kui ka *other expenses* ja *losses* erinevusi. Peamised erinevused, mis iseloomustavad *gaini* ja *lossi*, kuid mitte *revenue*d ja *other expenses*it, on järgmised:

- 1) *gain* ja *loss* tekivad majandusüksuse ebakorrapärasest, tavaliselt mittepõhitegevusest;
- 2) tihti tulenevad ühesuunalistest tehingutest (nt kohtuvaidlused) või muudest majandussündmustest, mille puhul puudub tulu teenimise protsess. (*ibid.*)

Seega saab väita, et *gain* ja *loss* on mittetavapärase tegevuse käigus või ühesuunalistes tehingutes tekkivate kannete kirjed. Jaan Alveri ja Lehte Alveri artiklis on peetud *gaini* ja *lossi* korrigeerimiseks. Lisaks sellele on autorid oma artiklis märkinud, et *gaini* ja *lossi* ei pea arvutama, vaid tegemist on nn toimingumeetodiga (*transaction approach*), mille korral raamatupidamiskanne tasakaalustatakse nii, et deebetis ja kreditis kajastatud summad oleksid võrdsed¹⁶. Kuna *gaini* ja *lossi* ei ole arvatud ega ka mõõdetud, siis nende puhul ei saa kasutada *gross* ega *net approachi*. Seetõttu väidavadki autorid, et *gain* ja *loss* on korrigeerivad summad. Seejuures jääb lahtiseks nende majanduslik sisu.

Lisas 10 on toodud autorite näide. Näide on vaid materiaalse põhivara müügil tekkiva *gaini* ja *lossi* kohta. Artikli autorid on valinud niisuguse näite seetõttu, et see illustreerib hästi, et *gain* ja *loss* ei ole tulu, kulu, kasum ega kahjum. Artiklis on kasutatud depretsatsioonimeetodeid, mis on kooskõlas *IFRSi* ja Eesti finantsaruandluse standardiga. Kasutatud depretsatsioonimeetodid on järgmised: lineaarne meetod, 1,5-kordselt alaneva jäägi meetod ja kahekordselt alaneva jäägi meetod. Juhtkond peab otsustama, millist meetodit majandusüksus kasutab materiaalse põhivara kulumise kajastamisel. Kuna võimalik on rakendada kõiki meetodeid, siis alles materiaalse põhivara müügihetkel selgub, kas juhtkond on valinud sobivaima meetodi. Lisas 10 toodud näites müüdi masin, mille soetusmaksumus oli 10 000 eurot, pärast üheaastast kasutamist hinnaga 7000 eurot (*ibid.*). Lineaarse meetodi rakendamisel on masina jääkmaksumus 8000 eurot, kuid 1,5-kordselt alaneva jäägi meetodi rakendamisel 7000 eurot (*ibid.*). Kahekordselt alaneva jäägi meetodi kasutamisel on masina jääkmaksumus 6000 eurot (*ibid.*). Kuigi tegemist on sama masinaga, siis on näha, et meetodi valik mõjutab masina jääkmaksumust. Kõige täpsema tulemuse annab 1,5-

¹⁶ Selle postulaadi kujul „Deebetkäivete summa on alati võrdne sama kontosüsteemi kreditekäivete summaga” sõnastas juba XV sajandil Pacioli (Alver, Alver 2011).

kordselt alaneva jäägi meetodi rakendamine, kuna siis ühtib raamatupidamislik jääkmaksumus müügihinnaga¹⁷. Ülejäänud meetodite puhul on näha, et jääkmaksumus¹⁸ hääbib müügihinnast, mistõttu müügihetkel, kui selgub masina müügihind, tuleb raamatupidamiskanne tasakaalustada ja tasakaalustamiseks kasutatavat summat on hakatud millegipärast nimetama *gainiks/lossiks*. *Gaini* kajastatakse siis, kui selgub, et masina depretsiatsioonikulu on arvestatud liiga palju, mistõttu tuleb teha korrigeerimiskanne. *Loss* kajastatakse siis, kui selgub, et masina depretsiatsioonikulu on arvestatud liiga vähe, mistõttu tuleb samuti teha korrigeeriv kanne. Seetõttu saab Lisa 10 näitel märkida, et *gaini* ja *lossi* puhul on tegemist korrigeerimisega (*ibid.*), mistõttu *IFRS* raamistiku definitsioon, mille kohaselt *gain* on *income* üks liike ning *loss expense* üks liike, ei ole korrektne. See näide viitab, et ka mujal võib *gaini* ja *lossi* puhul tegu olla korrigeerimisega, mistõttu peatükis 4 on analüüsitud kandeid, kus esineb *gain* või *loss*.

¹⁷ Olgu märgitud, et depretsiatsioonikulu (amortisatsioonikulu) kajastamisel ja akumulierimisel ei ole tegemist väärtustamise, vaid varem tehtud kulutuse süstemaatilise jaotamisega mingi valemi alusel põhivahendi kasulikule elueale.

¹⁸ Olgu märgitud, et põhivahendi jääkmaksumus on arvatav, mitte otseselt mõõdetav suurus.

4. RAAMATUPIDAMISKANDED, KUS ESINEB *GAIN* VÕI *LOSS*

Gaini ja *lossi* pole seni osatud korrektselt defineerida¹⁹. Rahvusvahelistes standardites on *gain* tulu, mis ei ole *revenue* ning *loss* kulu, mis ei ole *other expenses*. See tähendab, et standardite järgi tuleb kõigepealt hinnata, kas tegemist on *revenuega* või *other expensesiga*. Kui see pole kumbki, siis on tegemist *gaini* või *lossiga*. *Gaini* ja *lossi* hindamisel kasutatakse välistamise meetodit, kuid põhjalikumalt pole raamatupidamiskandeid analüüsitud. Neljandas peatükis on autor analüüsinud kandeid, kus esinevad *gain* ja *loss*. Vaatluse alla on võetud Eesti Raamatupidamise seaduses lubatud standardid ehk Eesti finantsaruandluse standard ja *IFRS* (RPS § 3). Kanded on jaotatud majandusaasta lõpukanneteks ja majandusaasta perioodikanneteks.

4.1. *Gain* ja *loss* raamatupidamiskannetes

4.1.1. *Gain* ja *loss* raamatupidamiskanded majandusaasta lõpu seisuga

Gain ja *loss* kanded esinevad tavaliselt majandusaasta lõpus, mil vara ja kohustised viiakse kooskõlla turuväärtuse ja/või raamatupidamise alusvaluutaga. Nendel juhtudel on tegemist sündmustega, sest otsest tehingut ei toimu. Lisas 11 on näited *gaini* ja *lossi* kannetest, mis tekivad majandusaasta lõpus. Tavapärased kanded on seotud valuutakursside ja turuväärtuse muutusega. Valuutakursi muutust kajastatakse siis, kui varaobjekt või kohustis on arvel muus valuutas kui raamatupidamislik valuuta. Tavapärased varaobjektid, mis võivad esineda muus valuutas, on raha, nõuded, väärtpaberid ja laenud. Tavapärased kohustised, mis võivad esineda muus valuutas, on võlad tarnijatele ja laenud. Kui välisvaluuta väärtus väheneb raamatupidamisliku valuuta suhtes, siis varaobjekti ja kohustise väärtus väheneb. Sellisel juhul kajastatakse *lossi* varaobjekti väärtuse vähenemisest ja *gaini* kohustise väärtuse vähenemisest. Kui välisvaluuta tugevneb, siis kajastatakse varaobjekti väärtuse muutumisel *gaini* ja kohustise

¹⁹ Olgu märgitud, et millegipärast ei ole seni keegi tulnud mõttele kontrollida, kas *gain* üldse vastab tulu (*income*) definitsioonile ja *loss* kulu (*expense*) definitsioonile.

väärtuse muutumisel *lossi*. Sisuliselt viiakse valuutakursi korrigeerimisega vara ja kohustis kooskõlla turuväärtusega.

Majandusüksusel võib olla bilansis varaobjekte või kohustisi, mida tuleb kajastada turuväärtuses. Lisas 11 on näited *gaini* ja *lossiga* kannetest, mida bilansis kajastatakse turuväärtuses. Kõige tavapärasem varaobjekt, mida kajastatakse turuväärtuses, on väärtpaberid (nt aktsiad). Majandusaasta lõpus tuleb aktsiatele teha korrigeerimiskanne, kui nende väärtus erineb esialgsest bilansilisest väärtusest. Kui aktsiate väärtus on suurenenud, kajastatakse *gain*, kui vähenenud, kajastatakse *loss*. Sarnaselt käitutakse ka muude varaobjektidega, mida kajastatakse bilansis turuväärtuses.

Majandusaasta lõpus tuleb hinnata varude väärtust. Varude väärtuse hindamine sarnaneb turuväärtuse hindamisega. Varud kajastatakse bilansis omamaksumuses. Kui selgub, et varude netorealiseerimismaksumus (*NRV*) on väiksem omamaksumusest, tuleb varud alla hinnata. Selleks tehakse kanne varude väärtusvähendi kontole, kande teiseks pooleks on *loss*.

Kõik mainitud kanded on lubatud nii Eesti finantsaruandluse standardi kui ka *IFRSi* kohaselt. Siiski on Eesti finantsaruandluse standardi ja *IFRSi* järgimisel ka erisusi. RTJ 6 § 15 ja IAS 40 § 32A kohaselt võib kinnisvarainvesteeringut kajastada turuväärtuses või soetusmaksumuses. Kinnisvarainvesteeringu kajastamisel soetusmaksumuses ei teki majandusaasta lõpus *gaini* ega *lossi*, vaid kasumiaruandes kajastatakse depretsatsioonikulu. *IFRSis* on lubatud kasutada materiaalse (IAS 16 § 31) ja immateriaalse põhivara (IAS 38 § 75) kajastamisel ümberhindluse meetodit, mis meenutab turuväärtuse meetodit (vt Lisa 11 punktid 5 ja 6). Erinevuseks on see, et majandusaasta lõpus hinnatakse varaobjekti väärtust ning kui see erineb bilansilisest jääkmaksumusest, tehakse vastav korrigeerimiskanne. Kui varaobjekti tegelik väärtus on suurem kui bilansiline jääkmaksumus, siis hinnatakse üles varaobjekti soetusmaksumus ja akumulieeritud kulum (va maa puhul) ning kanne tasakaalustatakse ümberhindlusreservi kontol, kus kajastatakse *unrealized gain*. See *gain* jõuab muu koondkasumi aruandesse. Kui hiljem selgub, et põhivara väärtus on vähenenud, siis esialgu vähendatakse ümberhindlusreservi, kajastades muu koondkasumi aruandes *lossi* ning kui sellest ei piisa, siis ülejäänud *loss* kajastatakse otse kasumiaruandes.

Lisaks valuutakursi ja turuväärtuse muutustele võib varaobjekti väärtust mõjutada viimase kahjustumine, kasutuskõlbmatuks muutumine või majandusliku kasu puudumine²⁰. Vara väärtus võib väheneda ka siis, kui majandusüksus on pikalt kahjumlik olnud. Vara väärtuse hindamiseks tehakse väärtuse test, et selgitada, kas tulevaste perioodide laekum katab ära majandusüksuse vara väärtuse. Kui testimisel selgub, et tulevaste perioodide laekum ei kata majandusüksuse vara väärtust, siis hinnatakse majandusüksuse vara alla. Selle käigus kajatakse *loss* vara väärtuse vähenemisest (vt Lisa 11 punkt 8). Tavaliselt alustatakse vara allahindamisel immateriaalsest põhivarast, liikudes likviidsema vara suunas. Kui majandusüksuse majanduslik olukord pareneb, võib vara allahindluse tühistada ning kajastada *gaini* väärtuse vähenemise tühistamisest.

Kokkuvõttes võib märkida, et kõik eelpool toodud kanded on seotud väärtuse muutusega. Nii vara kui ka kohustiste väärtus viiakse kooskõlla majandusaasta lõpus oleva turuväärtusega. Selle käigus tekib *gain* ja *loss*. Kõik need kanded on sisuliselt korrigeerimiskanded ja seotud pigem sündmuste kui tehingutega. Väärtuse muutumisel ei teki tulu ega kulu. Lisaks on *gaini* ja *lossi* kajastamine vastuolus tulude ja kulude kajastamise printsiibiga, kuna *gaini* ja *lossi* kajastamine ei ole seotud muude kulude ja tulude kajastamisega. Seetõttu on väärtuste liigitada *gain* ja *loss* rahvusvaheliste standardite mõistes vastavalt tuluks (*income*) ja kuluks (*expenses*). Eesti finantsaruandluse standardis on *gaini* ja *lossi* kajastamisel kasutatud termineid kasum ja kahjum. Kasumi ja kahjumi definitsioonist on teada, et need leitakse tulude ja kulude vahena. Kuna *gain* ja *loss* ei ole tulu ega kulu ning raamatupidamiskannetes kasum ja kahjum ei osale, siis ei saa *gain* ja *loss* vastavalt olla kasum ja kahjum. Seetõttu on korrektne pidada *gaini* ja *lossi* korrigeerivateks kirjenditeks ehk liitlausendis tasakaalustajateks, kus *gain* on kande krediteeritav tasakaalustaja ning *loss* kande debiteeritav tasakaalustaja. Tasub märkida, et korrigeerimiskanded, kus esineb *gain* või *loss*, sarnanevad oma olemuselt raamatupidamislike paranduskannetega.

4.1.2. Gain ja loss raamatupidamiskanded majandusaasta jooksul

Majandusaasta lõpus esinevad *gain* ja *loss* kanded on seotud pigem sündmustega. Majandusaasta jooksul tekkivad *gain* ja *loss* kanded on seotud tehingutega või ebatavaliste sündmustega (vt Lisa 12 punkt 1). Kõige tavalisem tehing, mille käigus tekib *gain* või *loss*, on materiaalse põhivara müük. Materiaalse põhivara müüki on analüüsitud juba kolmandas peatükis.

²⁰ Varaobjekti kajastatakse bilansis, kui on täidetud kõik kolm järgmist tingimust: on usaldusväärset hinnatav, toob majanduslikku kasu, on mineviku tagajärjel toimunud sündmus (Alver, Alver 2017, 60–61).

Seal selgus, et põhivara müügil ei saa tekkida tulu, kulu, kasumit ega kahjumit. Nimelt on põhivara bilansiline jääkmaksumus hinnanguline, parima teadmise järgi saadud. Põhivara tegelik müügihind selgub selle müümisel ning see võib erineda bilansilisest jääkmaksumusest. Seetõttu tehakse korrigeerimiskanne, kus esineb korrigeeriv kirjend *gain* või *loss*, millega tasakaalustatakse liitlausend. *Gain* ei saa olla tulu ning *loss* ei saa olla kulu, sest kui majandusüksuses oleks kulumi arvestamisel kasutatud meetodit, mis on kooskõlas turuolukorraga, ei oleks *gaini* ega *lossi* tekkinud. *Gaini* ja *lossi* teke viitab sellele, et depretsiatsioonikulu on arvestatud liiga palju või vähe. Lisaks ei saa *gain* olla kasum ja *loss* olla kahjum, kuna kasum ja kahjum ei osale raamatupidamiskandes. Kasum ja kahjum on defineeritud tulude ja kulude vahena, kuid kasutatud põhivara müügil ei esine tulusid ega kulusid. Seetõttu on *gain* ja *loss* korrigeeriv summa.

Majandusaasta kestel võib esineda sündmusi, mille tulemusel varaobjekti väärtus väheneb. Vara väärtus võib väheneda, kui toimub loodusõnnetus, vara saab muud moodi kahjustada (nt põleng, veekahjustus, kauba riknemine jne). Sellisel juhul tuleb varaobjekt bilansist eemaldada või selle väärtust vähendada. Lisa 12 punktis 2 ja Lisa 11 punktides 5 ja 6 on toodud näited lausenditest, kui varaobjekt tuleb bilansist eemaldada või selle väärtust vähendada. Mõlemal juhul tekib *loss*. Sisuliselt on tegemist väärtuse korrigeerimisega. Kui varaobjekt on kahjustada saanud, siis tema väärtus ongi vähenenud, mistõttu tuleb teha korrigeerimiskanne. Kui varaobjekt on kasutuskõlbmatu, siis tuleb see bilansist eemaldada, kuna ta ei too enam majanduslikku kasu. See tähendab, et selle varaobjekti väärtus majandusüksuse jaoks on 0 ehk ka siin kandes on *loss* korrigeeriva iseloomuga.

Majandusaasta jooksul võib majandusüksusel esineda olukordi, kus tuleb moodustada eraldis. Eraldise moodustamine on hinnanguline. Nimelt moodustatakse eraldis siis, kui tulevikus on tõenäoline²¹, et ettevõtte saab kahju. Kahju põhjuseks võib olla kohtulahend, töötajate õnnetusjuhtum jms. Eraldise ja tavalise kohustise erinevus on see, et kohustis on usaldusväärselt mõõdetav, kuid eraldis on hinnanguline summa, mille tegelik suurus selgub hiljem, kui see realiseerub. Eraldise korral kajastatakse *loss* kasumiaruandes (vt Lisa 12 punkt 3). Kanne tuleneb konservatiivsusprintsipist, mille kohaselt tuleb potentsiaalne tulevikukohustis bilansis kajastada. Samas on summa hinnanguline, kuna pole veel teada, kas see realiseerub ja mis summas see

²¹ RTJ 8 § 49 on toodud tabel, mille alusel tuleb sündmus bilansis kajastada eraldisena ja millal kohustisena. Eraldise kajastamiseks peab sündmuse tõenäosus olema vähemalt 50%, kuid alla 100%. Kui tõenäosus on alla 50%, siis kajastatakse tingimuslik kohustis bilansiliväliselt ja kirjeldatakse lisades. Kui tõenäosus on 100%, siis kajastatakse kohustisena bilansis. Sellist liigitust ei ole IFRSis.

realiseerub. Seetõttu võib nimetada, et tegu on korrigeerimisega, et näidata bilansis võimalikku tulevast kahju. Võrreldes eelpool toodud *lossidega* on eraldise moodustamisel tekkiv *loss* hinnanguline ning täpne summa pole teada. Ülejäänud kannete korral on *loss* korrigeeriva iseloomuga, mis viib bilansi tasakaalu ning mille summa on kohe teada. Seetõttu võib järeldada, et eraldise kajastamisel on tegemist jätkuvalt korrigeerimiskandega, kuid *lossi* suurusjärk on hinnanguline.

4.2. *Gaini* ja *lossi* olemus raamatupidamiskannetes

Võttes kokku eelneva töö, võib märkida, et järjepidevalt on kirjanduses, õigusaktides ja standardites defineeritud *gaini* ja *lossi* ebakorrektselt. Nimelt on erialakirjanduses ja õigusaktides tuginetud rahvusvaheliselt tunnustatud standarditele ning pole juletud (või vajalikuks peetud) nendes kahelda. Seetõttu peetakse *gaini* ja *lossi* vastavalt tuluks ja kuluks või hoopis kasumiks/kahjumiks, pööramata tähelepanu raamatupidamiskande tegelikule sisule. Nobes (Nobes 2011, 2012, 2014) ja Barker (Barker 2010) on kahtluse alla seadnud *IFRS*is kajastatud terminite definitsioonide sõnastuse, kuid otseselt *gaini* ja *lossi* ei ole nad analüüsinud. Jaan ja Lehte Alver on oma artiklites (Alver, Alver 2016b, 2016c) kahtluse alla seadnud *gaini* ja *lossi* vastavuse tulu/kulu definitsiooniga, kuna oma olemuselt meenutavad *gaini* ja *lossi* sisaldavad liitlausendid korrigeerimist. Töö autor nõustub, et *gaini* ja *lossi* puhul on tegu pigem korrigeerimisega. Seda toetavad ka töö Lisas 11 näidatud raamatupidamiskanded. Seevastu *revenue* ja *other expenses* esinevad ka kassapõhises arvestuses, vastavalt raha liikumisele. Kui kassapõhine arvestus tugineb raha liikumisele, siis tekkepõhine arvestus võib kohati olla hinnanguline. Tihti ei ole sugugi kõik hinnangud kohe korrektsed, mistõttu on tavapärane, et parandus- ja korrigeerimiskandeid esineb. Paranduskanne erineb korrigeerimiskandest selle poolest, et paranduskandega taastatakse esialgne kanne, saldo, summa. Pärast seda tehakse uus (korrektne) kanne. Korrigeerimiskande eesmärk on varaobjekti või kohustise väärtuse kooskõlla viimine tegeliku olukorraga. Kanded, kus esinevad *gain* ja *loss*, ei ole seotud raha liikumisega vaid väärtuse muutusega. Ka materiaalse põhivara müügil, kus laekub raha, ei saa kajastatavat *lossi* või *gaini* siduda rahaga, vaid sellega, et bilansiline jääkmaksumus oli üle- või alahinnatud, mistõttu on vaja korrigeerida. Kui analüüsida *revenue* ja *other expenses*it, siis neid saab seostada raha liikumisega, kuna on täpselt teada, kui palju raha laekub müügist ning kui palju tegi ettevõtte kulutusi toote valmistamiseks või teenuse osutamiseks. *Revenue* ja *other expenses* on usaldusväärselt mõõdetavad, samas *gaini* ja *lossi* ei peagi üldse mõõtma, kuna need on korrigeeriva ja tasakaalustava iseloomuga.

Gaini ja *lossi* on peetud ka kasumiks ja kahjumiks ning selline kajastamine on levinud sõnastikes ja mitteingliskeelsetes riikides. Põhjus võib olla selles, et oskussõna *loss* esineb sõnapaaris *profit* ja *loss*. Siin on *loss* tõesti kahjum, kuid sõnapaaris *gain* ja *loss* on oskussõna *loss* sisu hoopis teine. Rahvusvaheliselt tunnustatud standardite üks puudus on see, et kasutatud on kahe erineva sisuga oskussõna tähistamiseks ühte ja sama üldkeelendit. See on mõjutanud mitteingliskeelseid riike (sh Eestit), kus *gaini* ja *lossi* nimetatakse kasumiks ja kahjumiks. Samas on eiratud elementaarloogikat: kui rahvusvahelistes standardites ja ka Eesti finantsaruandluse standardis on *gain* ja *loss* liigitatud vastavalt tuluks ja kuluks, siis kindlasti ei saa tegemist olla kasumi või kahjumiga. Pealegi defineeritakse kasumit ja kahjumit kui tulude ja kulude vahet, kuid *gain* ja *loss* ei ole leitavad tulude ja kulude vahena. Lisaks ei saa *gain* üheaegselt olla tulu ja kasum ning *loss* kulu ja kahjum.

Kokkuvõttes võib märkida, et *gain* ja *loss* on korrigeerivad summad. *Gain* kajastatakse kreditis ja *loss* deebetis. Eesti keeles on *gain* ja *loss* tõlgitud kui kasum ja kahjum, kuigi need ei vasta kasumi ja kahjumi definitsioonile. See tähendab, et autori püstitatud esimene hüpotees leidis kinnitust, kuna eesti keelde on need terminid valesti tõlgitud. Samas ei ole autori arvates õige ega vajalik kasutada ka inglise keeles termineid *gain* ja *loss*, kuna need esinevad kannetes, kus tehakse korrigeeringuid. Autor arvab, et piisab ka ühest oskussõnast *adjustment* või eesti keeles korrigeering. Kuna *gain* ja *loss* on raamatupidamiskannetes korrigeerivad kirjendid, siis autori teine hüpotees kinnitust ei leidnud, kuna autor ei tuvastanud kandeid, kus *gain* või *loss* on midagi muud kui korrigeeriva iseloomuga.

KOKKUVÕTE

Üleilmastumise käigus on raamatupidamine muutunud rahvusvahelisemaks. Eesti raamatupidamist mõjutavad Euroopa Liidu direktiivid ja rahvusvahelised standardid (*IFRS*id). See on omakorda toonud kaasa rahvusvaheliselt levinud terminite kasutuselevõtu. Eestis on palju mõisteid üle võetud arenenud riikidelt, kuid seda ei ole tehtud korrektselt. *Gain* ja *loss* on standardites, sõnastikes ja raamatupidamiskannetes levinud terminid. Samas ei ole neid detailsemalt uuritud. Seda teemat on kaudselt käsitlenud briti professorid Nobes ja Barker. Nad ei ole *gain* ja *loss* olemuses kahelnud. Oma artiklites on nad pigem arutlenud *gaini*, *lossi*, *revenue* ja *expense* definitsioonide üle, mis ei ole korrektselt sõnastatud. Samas nad ei ole väitnud, et *gain* ei ole tululiik ja *loss* ei ole kululiik. *Gaini* ja *lossi* olemust on analüüsinud ka professorid Jaan ja Lehte Alver. Nende nägemuse kohaselt ei ole *gain* ja *loss* vastavalt tulu ja kulu vaid korrigeering.

Magistritöö eesmärk oli anda ülevaade *gaini* ja *lossi* olemusest ning oskussõnaks kujunemisest. Autor püstitas kaks hüpoteesi. Esimene hüpotees: *gain* ja *loss* on tõlgitud eesti keelde ebakorrektselt. Teine hüpotees: termin *gain* (*loss*) võib raamatupidamiskannetes olla erineva tähendusega.

Töö eesmärgi täitmiseks analüüsiti sõnade *gain* ja *loss* sõnade teket ja tähendusi teistes keeltes. Selle käigus võrreldi sõnade tõlkeid. Autor analüüsis ka *gaini* ja *lossi* definitsioone erialasõnaraamatutes, õigusaktides ja standardites. Magistritöö käigus anti ülevaade sõnade *gain* ja *loss* tekkimisest. Sõnad *gain* ja *loss* kuuluvad indoeuroopa keelkonda ning sarnase kõla, kirjapildi ja tähendusega sõnu eesti keeles ei esine. *Gaini* ja *lossi* kirjapilt on muutunud, kuid sarnasusi leiab. Sõnaga *gain* on tähistatud kasumit, *gaini* (seda sõnapaari *gain* ja *loss* tähenduses), tulu, võitu jne. *Loss* on kahjum, *loss* (seda sõnapaari *gain* ja *loss* tähenduses), kaotus jne.

Gain ja *loss* on levinud sõnad sõnapaarides. Analüüsi käigus selgus, et sõna *gain* tähistab millegi muutust, mõju, paremist, mõjutust, saavutamist. *Gaini* kasutatakse abisõnana, et näidata, milline oli muutus või mõju. Sõnaühendis jääb *gain* tihti tõlkimata ning pigem keskendutakse muudele täiendsõnadele. Sõna *loss* on millegi muutus, mõju, halvenemine, langus ja kaotamine. *Lossi*

kasutatakse abisõnana, et näidata, milline oli muutus või mõju. Sarnaselt *gain*ile jääb *loss* sõnaühendis tihti tõlkimata ning pigem keskendutakse sõnaühendi muudele sõnadele. Sõnadel *gain* ja *loss* ei esine ühest tähendust. Pigem on neid omavahel vastandatud: *gain* on positiivse alatooniga ning *loss* negatiivse alatooniga. Mõlemad sõnad kujutavad täiendsõnadena millegi muutust, mõju. Samas on näha, et tavakeeles neid sõnu majandusega ei seostata.

Erialasõnaraamatutes on *gain*iga seostatud väärtuse suurenemist, mittepõhitegevuslikku tulu, kasumit (tekib siis, kui tulud ületavad kulusid), omakapitali suurenemist (mille mõju ei tulene majandusüksuse tavapärasest põhitegevusest), raha laekumist ja saavutamist. *Loss*iga on seostatud väärtuse vähenemist, mittepõhitegevuslikku kulu, kahjumit (tekib siis, kui kulud ületavad tulusid), omakapitali vähenemist (mille mõju ei tulene majandusüksuse tavapärasest põhitegevusest), raha väljamaksmist ja kahju. *Gain* ja *loss* on vastandsõnad ning *gain* on positiivse alatooniga ja *loss* negatiivse alatooniga.

Magistritöö teises peatükis on keskendutud õigusaktidele ja standarditele. *IFRS*is, *IFRS for SMEs*, *UK FRS*is on *gain*i selgitamisel lähtutud seisukohast, mille kohaselt *gain* vastab *income*i definitsioonile, kuid ei ole *revenue*. Nendes standardites on *loss*i defineerimisel kasutatud definitsiooni, mille kohaselt *loss* vastab *expense* definitsioonile, kuid ei ole *other expenses*. See tähendab, et nii *gain* kui ka *loss* on vastavalt tulu ja kulu alamliik. *US GAAP*is ei ole *gain* ja *loss* liigitatud tuluks ja kuluks, kuid nad kajastuvad kasumiaruandes ja avaldavad mõju omakapitalile. Eesti Raamatupidamise seaduses ja Euroopa Liidu direktiivis 2013/34EL ei ole defineeritud *gain*i ega *loss*i. See-eest on Eesti finantsaruandluse standardis *gain* ja *loss* liigitatud vastavalt tuluks ja kuluks. Samas nende tõlkimisel on kasutatud termineid „kasum” ja „kahjum”. Kõikides standardites toodud näidete kohaselt ei saa *gain* ega *loss* olla vastavalt tulu ja kulu või kasum ja kahjum, kuna nad esinevad raamatupidamiskannetes, mille käigus tuleb raamatupidamisandmeid korrigeerida.

Professorid Nobes ja Barker on analüüsinud *IFRS*i termineid ja definitsioone. Erilist tähelepanu on nad pööranud *income*, *revenue* ja *gain*i defineerimisele. Mõlemad nõustuvad, et *IFRS*is ei ole terminid päris korrektselt defineeritud, samas ei sea nad kahtluse alla seda, et *gain* ei ole tulu (*income*) alamliik. Professorid Jaan ja Lehte Alver on põhivara müügi näitel tõestanud, et *gain* ei saa olla tulu ega kasum ning *loss* ei saa olla kulu ega kahjum. *Gain* ja *loss* on nendes raamatupidamiskannetes korrigeeriva iseloomuga. Magistritöö autor analüüsis neljandas peatükis raamatupidamiskandeid, kus tekivad *gain* või *loss*. Selleks jaotati kanded kaheks:

raamatupidamiskanded majandusaasta lõpu seisuga ning raamatupidamiskanded majandusaasta jooksul. Kanded, kus *gain* ja *loss* esinesid, olid seotud valuutakursi, turuväärtuse või üldise väärtuse muutusega. Tehti vastav korrigeerimiskanne, kus tasakaalustavaks kirjendiks oli vastavalt *gain* või *loss*. See tähendab, et *gain* ja *loss* ei ole seotud tulu ja kulu ega kasumi ja kahjumiga vaid korrigeerimisega. Korrigeerimiskandeks saab lugeda ka eraldise kandeid, kuna bilansis kajastatakse konservatiivsuspriintiibist lähtuvalt tingimuslik eraldis, mille realiseerumine pole 100% kindel, kuid mille realiseerumise tõenäosus on piisavalt suur, et kajastada eraldis. Selle käigus korrigeeritakse bilanss ja kasumiaruanne, et viia see vastavusse konservatiivsuspriintiibiga. Võrreldes tavapärase *gaini* ja *lossiga*, on eraldise summa hinnanguline, kuid siiski saab nimetada seda korrigeerimiskandeks.

Magistritöö autor leidis, et *gain* ja *loss* on korrigeerivad kirjendid, mida võiks nimetada *adjustmentiks* või eesti keeles korrigeeringuks. See tähendab, et *gain* ja *loss* ei ole eesti ega ka inglise keeles korrektselt defineeritud. Eesti keeles on *gain* ja *loss* tõlgitud kui kasum ja kahjum. Samas nad oma olemuselt ei ole ka kasum ega kahjum. See kinnitab autori esimest hüpoteesi, mille kohaselt *gain* ja *loss* on tõlgitud eesti keelde ebakorrektselt. Raamatupidamiskannete analüüsimisel tulenes, et *gain* ja *loss* on kõikides kannetes, kus nad esinesid, korrigeeriva iseloomuga. See lükkab ümber autori teise hüpoteesi, mille kohaselt termin *gain* (*loss*) võib raamatupidamiskannetes olla erineva tähendusega.

Arvestades magistritöö mahulist piirangut ei ole autor käsitlenud järgmisi küsimusi, mis töö käigus esile kerkisid:

1. Kas korrigeerimiskanded, kus esinevad *gain* ja *loss*, peaksid toimuma läbi kasumiaruande või on ka muid võimalusi?
2. Kas *gaini* ja *lossi* kajastamisel võib esineda ka kontrakontosid?
3. Kas *gain* ja *loss* kuulub paranduskannete hulka?
4. Kas kassapõhises arvestuses erinevad *gain* ja *loss* raamatupidamiskanded tekkepõhisest arvestusest?

Töö autori arvates võib mainitud teemade edasiarendamine huvi pakkuda neile, kes soovivad analüüsida mõistestikku.

SUMMARY

GAIN AND LOSS: FROM GENERAL TO PROFESSIONAL TERMS

Lehti Alver

Estonian accounting is influenced by directives of the European Union and international standards (IFRSs). This means that Estonian accounting should use international terminology. Many terms have been transposed into Estonian in the past, but this has not been done correctly. The terms “gain” and “loss” are commonly used in standards, dictionaries and accounting entries. However, they have not been studied in detail. The British professors Christopher Nobes and Richard Barker have studied definitions of gain, loss, revenue, income and expense and concluded that the definitions are not formulated correctly. However, they have not claimed that gain is not an income and loss is not an expense. Professors Jaan and Lehte Alver have analysed the nature of gain and loss. In their view, gain and loss are not income and expense but adjustments in accounting entries.

The aim of the master’s thesis was to give an overview of the nature of gain and loss by setting up two hypotheses. The first hypothesis: gain and loss are translated into Estonian incorrectly. The second hypothesis: gain/loss can have different meanings in accounting entries.

To fulfil the purpose of the thesis, in the first chapter the formation and meaning of gain and loss were analysed in other languages. In this process, translations of words were compared. The author also analysed the definitions of gain and loss in specialized dictionaries, legal acts and standards. The words “gain” and “loss” belong to the Indo-European language. This means that in Estonian language there are no words of similar sound, spelling or meaning. In the Indo-European languages, gain means profit (opposite of loss), income, victories, etc. and loss means opposite of profit, gain, etc.

Gain and loss are common words in word pairs. In the course of the analysis, it became clear that gain has positive meaning and often marks a change, effect, improvement, influence, achievement.

Loss has negative meaning and often marks a change, impact, deterioration, decline, and loss of something. In word pairs, gain and loss are often not translated. Both words represent a change in effect as supplemental words. However, these words are not related to the economy in the ordinary language.

In specialized dictionaries, gain is associated with an increase in value, non-operating earnings, profit, increase in equity (the impact of which does not arise from the normal operating activities of the entity), cash inflows and achievements. Loss is associated with an impairment, non-operating expenses, loss (incurred when expenses exceed income), loss of equity (the impact of which does not arise from the normal operating activities of the entity), disbursements and damage. Gain and loss have opposite meanings. Gain has a positive impact and loss has a negative impact.

The second chapter of the thesis gives an overview of legislation and standards. In the IFRS, IFRS for SMEs and UK FRS the definition of gain is another item that meets the definition of income but is not revenue. In these standards, the definition of loss meets the definition of expenses and may arise in the course of the ordinary activities of the entity. In accordance with the US GAAP, gain and loss are not classified as income and expense, but they are recognised in the income statement and have an impact on equity. The Estonian Accounting Act and the EU Directive 2013 / 34EL do not define gain and loss. In accounting principles generally accepted in Estonia (Estonian GAAP) gain and loss are classified respectively as income and expense. However, in Estonian translation, gain is translated as “kasum” (“profit”) and loss is translated as “kahjum” (“loss” as in profit and loss pair). The author analysed the accounting standards examples and according to these, gain cannot be income or profit, and loss (as in gain and loss pair) cannot be expense or loss (as in profit and loss pair), because they signify as adjustments of accounting data.

The third chapter deals with papers on terms of profit and loss. Professors Nobes and Barker have analysed the terms and definitions in IFRS. They paid particular attention to the definitions of income, revenue and gain. Both agreed that the terms in the IFRS are not properly defined. However, they have not claimed that gain is not an income and loss is not an expense. Professors Jaan and Lehte Alver have shown, based on the sale of fixed assets, that gain cannot be income or profit, and loss cannot be an expense or loss (as in profit and loss pair). Gain and loss in these accounting entries are adjustments in nature.

In the fourth chapter, the author of the thesis analysed accounting entries where gain or loss occurs. The accounting entries were divided into two: accounting entries at the end of the financial year and accounting entries during the financial year. The accounting entries in which gain and loss occurred were related to the change in exchange rate and market value or in the overall value of asset/liability. All these accounting entries were adjustive in nature. This means that gain and loss are not related to income, expense, profit and loss (as in profit and loss pair).

The author of the thesis believes that gain and loss are adjusting entries that could be named as “adjustment” or “korrigeering” (in Estonian). This means that gain and loss are not correctly defined in Estonian or in English. In Estonian, gain and loss are translated as “profit” and “loss”. This confirms the author’s first hypothesis, that gain and loss are translated incorrectly into Estonian. In the analysis of the accounting entries, gain and loss were adjusting entries in all the accounting entries where they appeared. This rejects the second hypothesis, because gain and loss did not have different meanings in the accounting entries.

KASUTATUD ALLIKATE LOETELU

Accounting Act. RT I, 06.11.2017.

Alver, J., Alver, L. (2011). *Majandusarvestus ja rahandus: leksikon*. II, M-Y. Tartu: Deebet.

Alver, J., Alver, L. (2016a). Estonia. Development of the Estonian Financial Reporting and Good Accounting Practice. – *IFRS in a Global World*. (Eds) D., Bensadon, N., Praquin. New York: Springer International Publishing AG Switzerland, 359–371.

Alver, J., Alver, L. (2016b). On Some Ideas for Improvement of Identification and Recording gains/losses. – *Journal of Economic and Social Development*, Vol. 3, No. 2, 59–69.

Alver, J., Alver, L. (2016c). On Some Ideas for Improvement of Identification and Recording gains/losses. – *13th International Scientific Conference on Economic and Social Development*. Barcelona: 611–620.

Alver, J., Alver, L. (2017). *Finantsarvestus: põhikursus*. 3. osa. Tartu: Deebet.

Alver, J., Alver, L., Mackevicius, J., Paupa, V. (2001) Baltic States – *European Accounting Guide*, 4th ed. (Eds.) D. Alexander, S. Archer. New York: Aspen Law & Business Publishers, 1481–1504.

Banks, E. (2009). *The Palgrave Macmillan Dictionary of Finance, Investments and Banking*. New York: Palgrave Macmillan.

Barker, R. (2010). On the Definitions of Income, Expenses and Profit in IFRS. – *Accounting in Europe*, Vol. 7, No. 2, 147–158.

Belzēja, Z., Birzvalka, L., Jurka, L., Mozere, R., Raškevičs, J., Treilons, A. (1997). *English–Latvian Dictionary*. Riga: Jana seta Publishers & Printers Ltd.

Bonham, H. B. (2001). *The Complete Investment and Financial Dictionary*. Avon: Adams Media. Educational Series, Inc.

Bråtveit, K. (1994). *Norwegian Dictionary: Norwegian-English, English-Norwegian*. London: Routledge.

- Briscoe, S., Fuller, J. (2007). *Harriman's Financial Dictionary*. Hampshire: Harriman House Ltd.
- Brockington, R. (1993). *Dictionary of Accounting and Finance*. 2nd ed. London: Pitman Publishing.
- Caruth, D. L., Stovall, S. A. (1994). *NTC's American Business Terms Dictionary*. Illinois: NTC a division of NTC Publishing Group.
- Clark, J. O. E. (2001a). *Dictionary of International Insurance and Finance Terms*. Kent: Financial Word Publishing.
- Clark, J. O. E. (2001b). *Dictionary of International Banking and Finance Terms*. Kent: Financial World Publishing.
- Clark, J. O. E. (2006a). *Dictionary of International Business Terms*. London: Lessons Professional Publishing.
- Clark, J. O. E. (2006b). *Dictionary of International Economics Terms*. London: Le50ns Professional Publishing.
- Clark, J. O. E. (2006c). *Dictionary of International Accounting Terms*. London: Lessons Professional Publishing.
- Collin, A. J. (1992). *Dictionary of Accounting*. London: Peter Collin Publishing Ltd.
- Collin, P. H. (1994). *Dictionary of Hotels, Tourism and Catering Management*. London: Peter Collin Publishing Ltd.
- Collin, P. H. (1997). *Dictionary of Business*. 2nd ed. London: Peter Collin Publishing Ltd.
- Collin, S. M. H. (2007). *Dictionary of Accounting*. 4th ed. London: Black Publishers Ltd.
- Collins Cobuild Key Words for Accounting*. (2013a). /Eds K. Carroll, R. Combley, K. Mohideen, E. Pearsons, E. Walter, K. Woodford. Glasgow: HarperCollins Publishers.
- Collins Cobuild Key Words for Finance*. (2013b). /Eds K. Carroll, K. Mohideen, E. Pearsons, E. Walter, K. Woodford. Glasgow: HarperCollins Publishers.
- Collins Cobuild Key Words for Insurance*. (2013c). /Eds K. Carroll, K. Mohideen, E. Pearsons, E. Walter, K. Woodford. Glasgow: HarperCollins Publishers.
- Crumbley, D. L., Friedman, J. P., Anders, S. B. (1994). *Barron's Dictionary of Tax Terms*. New York: Barron's Educational Series, Inc.

- Davids, L. E. (1986). *Instant Business Dictionary*. Illinois: Career Publishing Inc.
- Dict.com*. Kättesaadav: <https://www.dict.com/lithuanian-english/>, 30.04.2018.
- Dictionnaire Larousse: Français – Anglais, Anglais – Français*. (2007). / Ed. J. McNeillie. Paris: Larousse.
- Downes, J., Goodman, J. E. (2014). *Barron's Dictionary of Financial and Investment Terms*. 9th ed. New York: Barron's Educational Series, Inc.
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/34/EL, mis käsitleb teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ, ELT L 182/19, 26.04.2013, Art 2.
- Fitch, T. P. (2006). *Barron's Dictionary of Banking Terms*. 5th ed. New York: Barron's Educational Series, Inc.
- Flood, J., M. (2015). *GAAP: Interpretation and Application of Generally Accepted Accounting Principles*. West Sussex: John Wiley & Sons Ltd.
- French, D. (1994). *Dictionary of Accounting Terms*. 2nd ed. London: Peter Collin Publishing Ltd.
- Friedman, J. P. (2012). *Barron's Dictionary of Business and Economics Terms*. 5th ed. New York: Barron's Educational Series, Inc.
- FRS 102 The Financial Reporting Standard Applicable in the UK and Republic of Ireland* (FRS). (2015). Kättesaadav: <https://www.frc.org.uk/getattachment/e1d6b167-6cdb-4550-bde3-f94484226fbd/FRS-102-WEB-Ready-2015.pdf>, 10.03.2018.
- Gads Forlag, G. E. C. (1992). *Collins-Gads English-Danish Danish-English Dictionary*. Copenhagen: William Collins Sonds & Co. Ltd. of Glasgow, Scotland.
- Gain. Wiktionary. Kättesaadav: <https://en.wiktionary.org/wiki/gain>, 23.04.2018.
- Harrison, I. (2003). *Complete A-Z Accounting Handbook*. 2nd ed. London: Hodder & Stoughton.
- Hindle, T. (1998). *Pocket International Business Terms*. London: Profile Books Ltd.
- Hussey, R. (1995). *A Dictionary of Accounting*. New York: Oxford University Press.

- Hussey, R. (2007). *Oxford Dictionary of Accounting with Chinese Translation*. Shanghai: Shanghai Market House Books Ltd and Shanghai Foreign Language Education Press.
- Hussey, R. (2010). *Oxford Dictionary of Accounting*. 4th ed. New York: Oxford University Press Inc.
- IAS 1 Presentation of Financial Statements*. (2009).
Kättesaadav: <http://eifrs.ifrs.org/eifrs/bnstandards/en/IAS1.pdf>, 10.03.2018.
- IAS 16 Property, Plant and Equipment*. (2005).
Kättesaadav: <http://eifrs.ifrs.org/eifrs/bnstandards/en/IAS16.pdf>, 10.03.2018.
- IAS 38 Intangible Assets*. (1998).
Kättesaadav: <http://eifrs.ifrs.org/eifrs/bnstandards/en/IAS38.pdf>, 10.03.2018.
- IAS 40 Investment Property*. (2000).
Kättesaadav: <http://eifrs.ifrs.org/eifrs/bnstandards/en/IAS40.pdf>, 10.03.2018.
- Icelandic Online Dictionary and Readings*. Kättesaadav:
<http://digioll.library.wisc.edu/IcelOnline/Search.TEId.html>, 30.04.2018.
- IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers*. (2018). Kättesaadav:
<http://eifrs.ifrs.org/eifrs/bnstandards/en/IFRS15.pdf>, 10.03.2018.
- IFRS for SMEs*. (2015). Kättesaadav: <http://www.iacsa.co.za/wp-content/uploads/2016/11/IFRS-for-SMES-2015.pdf>, 10.03.2018.
- Kariithi, N. K. (2008). *Longman Dictionary of Financial Terms*. Cape Town: Pearson Education South Africa (Pty) Ltd.
- Klein, G. (1994). *Dictionary of Banking*. London: Pitman Publishing Ltd.
- Loss. Wiktionary. Kättesaadav: <https://en.wiktionary.org/wiki/loss>, 23.04.2018.
- Mooney, K. (2008). *The Essential Accounting Dictionary*. Naperville: Sphinx Publishing.
- Nobes, C. (2002). *The Penguin Dictionary of Accounting*. London: Penguin Books Ltd.
- Nobes, C. (2011). Note by Christopher Nobes on the Definition of 'Revenue' in the IASB's Exposure Draft of 2011, Comment Letter No 333 IFRS. Kättesaadav:
www.fasb.org/cs/BlobServer?blobcol=urldata&blobtable=MungoBlobs, 12.01.2018.
- Nobes, C. (2012). On the Definitions of Income and Revenue in IFRS. – *Accounting in Europe*, Vol. 9, No. 1, 85–94.

- Nobes, C. (2014) Accounting for capital: the evolution of an idea. Kättesaadav: <https://www.icaew.com/~media/corporate/files/events/2014/technical/paper%20chris%20nobes%20nov%202014.ash>, 25.10.2017.
- Oxford Paravia Italian Dictionary: English – Italian, Italian – English.* (2010). / Ed. C. Bareggi. 3rd ed. Milano-Torino: Oxford University Press.
- Pass, C., Lower, B., Pendleton, A., Chadwick, L. (1995). *Collins Dictionary of Business*. 2nd ed. Glasgow: Harper Collins Publishers.
- Petti, V., Petti, K. (1994). *Collins–Norstedts: English–Swedish Swedish–English Dictionary*. 2nd ed. Uppsala: Tryck Almqvist & Wiksell Tryckeri.
- Pitha, E. W. (1996). *Dartlett's Roget's Thesaurus*. Toronto: Little, Brown and Company Limited.
- Pocket Dictionary of Finance.* (2010). /Ed. S. Jellis. London: Bloomsbury Information Ltd.
- Press, I. (1995). *Lithuanian Dictionary: English–Lithuanian Lithuanian–English Dictionary*. 2nd ed. London: Routledge.
- Raamatupidamise seadus. RT I, 09.05.2017, 30.
- Renton, N. E. (2008). *Renton's Dictionary of Stock Exchange and Investment Terms*. Seaford Vic: Bas Publishing.
- Reverso Dictionary.* Kättesaadav: <https://dictionary.reverso.net/dutch-english/>, 30.04.2018.
- RTJ 1 Raamatupidamise aastaaruande koostamise üldpõhimõtted. RT I, 23.12.2017, 54.
- RTJ 2 Nõuded informatsiooni esitusviisile raamatupidamise aastaaruandes. RT I, 23.12.2017, 54.
- RTJ 6 Kinnisvarainvesteeringud. RT I, 23.12.2017, 54.
- RTJ 8 Eraldised, tingimuslikud kohustised ja tingimuslikud varad. RT I, 23.12.2017, 54.
- RTJ 10 Tulu kajastamine. RT I, 23.12.2017, 54.
- Rubin, H. W. (1995). *Barron's Dictionary of Insurance Terms*. 3rd ed. New York: Barron's Educational Series, Inc.
- Scholze-Stubenrecht, W., Sykes, J. B. (1997). *The Oxford–Duden German Dictionary*. 1st revised ed. New York: Oxford University Press Inc.

- Scott, D. L. (2009). *The American Heritage Dictionary of Business Terms*. New York: Houghton Mifflin Harcourt.
- Siegel, J. G., Shim, J. K. (2005). *Barron's Dictionary of Accounting Terms*. 4th ed. New York: Barron's Educational Series, Inc.
- Siegel, J. G., Shim, J. K. (2010). *Accounting Handbook*. 5th ed. New York: Barron's Educational Series Inc.
- Zanola, A. (2014). Linguistic and Cross-Cultural Complexities of a Specialised Legal Item: The 'True And Fair' Case. – *Journal of Arts and Humanities*, Vol. 3, No 1, 110–125.
- The Chartered Management Institute Dictionary of Business and management*. (2003). /Ed. J. Glasspool. London: Bloomsbury Publishing Plc.
- The Conceptual Framework for Financial Reporting. (2011) – *IFRS*. London: IFRS Foundation Publications Department, 73–124.
- Toots, A., Alver, J. (2008). *Dictionary of Accounting Terms*. Tartu: Deebet.
- Väike- ja keskmise suurusega ettevõtete rahvusvaheline finantsaruandlusstandard (SME IFRS)*. (2013). Kättesaadav: <https://www.rahandusministeerium.ee/et/easb/aruandluskorraldus>, 10.03.2018.
- Weil, R. L., Stickney, C- P., Davidson, S. (1990). *Accounting: The Language of Business*. 8th ed. Sun Lakes: Thomas Horton and Daughters.

LISAD

Lisa 1. Termini *gain* sõnapaarid ja tuletatud sõnad

Täiend-sõna	Märk	Täiendsõna või sõnalõpp	Märk	Tekkinud uus termin	Tähendus inglise keeles	Tähenduse tõlge eesti keelde
<i>GAIN</i>	+	<i>ACCESS</i>	=	<i>GAIN ACCESS</i>	<i>Open up</i>	Avama, juurdepääsu saama, ligipääsu saama
<i>GAIN</i>	+	<i>ADMITTANCE</i>	=	<i>GAIN ADMITTANCE</i>	<i>Enter</i>	Sisenema, sissepääsu saama
<i>GAIN</i>	+	<i>A FOOTHOLD</i>	=	<i>GAIN A FOOTHOLD</i>	<i>Find an opening (to get a strong position that will allow for improvement)</i>	Tugev stardipositsioon
<i>GAIN</i>	+	<i>A FOOTING / FOOTHOLD</i>	=	<i>GAIN A FOOTING / FOOTHOLD</i>	<i>Influence</i>	Mõjutama, mõju
<i>GAIN</i>	+	<i>A HEARING</i>	=	<i>GAIN A HEARING</i>	<i>Influence</i>	Mõjutama, mõju
<i>GAIN</i>	+	<i>ALTITUDE</i>	=	<i>GAIN ALTITUDE</i>	<i>Fly, go up</i>	Lenda, lendama, üles minema, mine üles
<i>GAIN</i>	+	<i>A REWARD</i>	=	<i>GAIN A REWARD</i>	<i>Be rewarded</i>	Auhinda saama, tunnustust saama
<i>GAIN</i>	+	<i>AUTHORITY</i>	=	<i>GAIN AUTHORITY</i>	-	Tunnustust saama
<i>GAIN</i>	+	<i>CREDIT</i>	=	<i>GAIN CREDIT</i>	<i>Meet with approval</i>	Heakskiit
<i>GAIN</i>	+	<i>-ED</i>	=	<i>GAINED</i>	<i>Received</i>	Sai, saama
<i>GAIN</i>	+	<i>EMPLOYMENT</i>	=	<i>GAIN EMPLOYMENT</i>	<i>Be employed</i>	Töötama, tööle saama
<i>GAIN</i>	+	<i>-ER</i>	=	<i>GAINER</i>	-	Kasusaaja
<i>GAIN</i>	+	<i>FROM</i>	=	<i>GAIN FROM</i>	<i>Find useful</i>	Kasu saama
<i>GAIN</i>	+	<i>-FUL</i>	=	<i>GAINFUL</i>	<i>Good, rewarding, received, profitable, beneficial, successful</i>	Hea, tasuv, laekunud, kasumlik, kasulik, edukas

Lisa 1 järg

Täiend-sõna	Märk	Täiendsõna või sõnalõpp	Märk	Tekkinud uus termin	Tähendus inglise keeles	Tähenduse tõlge eesti keelde
<i>GAIN</i>	+	<i>FULL PLAY</i>	=	<i>GAIN FULL PLAY</i>	<i>Be an influence</i>	Mõjutama, mõjutaja olema
<i>GAIN</i>	+	<i>-FULLY</i>	=	<i>GAINFULLY</i>	<i>Profitably, successfully</i>	Kasumlikult, edukalt
<i>GAIN</i>	+	<i>-FULNESS</i>	=	<i>GAINFULNESS</i>	<i>Gain</i>	Kasumlik
<i>GAIN</i>	+	<i>GROUND</i>	=	<i>GAIN GROUND</i>	<i>Improve, press on, increase</i>	Parenema, parendama, kasvama
<i>GAIN</i>	+	<i>HEIGHT</i>	=	<i>GAIN HEIGHT</i>	<i>Increase, press on, go up</i>	Parenema, parendama, kasvama
<i>GAIN</i>	+	<i>-ING</i>	=	<i>GAINING</i>	<i>Gain, acquisitive, nearer, growing</i>	Kasu saama, kasvama
<i>GAIN</i>	+	<i>-ING ALTITUDE</i>	=	<i>GAINING ALTITUDE</i>	<i>Taking off</i>	Õhku/kõrgustesse tõusma
<i>GAIN</i>	+	<i>-ING GROUND</i>	=	<i>GAINING GROUND</i>	<i>Advance</i>	Edasi liikuma, arenema
<i>GAIN</i>	+	<i>-ING HEIGHT</i>	=	<i>GAINING HEIGHT</i>	<i>Ascent, leaping</i>	Kasvama
<i>GAIN</i>	+	<i>-ING ON</i>	=	<i>GAINING ON</i>	<i>Advance</i>	Järele jõudma
<i>GAIN</i>	+	<i>-ING TIME</i>	=	<i>GAINING TIME</i>	<i>Advance</i>	Aega maha võtma
<i>GAIN</i>	+	<i>-ING WEIGHT</i>	=	<i>GAINING WEIGHT</i>	<i>Phobias</i>	Kaalus juurde võtma
<i>GAIN</i>	+	<i>-ING WISDOM</i>	=	<i>GAINING WISDOM</i>	<i>Aging</i>	Tarkust juurde saama, vananema
<i>GAIN</i>	+	<i>IN VALUE</i>	=	<i>GAIN IN VALUE</i>	<i>Augmentation, augment, increase</i>	Suurendamine, suurenema, tõus
<i>GAIN</i>	+	<i>MASTERY</i>	=	<i>GAIN MASTERY</i>	<i>Be an influence</i>	Mõjutaja olema, mõjutaja
<i>GAIN</i>	+	<i>ON</i>	=	<i>GAIN ON</i>	<i>Improve, accelerate</i>	Parenema, parendama
<i>GAIN</i>	+	<i>ONE'S END</i>	=	<i>GAIN ONE'S END</i>	<i>Attain one's goal</i>	Eesmärgi saavutama
<i>GAIN</i>	+	<i>ONE'S FREEDOM</i>	=	<i>GAIN ONE'S FREEDOM</i>	<i>Be liberated</i>	Vabanema, vabadust saavutama
<i>GAIN</i>	+	<i>ONE'S SPURS</i>	=	<i>GAIN ONE'S SPURS</i>	<i>Meet with approval</i>	Luba saama, heakskiitu saama

Täiend-sõna	Märk	Täiend sõna või sõnalõpp	Märk	Tekkinud uus termin	Tähendus inglise keeles	Tähenduse tõlge eesti keelde
<i>GAIN</i>	+	<i>POWER</i>	=	<i>GAIN POWER</i>	<i>Be powerful</i>	Võimsust juurde saama, võimas olema, tugevaks saama, tugev olema
<i>GAIN</i>	+	<i>-S</i>	=	<i>GAINS</i>	<i>Profit</i>	Kasum
<i>GAIN</i>	+	<i>-SAY</i>	=	<i>GAINSAY</i>	<i>Negate, argue, deny, dissent, protest, object</i>	Eitama
<i>GAIN</i>	+	<i>-SAYER</i>	=	<i>GAINSAYER</i>	<i>Negator, refuser, opposer</i>	Eitaja
<i>GAIN</i>	+	<i>-SAYING</i>	=	<i>GAINSAYING</i>	<i>Dissent, protest</i>	Eitamine
<i>GAIN</i>	+	<i>SEEKING</i>	=	<i>GAIN-SEEKING</i>	-	Eesmärgi otsima
<i>GAIN</i>	+	<i>SELF-DETERMINATION</i>	=	<i>GAIN SELF-DETERMINATION</i>	<i>Become a nation</i>	Ühtseks saama, rahvaks saama, enda teadvustamine, iseennast teadvustama.
<i>GAIN</i>	+	<i>STRENGTH</i>	=	<i>GAIN STRENGTH</i>	<i>Increase</i>	Kasv, tugevne-ma, tugevaks saama, kasvama
<i>GAIN</i>	+	<i>THE FRIENDSHIP OF</i>	=	<i>GAIN THE FRIENDSHIP OF</i>	<i>Befriend</i>	Sõber olema, sõbralik, sõbraks saama
<i>GAIN</i>	+	<i>THE UPPER HAND</i>	=	<i>GAIN THE UPPER HAND</i>	<i>Gain authority, be an influence</i>	Mõjutaja, mõjutaja olema, eeskuju olema, eeskuju
<i>GAIN</i>	+	<i>THE WATHER GAUGE</i>	=	<i>GAIN THE WATHER GAUGE</i>	<i>Navigate</i>	Navigeerima
<i>GAIN</i>	+	<i>TIME</i>	=	<i>GAIN TIME</i>	<i>Improve, start early, delay, make good time</i>	Parenema, varakult alustama, aega võitma,
<i>GAIN</i>	+	<i>WEIGHT</i>	=	<i>GAIN WEIGHT</i>	<i>Increase, be heavy, grow, fatten</i>	Suurenema, kasvama, raske olema, paksenema, rasvuma, kaalus juurde võtma

Allikas: Pitha (1996), autori koostatud

Lisa 2. Termini *loss* sõnapaarid ja tuletatud sõnad

Täiend-sõna	Märk	Täiendsõna või sõnalõpp	Märk	Tekkinud uus termin	Tähendus inglise keeles	Tähenduse tõlge eesti keelde
<i>LOSS</i>	+	<i>-ES</i>	=	<i>LOSSES</i>	<i>Financial loss</i>	Finantskahjum, kahjum
<i>LOSS</i>	+	<i>LEADER</i>	=	<i>LOSS LEADER</i>	<i>Enticement, financial loss, merchandise, bargain, positive stimulus</i>	Toode, mida müüakse kahjumlikult, et kliente meelitada; soodustoode
<i>LOSS</i>	+	<i>LEADING</i>	=	<i>LOSS-LEADING</i>	<i>Unprofitable</i>	Kahjumlik
<i>LOSS</i>	+	<i>MAKING</i>	=	<i>LOSS-MAKING</i>	<i>Unprofitable, decrescent, futile</i>	Kasumlik, alanev, mõttetu
<i>LOSS</i>	+	<i>OF BATTLE</i>	=	<i>LOSS OF BATTLE</i>	<i>Subjection</i>	Kaotus, allumine
<i>LOSS</i>	+	<i>OF CONDITION</i>	=	<i>LOSS OF CONDITION</i>	<i>Ill health</i>	Halb tervis
<i>LOSS</i>	+	<i>OF CONSCIOUSNESS</i>	=	<i>LOSS OF CONSCIOUSNESS</i>	<i>Symptom, forfeiture, disability, fatigue</i>	Sümptom, konfiskeerimine, puue, väsimus
<i>LOSS</i>	+	<i>OF EARNINGS</i>	=	<i>LOSS OF EARNINGS</i>	<i>Financial loss</i>	Finantskahjum, kahjum
<i>LOSS</i>	+	<i>OF FACE</i>	=	<i>LOSS OF FACE</i>	<i>Indignity</i>	Vastumeelsus
<i>LOSS</i>	+	<i>OF FAITH</i>	=	<i>LOSS OF FAITH</i>	<i>Unbelief</i>	Uskumatus, usu kaotamine
<i>LOSS</i>	+	<i>OF FORTUNE</i>	=	<i>LOSS OF FORTUNE</i>	<i>Insolvency</i>	Maksejõuetus
<i>LOSS</i>	+	<i>OF FREEDOM</i>	=	<i>LOSS OF FREEDOM</i>	<i>Forfeiture, subjection</i>	Konfiskeerimine, allumine
<i>LOSS</i>	+	<i>OF HOPE</i>	=	<i>LOSS OF HOPE</i>	<i>Lack of hope</i>	Lootuse puudumine
<i>LOSS</i>	+	<i>OF INNOCENCE</i>	=	<i>LOSS OF INNOCENCE</i>	<i>Depravity</i>	Ebakindlus
<i>LOSS</i>	+	<i>OF INTEREST</i>	=	<i>LOSS OF INTEREST</i>	<i>Waste</i>	Prügi
<i>LOSS</i>	+	<i>OF LIFE</i>	=	<i>LOSS OF LIFE</i>	<i>Death</i>	Surm
<i>LOSS</i>	+	<i>OF MEMORY</i>	=	<i>LOSS OF MEMORY</i>	<i>Forgetfulness</i>	Unustamatus
<i>LOSS</i>	+	<i>OF MORALE</i>	=	<i>LOSS OF MORALE</i>	<i>Moral deterioration</i>	Moraalne halvenemine
<i>LOSS</i>	+	<i>OF PROFIT</i>	=	<i>LOSS OF PROFIT</i>	<i>Financial loss</i>	Finantskahjum, kahjum
<i>LOSS</i>	+	<i>OF RIGHTS</i>	=	<i>LOSS OF RIGHTS</i>	<i>Forfeiture, subjection</i>	Konfiskeerimine, allumine
<i>LOSS</i>	+	<i>OF STRENGTH</i>	=	<i>LOSS OF STRENGTH</i>	<i>Poor health</i>	Kehv tervis, halb tervis
<i>LOSS</i>	+	<i>OF VALUE</i>	=	<i>LOSS OF VALUE</i>	<i>Decrease</i>	(Väärtuse) vähenemine
<i>LOSS</i>	+	<i>OF VISION</i>	=	<i>LOSS OF VISION</i>	<i>Blindness</i>	Pime, pimedus

Lisa 2 järg

Täiend- sõna	Märk	Täiendsõna või sõnalõpp	Märk	Tekkinud uus termin	Tähendus inglise keeles	Tähenduse tõlge eesti keelde
<i>LOSS</i>	+	<i>OF VOICE</i>	=	<i>LOSS OF VOICE</i>	<i>Speech difficulty</i>	Kõne raskused, kõne kaotus
<i>LOSS</i>	+	<i>OF WEIGHT</i>	=	<i>LOSS OF WEIGHT</i>	-	Kaalu langus, kaalu langetus, kõhnumine

Allikas: Pitha (1996), autori koostatud

Lisa 3. Terminid *gain* ja *loss* kindlustuse sõnaraamatutes

Gain ja Loss (inglise keeles)	Sõnaraamat
<p>GAIN – puudub sõnaraamatus</p> <p>LOSS – <i>damage through an insured's negligent acts and/or omissions resulting in bodily injury and/or property damage to a third party; damage to an insured's property; or amount an insurance company has a legal obligation to pay.</i></p> <p>1. <i>a company is legally obligated to pay the least of the following amounts: (a) amount of the loss; (b) limits of coverage; (c) amount resulting from the application of the coinsurance formula, such that</i></p> $\frac{\text{Insurance Carried}}{\text{Insurance Required}} \times \text{Amount of Loss} = \text{Amount of Payment to Insured}$ <p><i>where Insurance Required = Value of Property x Coinsurance.</i></p> <p><i>For example, assume that the insured had a \$200,000 home destroyed totally by fire; carried \$150,000 in insurance coverage-and there was an 80% coinsurance requirement. Then, according to the formula</i></p> $\frac{\$150,000}{\$200,000 \times 80\%} \times \$200,000 = \$187,500 = \text{Amount of Payment to Insured}$ <p><i>(d) amount according to the pro rata distribution clause. If there is more than one insurance policy covering the damaged or destroyed property, each policy will pay no more than its proportionate share of the loss. In the foregoing example, if the insured had two separate \$200,000 policies, each would pay no more than \$100,000.</i></p> <p>2. <i>questions regarding loss coverage include: Is the peril covered? Is the property covered? Is the person covered? Is the policy in force? Are the limits of coverage adequate? Is the location covered? Has the hazard been increased?</i></p> <p>3. <i>steps an insured should take: (a) send written notice immediately to the insurance company or its agent; (b) do everything reasonable to protect the property from further damage; (c) separate damage from undamaged property; (d) provide the insurance company with a written inventory of damaged or destroyed property; (e) submit within 60 days following the loss written proof of the loss; and (h make the damaged or destroyed property available for examination by the insurance company.</i></p>	<p>Rubin 1995 sub gain, loss</p>
<p>GAIN – puudub sõnaraamatus</p> <p>LOSS¹ /lɒs/ (losses) - Commercial insurance noun - <i>A loss is a situation in which something happens that has been insured against, which causes a policyholder to make a claim.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Large firms often self-insure frequent, small losses such as damage to their fleet of vehicles or minor workplace injuries.</i> • <i>An insurable risk is a risk where the loss insured against is capable of being defined.</i> <p>LOSS² /lɒs/ (losses) - Commercial insurance noun - <i>A loss is the amount of the claim when something happens that has been insured against.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>In this insurance clause, the policyholder pays for the deductible plus 20 percent of his covered losses.</i> • <i>After paying 80 percent of losses up to a specified ceiling, the insurer starts paying 100 percent.</i> 	<p>Collins Cobuild... 2013c sub gain, loss</p>

Gain ja Loss (inglise keeles)	Sõnaraamat
<p><i>GAIN – Alternative term for profit.</i></p> <p><i>PROFIT – Surplus money, after all expenses have been met, generated by a firm or enterprise in the course of one accounting period.</i></p> <p><i>LOSS – Disadvantage, forfeiture of money or goods, or negative profit. It is possible to insure against most kind of loss.</i></p>	<p>Clark 2001a sub gain, profit, loss</p>

Allikas: Viited sõnaraamatutele on toodud tabelis, autori koostatud

Lisa 4. Terminid gain ja loss ärinduse ja majanduse (*business and economics*) sõnaraamatutes

Gain ja Loss (inglise keeles)	Sõnaraamat
<p>GAIN – increase in value, measured by the difference between the 1 adjusted tax basis and the selling price. See also capital gain; realized gain; recognized gain.</p> <p>CAPITAL GAIN – gain on the sale of a capital asset. For sales after May 6, 2003, individuals are taxed at a maximum of 15%. For those in low brackets, the capital gains tax rate is 0%. There are limits on the deduction of capital loss against ordinary income. Tax rates on capital gains may change in the future.</p> <p>RECOGNIZED GAIN – in a tax-free exchange, portion of gain that is taxable. A realized gain will generally be recognized to the extent of boot received. See also SECTION 1031.</p> <p>REALIZED GAIN – gain that has occurred financially, but is not necessarily taxed. See also BOOT; RECOGNIZED GAIN.</p> <p>LOSS – 1. expenses exceeding sales or revenues; an item is sold for less than us cost or adjusted basis. See also profit. 2. damage through an insured’s negligent acts and/or omissions resulting in bodily injury and/or property damage to a third party; damage to an insured's property; or amount an insurance company has a legal obligation to pay.</p> <p>CAPITAL LOSS – loss from the sale of a CAPITAL asset. Individuals are limited to \$3,000 of loss that can be used annually to offset ordinary income; corporations may offset capital losses against capital gains but not against ordinary income. See also carryover.</p> <p>CARRYOVER – a process by which deductions and credits of one taxable year that cannot be used to reduce tax liability in that year are applied against tax liability in subsequent years. Corporations may carry back operating and capital losses for 3 years and carry over capital losses for up to 5 years and operating losses for up to 20 years. Amounts are called carryforwards. See also carryback.</p> <p>CARRYBACK – process by which the DEDUCTIONS or CREDITS of one taxable year that cannot be used to reduce tax liability in that year are applied against tax liability in an earlier year or years. See also CARRYOVER.</p>	<p>Friedman 2012 sub gain, capital gain, realized gain, recognized gain, loss, capital loss, carryover, carryback</p>
<p>GAIN – Alternative term for profit.</p> <p>PROFIT – Surplus money, after all expenses have been met, generated by a company or enterprise in the course of one accounting period. See also disposable income.</p> <p>DISPOSABLE INCOME – That part of a person’s income that he or she may dispose of in any way, i.e., what is left after taxes have been paid.</p> <p>LOSS – Disadvantage, forfeiture of money or goods, or negative profit (the amount by which expenses of a transaction or project exceed income).</p>	<p>Clark 2006a sub gain, profit, disposable income, loss</p>

Gain ja Loss (inglise keeles)	Sõnaraamat
<p>GAIN – <i>The excess of the amount received as opposed to the amount expended in a transaction. For example, receipt of \$4,500 from the sale of an asset with a book value of \$3,000 results in a gain of \$1,500. —Compare loss. —see also realized gain; unrealized gain.</i></p> <p>REALIZED GAIN – <i>The amount by which the net proceeds from the sale of an asset exceed its cost of acquisition. When gains are realized, they become income for tax purposes. — Compare unrealized gain.</i></p> <p>UNREALIZED GAIN – <i>The increased market value of an asset that is still being held compared with its cost of acquisition. Unrealized gains are not usually taxable. —Compare realized gain. —Also called book profit; paper gain; paper profit.</i></p> <p>LOSS – <i>The deficiency of the amount received as opposed to the amount invested in a transaction. —Compare gain. —See also casualty loss; net loss.</i></p> <p>CASUALTY LOSS – <i>A financial loss resulting from a sudden and unexpected event such as a fire, storm, or accident. A casualty loss in excess of insurance reimbursement is allowed as a deduction in calculating taxable income.</i></p> <p>NET LOSS - <i>The operating result when expenses exceed revenues for a given period.</i></p> <p>REALIZED LOSS – <i>The amount by which an investment’s acquisition cost exceeds the net proceeds from its sale. A realized loss, as opposed to a paper loss, may be used to reduce taxable income. —Compare unrealized loss.</i></p> <p>UNREALIZED LOSS – <i>The reduction in value of an asset that is being held compared with its original cost. An unrealized loss usually must be realized by closing out the position before it can be recognized for tax purposes. —Compare realized loss. —Also called book loss; paper loss. —See also wash sale.</i></p> <p>WASH SALE – <i>The illegal purchase or repurchase of an asset within 30 days of the sale date of a basically identical asset that was sold in order to claim a tax loss. For example, if an investor sold a security at a loss and then immediately repurchased the same security or a basically identical security, the Internal Revenue Service would consider the transaction a wash sale and disallow the loss for tax purposes.</i></p>	<p>Scott 2009 sub gain, realized gain, unrealized gain, loss, casualty loss, net loss, realized loss, unrealized loss, wash sale</p>
<p>GAIN – puudub sõnaraamatus LOSS – <i>fin – a financial position in which costs exceed income</i></p>	<p>The Chartered... 2003 sub gain, loss</p>
<p>GAIN – <i>Profits; winnings; advantage. To obtain, earn or increase.</i> LOSS – puudub sõnaraamatus</p>	<p>Dauids 1986 sub gain, loss</p>
<p>GAIN – puudub sõnaraamatus LOSS – <i>The shortfall between a firm’s sales revenues received from the sale of its products and the total costs incurred in producing the firm’s output (see break-even analysis). Losses may be of a temporary nature occasioned by, for example, a downturn in demand (see business cycle) or due to an exceptional level of expenditures (such as the launch of a series of new products). Short-term losses are usually financed by a firm running down its reserves or by an increase in borrowings. Losses which are sustained over time typically arise from a firm’s poor competitive position in a market (see competitive advantage), and unless competitiveness can be restored market exit or divestment may be the only practical way of remedying the situation.</i></p>	<p>Pass, Lower, Pendleton, Chadwick 1995 sub gain, loss</p>

Gain ja Loss (inglise keeles)	Sõnaraamat
<p>GAIN (<i>gein</i>) – 1 noun – (a) Increase or becoming larger; gain in experience = getting more experience; gain in profitability = becoming more profitable; (b) Increase in profit or price or value; oil shares showed gains on the Stock Exchange; property shares put on gains of 10%-15%; capital gain = money made by selling fixed assets or shares or certain other types of property, such as works of art, leases, etc.; capital gains tax = tax paid on capital gains; short-term gains = increase in price made over a short period; 2 verb – (a) to get or to obtain; he gained some useful experience working in a bank; to gain control of a business = to buy more than 50% of the shares so that you can direct the business; (b) to rise in value; the dollar gained six points on the foreign exchange markets.</p> <p>LOSS [<i>lbs</i>] – noun – (a) not having more; loss of customers = not keeping customers because of bad service or high prices, etc.; loss of an order = not getting an order which was expected; the company suffered a loss of market penetration = the company found it had a smaller share of the market; compensation for loss of earnings = payment to someone who has stopped earning money or who is not able to earn money; compensation for loss of office = payment to a director who is asked to leave a company before his contract ends; job losses = jobs which no longer exist because workers have made redundant; (b) having less money than before or not making a profit; the company suffered a loss = the company did not make a profit; to report a loss = not to show a profit in the accounts at the end of the year; the company reported a loss of £1m on the first year's trading; capital loss = loss made by selling assets; the car was written off as a dead loss or a total loss = the car was so badly damaged that the insurers said it had no value; paper loss = loss made when an asset has fallen in value but has not been sold; trading loss = situation where the company's receipts are less than its expenditure; at a loss = making a loss or not making any profit; the company is trading at a loss; he sold the shop at a loss; to cut one's losses = to stop doing something which was losing money; (c) being worth less or having a lower value; shares showed losses of up to 5% on the Stock Exchange; (d) weighing less; loss in weight = goods which weigh less than when they were packed; loss in transport = amount of weight which is lost while goods are being transported; (e) Damage to property or destruction of property, which is then subject to an insurance claim; loss adjuster = person who calculates how much insurance should be paid on a claim; the cargo was written off as a total loss = the cargo was so badly damaged that the insurers said it had no value.</p>	Collin 1997 sub gain, loss
<p>GAIN – puudub sõnaraamatus LOSS – A disadvantage, forfeiture of money or goods, or negative profit (the amount by which expenses of a transaction or project exceed income).</p>	Clark 2006b sub gain, loss
<p>GAIN – puudub sõnaraamatus LOSS – 1. The excess of expenses over income or the excess of cost over profit. ► We have experienced a loss in the last three quarters; 2. The occurrence of a risk covered by an insurance policy. ► The loss from the hurricane was covered by my insurance company.</p>	Caruth, Stovall 1994 sub gain, loss

Gain ja Loss (inglise keeles)	Sõnaraamat
<p>GAIN – Increase in owners' equity caused by a transaction not part of a firm's typical, day-to-day operations and not part of owners' investment or withdrawals. The term "gain" (or "loss") is distinguished in two separate ways from related terms. First, gains (and losses) are generally used for nonoperating, incidental, peripheral, or nonroutine transactions: gain on sale of land in contrast to gross margin on sale of inventory. Second, gains and losses are net concepts, not gross concepts: gain or loss results from subtracting some measure of cost from the measure of inflow. Revenues and expenses, on the other hand, are gross concepts; their difference is a net concept. Gain is nonroutine and net, profit or margin is routine and net; revenue is routine and gross. Loss is net but can be either routine ("loss on sale of inventory") or not ("loss on disposal of segment of business").</p> <p>LOSS – Excess of cost over net proceeds for a single transaction; negative income for a period. A cost expiration that produced no revenue. See gain for a discussion of related and contrasting terms.</p> <p>INCOME – Excess of revenues and gains over expenses and losses for a period; net income. Sometimes used with an appropriate modifier to refer to the various intermediate amounts shown in a multiple-step income statement. Sometimes used to refer to revenues, as in "rental income". See comprehensive income.</p> <p>COMPREHENSIVE INCOME – Defined in SFAS No. 3 as "the change in equity (net assets) of an entity during a period from transactions and other events and circumstances from nonowner sources. It includes all changes in equity during a period except those resulting from investments by owners and distributions to owners." In this definition, "equity" means owners' equity.</p> <p>REVENUE – The increase in owners' equity caused by a service rendered or the sale of goods. The monetary measure of a service rendered. Sales of products, merchandise, and services, and earnings from interest, dividends, rents, and the like. The amount of revenue is the expected net present value of the net assets received. Do not confuse with receipt of funds, which may occur before, when, or after revenue is recognized. Contrast with gain and income. See also holding gain. Some writers use the term gross income synonymously with revenue; avoid such usage.</p>	<p>Weil, Stickney, Davidson 1990 sub gain, loss, income, comprehensive income, revenue</p>
<p>GAIN – puudub sõnaraamatus</p> <p>LOSS – The condition in which a company's expenses over a given period are greater than its revenue over the same period; or where its income from a particular transaction is less than the cost of the transaction.</p>	<p>Hindle 1998 sub gain, loss</p>

Allikas: Viited sõnaraamatutele on toodud tabelis, autori koostatud

Lisa 5. Terminid *gain* ja *loss* majandusarvestuse sõnaraamatutes

Gain ja Loss (inglise keeles)	Sõnaraamat
<p>GAIN – N. – <i>The positive difference between the selling price of an asset and original cost (or the value recorded in the accounting records) for asset sales that are not part of normal business operations. Contrast with profit, which is the difference between the selling price and the cost of the goods or services the business sells as part of operating activities. Also contrast the business sells negative difference resulting when the selling price is less than the cost. The gain on an investment and the proceeds from sale.</i></p> <p>LOSS – N. - <i>The negative difference between the selling price of an asset and the original cost or value recorded in the accounting records, for asset sales that are not part of the normal business operations. A loss results from selling an asset for less than the cost Contrast with gain, which Is the positive difference resulting when the selling price is more than the cost.</i></p>	<p>Mooney 2008 sub gain, loss</p>
<p>GAIN – <i>excess of money or fair value of property received on sale or exchange over the carrying value of the item. An example is the sale of a fixed asset when cash received exceeds book value. Gains also occur when the cash payment to eliminate a debt is less than the liability's carrying value. An example is retiring debt before maturity at a price below book value. Gains relate to incidental and nonrecurring transactions of the business. See also loss.</i></p> <p>LOSS – 1. <i>decrease in net assets tor which no revenue is obtained and which arises from incidental transactions. Examples are the loss on the sale of a fixed asset, a catastrophe loss (e.g., fire loss, hurricane damage, flood loss), and a loss on the early extinguishment of debt. A loss is usually unanticipated and nonrecurring; 2. excess of expenses over revenue resulting in a net loss.</i></p>	<p>Siegel, Shim 2005 sub gain, loss</p>
<p>GAIN /geɪn/ – noun 1. <i>an increase, or the act of becoming larger; 2. an increase in profit, price, or value • Oil shares showed gains on the Stock Exchange. • Property shares put on gains of 10%-15%. 3. money made by a company which is not from the company's usual trading; verb 1. to get or to obtain • She gained some useful experience working in a bank. • to gain control of a business to buy more than 50% of the shares so that you can direct the business 2. to rise in value • The dollar gained six points on the foreign exchange markets.</i></p> <p>LOSS /lɒs/ – noun 1. <i>the stale or process or not having something any more; 2. the state of having less money than before or of not making a profit • the car was written off as a dead loss or a total loss the car was so badly damaged that the insurers said it had no value • to cut your losses to stop doing something which is losing money. '...against losses of FFr 7.7m two years ago, the company made a net profit of FFr 300,000 last year' [Financial Times]</i></p>	<p>Collin 2007 sub gain, loss</p>
<p>GAIN – puudub sõnaraamatus</p> <p>LOSS – <i>The amount by which the expenses of a transaction or operation exceed the income produced.</i></p>	<p>Hussey 2010 sub gain, loss</p>
<p>GAIN – <i>Alternative term for profit.</i></p> <p>PROFIT – <i>At its most general, the surplus money, after all expenses have been met, generated by a company or enterprise in the course of one accounting period. See gross profit; net profit.</i></p> <p>GROSS PROFIT – <i>Alternative term for gross margin. GROSS MARGIN (GM) – Also called gross profit or gross profit margin, the price at which goods are sold minus what they cost, usually expressed as a percentage of the selling price. More formally it is the difference between a company's sales revenue and the cost of the goods sold, ignoring costs of administration, distribution or finance.</i></p> <p>NET PROFIT – <i>Company's income that remains after deducting all expenses.</i></p> <p>LOSS – <i>Disadvantage, forfeiture of money or goods, or negative profit (the amount by which expenses of a transaction or project exceed income).</i></p>	<p>Clark 2006c sub gain, profit, gross profit, gross margin, net profit, loss</p>

Gain ja Loss (inglise keeles)	Sõnaraamat
<p>GAIN ON SALE /geɪn ɒn sel/ (gains on sale) – Financial statements: income statement – noun – A gain on sale is the amount of money that is made by a company when selling a non-inventory asset for more than its value. • Other income and expense consists primarily of interest expense, interest income, and gain on sale of stock of a third party. • At the end of the accounting period, any gain on sale of securities must be included on the income statement.</p> <p>GAIN ON TRANSLATION /geɪn ɒn trænˈslʃ(ə)n/ (gains on translation) – Financial statements: income statement – noun - An translation is the amount of money that is made by company by converting another currency used in a transaction into the functional currency of the company. • A gain on translation is recorded for a loan payable denominated in a foreign currency when the dollar has increased in value compared to the foreign currency. • Companies using the current rate method generally show a gain on translation when US dollar weakens and a loss when the US dollar strengthens.</p> <p>GAINS /geɪnz/ – Basic – noun – Gains are profits that are made by selling non-inventory assets. • The company posted big earnings gains for the quarter, as expected. • The company made significant gains in the second quarter of 2009 when it sold patents that were not currently used in the company's products or development projects.</p> <p>LOSS /lɒs/ (losses) – Financial statements: income statement – noun – If a business reports a loss, it earns less money than it spends. • The company suffered a loss of \$270 million. • The company expects to report a loss for its fiscal-fourth quarter ended June 30 compared with net income of \$1.4 million, or 16 cents a share, a year earlier. Talking about losses: • If a company makes losses, it incurs or accumulates them. • When a company formally announces its losses, it posts, reports, or records them. • If a company offsets its losses, it uses something else to make them smaller.</p> <p>LOSS(es) /lɒs/ – Basic – noun – Losses are money that is lost by selling non-inventory assets. • The trust funds often took substantial losses when the securities were sold later. • They have pledged about \$250 million to restore the net worth of some subsidiary banks and cover losses from problem assets.</p> <p>LOSS ON SALE /lɒs ɒn sel/ (losses on sale) – Financial statements – noun – A loss on sale is the amount of money that is lost by a company when selling a non-inventory asset for more than its value. • The current cost net book value is \$7200, so if the asset is being sold for \$5000, there is a resulting loss on sale of \$2200. • The sale price of the car is below its fair value by Rs 15.000, but the loss on sale is compensated due to the rental for the car being lower than the normal rental by Rs 10000 per year.</p> <p>LOSS ON TRANSLATION /lɒs ɒn trænˈslʃ(ə)n/ (losses on translation) – Financial statements – noun - A loss on translation is the amount of money that is lost by a company by converting another currency used in a transaction into the functional currency of the company. • If the exchange rate increases beyond this rate on the date of withdrawal, the additional loss on translation of liability will be debited to the profit and loss account. • When an entity translates their foreign currency into the functional currency of their enterprise, any resulting loss on translation should be recognized in an entity's profit and loss account.</p>	<p>Collins Cobuild... 2013a sub gain on sale, gain on translation, gains, loss, loss(es), loss on sale, loss on translation</p>

Gain ja Loss (inglise keeles)	Sõnaraamat
<p>GAIN – 1 noun – (a) increase, becoming larger; gain in profitability = becoming more profitable; (b) increase in profit or price or value; oil shares showed gains on the Stock Exchange; property shares put on gains of 10%-15%; capital gain = money made by selling fixed assets or shares or certain other types of property, such as works of art, leases, etc.; capital gains tax = tax paid on capital gains; short-term gains = increase in price made over a short period; (c) money made by a company which is not from the company's normal trading; abnormal gain = gain which is more than the normal or expected gain; 2 verb – (a) to get or to obtain; to gain control of a business = to buy more than 50% of the shares so that you can direct the business; (b) to rise in value; the dollar gained six points on the foreign exchange markets.</p> <p>LOSS – noun (a) compensation for loss of earnings = payment to someone who has stopped earning money or who is not able to earn money; compensation for loss of office = payment to a director who is asked to leave a company before his contract ends; (b) having less money than before or not making a profit; the company suffered a loss = the company did not make a profit; to report a loss = not to show a profit in the accounts at the end of the year; the company reported a loss of £1m on the first year's trading; capital loss = loss made by selling assets for less than the purchase price, including expenses; the car was written off as a dead loss or a total loss = the car was so badly damaged that the insurers said it had no value; paper loss = loss made when an asset has fallen in value but has not been sold; trading loss = situation where the company's receipts from sales are less than its expenditure; loss relief = amount of tax not to be paid on one year's profit to offset a loss in a previous year (losses from up to three years ago may be used for tax relief); at a loss = making a loss or not making any profit; the company is trading at a loss; he sold the shop at a loss; to cut one's losses = to stop doing something which was losing money.</p>	<p>Collin 1992 sub gain, loss</p>
<p>GAIN – 1 An increase in the equity of an accounting entity otherwise than in connection with its ordinary activities - excluding contributions of capital made by the owners of the entity. Gains are usually contrasted with revenues. Gains and revenues together are called 'income'. FASB Statement of Financial Accounting Concepts No. 6 states: 'Gains are increases in equity (net assets) from peripheral or incidental transactions of an entity and from all other transactions and other events and circumstances affecting the entity except those that result from revenues or investments by owners' (para. 82); 2. For the purposes of UK capital gains tax, the excess of the proceeds of disposing of an asset over the cost of acquiring the asset (including the cost of any improvement made to the asset) computed in accordance with the Capital Gains Tax Act 1979.</p> <p>LOSS – 1. A worsening in financial position as a result of one or more transactions, or as a result of the transactions and events accounted for during an accounting period; 2. A decrease in the equity of an accounting entity otherwise than in connection with its ordinary activities - excluding distribution of capital made to the owners of the entity. Losses are usually contrasted with expenses. FASB Statement of Financial Accounting Concepts No. 6 states: 'Losses are decreases in equity (net assets) from peripheral or incidental transactions of an entity and from all other transactions and other events and circumstances affecting the entity except those that result from expenses or distributions to owners' (para. 83).</p>	<p>French 1994 sub gain, loss</p>

Gain ja Loss (inglise keeles)	Sõnaraamat
<p>GAINS – A term used to describe profits of an irregular or non-recurrent nature, e.g. capital gains (q.v.), holding gains (q.v.).</p> <p>LOSS – An excess of expenses over revenues. A loss is prima facie evidence that the business activity is being conducted unsuccessfully. Business may, however, be conducted at a loss deliberately during a period when a market is being established or as a service to customers who bring highly profitable business to other divisions of the company. Tax legislation allows losses to be set off against profits in determining an individual's or company's tax liability.</p>	Brockington 1993 sub gain, loss
<p>GAINS – Increases in economic benefits. Sometimes this term is used to denote those increases resulting from the rise in value (or the sale) of assets other than inventory.</p> <p>LOSSES – Decreases in economic benefits. Sometimes this term is used to denote those decreases resulting from the fall in value (or the sale) of assets other than inventories.</p>	Nobes 2002 sub gains, losses
<p>GAIN – Eesti: mitepõhitegevuslik tulu, Tulum; Français: gain (m), plus-value f.; Deutch: (Veräußerungs)gewinn m.</p> <p>LOSS – Eesti: kahju, kahjum, kadum; Français: perte f.; Deutch: Verlus m.</p>	Toots, Alver 2008 sub gain, loss
<p>GAIN – excess of money or fair value of property received on sale or exchange over the carrying value of the item. An example is the sale of a fixed asset when cash received exceeds book value. Gains also occur when the cash payment to eliminate a debt is less than the liability's carrying value. An example is retiring debt before maturity at a price below book value. Gains relate to incidental and nonrecurring transactions of the business. See also loss.</p> <p>LOSS – 1. Decrease in net assets for which no revenue is obtained and which arises from incidental transactions. Examples are the loss on the sale of a fixed asset, a catastrophe loss (e.g., fire loss, hurricane damage, flood loss), and a loss on the early extinguishment of debt. A loss is usually unanticipated and nonrecurring; 2. Excess of expenses over revenue resulting in a net loss.</p>	Siegel, Shim 2010 sub gain, loss
<p>GAIN – puudub sõnaraamatus</p> <p>LOSS – The amount by which the expenses of a transaction or operations exceed the income produced.</p>	Hussey 2007 sub gain, loss
<p>GAIN – puudub sõnaraamatus</p> <p>LOSS – The amount by which the expenses of a transaction or operation exceed the income produced.</p>	Hussey 1995 sub gain, loss
<p>GAIN – puudub sõnaraamatus</p> <p>LOSS – occurs when the expenses of a business are greater than its incomes. Although it is preferable that a business makes a profit, a loss may be tolerated in the short term, but the situation cannot be sustained in the long run. How long a business can suffer losses without going into liquidation depends on the magnitude of its financial resources.</p>	Harrison 2003 sub gain, loss

Allikas: Viited sõnaraamatutele on toodud tabelis, autori koostatud

Lisa 6. Terminid *gain* ja *loss* panganduse sõnaraamatutes

Gain ja Loss (inglise keeles)	Sõnaraamat
<p>GAIN – puudub sõnaraamatus</p> <p>LOSS – <i>1. loan written off as uncollectible, and assigned to the workout committee if a commercial loan, or to the collection department if the loan is made to a consumer. Also, the formal classification by bank examiners on loans with no tangible value. 2. sale of an asset at less than its acquisition cost or fair market value, 3. reduction in value of a loan considered partially, or fully, uncollectible. 4. in accounting, an operating loss as when costs exceed net proceeds from a transaction, or expenditures are greater than revenues for an accounting period.</i></p>	<p>Fitch 2006 sub gain, loss</p>
<p>GAIN – puudub sõnaraamatus</p> <p>LOSS – puudub sõnaraamatus <i>Any deficit remaining after all costs have been subtracted from the REVENUE or selling price of a good or service or any deficit arising from the disposal of an asset at a price that is unfavorable compared to its original contract price. See also PROFIT.</i></p> <p>PROFIT – <i>Any excess or surplus remaining after all costs have been subtracted from the REVENUE or selling price of a good or service or any surplus arising from the disposal of an asset at a price that is favorable compared to its original contract price. See also LOSS.</i></p>	<p>Banks 2009 sub gain, loss, profit</p>
<p>GAIN – <i>Alternative term for profit.</i></p> <p>PROFIT – <i>Surplus money, after all expenses have been met, generated by a firm or enterprise in the course of one accounting period.</i></p> <p>LOSS – <i>Disadvantage, forfeiture of money or good, or negative profit.</i></p>	<p>Clark 2001b sub gain, profit, loss</p>
<p>GAIN – <i>The increase of resources, due to profitable trading. Where income is greater than expenditure.</i></p> <p>LOSS – puudub sõnaraamatus</p>	<p>Klein 1994 sub gain, loss</p>

Allikas: Viited sõnaraamatutele on toodud tabelis, autori koostatud

Lisa 7. Terminid *gain* ja *loss* investeerimise ja finantseerimise sõnaraamatutes

Gain ja Loss (inglise keeles)	Sõnaraamat
<p>GAINS – See zero-coupon convertibles, municipals.</p> <p>ZERO-COUPON CONVERTIBLES, MUNICIPAL – A municipal bond that has a zero coupon but is convertible into an interest-bearing bond at a future date before its maturity. An example could be a 12-year zero-coupon municipal bond, sold at a deep discount because all the interest income compounds and accrues at maturity, that is, convertible into an interest-bearing bond at maturity. It is useful to investors who want to assure themselves an interest rate at a low cost, since the bonds are selling at deep discounts, compared to conventional bonds with similar financial characteristics. Various investment firms market these types of securities. One popular variety is called Growth and Income Securities or GAIN, while another is sold as Future Income and Growth Securities or FIGS.</p> <p>LOSS – 1) As a business enterprise, reporting more in expenses, money disbursements, or decreases in asset values than received in revenues or asset gains; 2) As an investor, the experience of receiving less upon selling or exchanging a security than the amount paid for it.</p>	<p>Bonham 2001 sub gains, zero-coupon convertibles, municipal, loss</p>
<p>GAIN – puudub sõnaraamatus</p> <p>LOSS – Any deficit remaining after all costs have been subtracted from the REVENUE or selling price of a good or service or any deficit arising from the disposal of an asset at a price that is unfavorable compared to its original contract price. See also PROFIT.</p> <p>PROFIT – Any excess or surplus remaining after all costs have been subtracted from the REVENUE or selling price of a good or service or any surplus arising from the disposal of an asset at a price that is favorable compared to its original contract price. See also LOSS.</p>	<p>Banks 2009 sub gain, loss, profit</p>
<p>GAIN – puudub sõnaraamatus</p> <p>LOSS – A deficit on trading; the failure of revenue to cover costs. See also profit.</p> <p>PROFIT – revenue less costs. There are a number of different measures of profit. Trading, gross or operating profit is the difference between the selling price and the cost of goods sold. Selling and administrative expenses are deducted from trading profit to give EBIT (earnings before interest and tax). EBIT less interest gives the pre-tax profit, from which the taxation expense is deducted to give the net profit. The word "loss" is used for results which are negative.</p>	<p>Renton 2008 sub gain, loss, profit</p>
<p>GAINS – A term used to describe profits of an irregular or non-recurrent nature, e.g. capital gains (q.v.), holding gains (q.v.).</p> <p>LOSS – An excess of expenses over revenues. A loss is prima facie evidence that the business activity is being conducted unsuccessfully. Business may, however, be conducted at a loss deliberately during a period when a market is being established or as a service to customers who bring highly profitable business to other divisions of the company. Tax legislation allows losses to be set off against profits in determining an individual's or company's tax liability.</p>	<p>Brockington 1993 sub gain, loss</p>

Gain ja Loss (inglise keeles)	Sõnaraamat
<p>GAIN – profit on the sale of an asset. A gain is realized when a stock, bond, mutual fund, futures contract, or other financial instrument is sold for more than its purchase price. If the instrument was held for more than a year, the gain is taxable at more favourable capital gains tax rates of zero to 20%, depending on the investor’s tax bracket. If held for 12 months or less, the gain is taxed at regular income tax rates.</p> <p>LOSS – opposite of profit.</p> <p>PROFIT – Finance: positive difference that results from selling products and services for more than the cost of producing these goods. See also NET PROFIT; Investments: difference between the selling price and the purchase price of commodities or securities when the selling price is higher.</p> <p>NET PROFIT – see net income.</p> <p>NET INCOME – In general: sum remaining after all expenses have been met or deducted; synonymous with net earnings and with net profit or net loss (depending on whether the figure is positive or negative); For a business: difference between total sales and total costs and expenses. Total costs comprise cost of goods sold including depreciation; total expenses comprise selling, general, and administrative expenses, plus income deductions. Net income is usually specified as to whether it is before income taxes or after income taxes. Net income after taxes is the bottom line referred to in popular vernacular. It is out of this figure that dividends are normally paid. See also OPERATING PROFIT (OR LOSS); For an individual: gross income less expenses incurred to produce gross income. Those expenses are mostly deductible for tax purpose.</p> <p>OPERATING PROFIT – The difference between the revenue of business and the related costs and expenses, excluding income derived from sources other than its regular activities and before income deductions; synonymous with net operating profit (or loss), operating income (or loss), and net operating income (or loss). Income deductions are a class of items comprising the final section of a company’s income statement, which, although necessarily incurred in the course of business and customarily charged before arriving at net income, are more in the nature of costs imposed from without than costs subject to the control of everyday operations. They include interest; amortized discount and expense on bonds; income taxes; losses from sales of plants, divisions, major items of property; prior-year adjustments; charges to contingency reserves; bonuses and other periodic profit distributions to officers and employees; write-offs of intangibles; adjustments arising from major changes in accounting methods, such as inventory valuation and other material and nonrecurrent items. In the wake of the Enron debacle in 2002, Standard & Poor’s announced a new definition of operating earnings, whereby restructuring and certain other expenses that are not generally included by many companies in their operating earnings figure will be included, and certain gains will be excluded. Two controversial examples: Pension gains are excluded from core earnings by the S&P definition while employee stock-option costs are included. In several highly publicized cases, earnings have been inflated by exaggerated returns on pension fund investments and executive compensation not reflected as an expense.</p>	<p>Downes, Goodman 2014 sub gain, loss, profit, net profit, net income, operating profit (or loss)</p>

Gain ja Loss (inglise keeles)	Sõnaraamat
<p>GAIN ON SALE /geɪn ɒn sel/ (gains on sale) – Investment – noun – A gain on sale is the amount of money that is made by a company when selling a non-inventory asset for more than its value. • Other income and expense consists primarily of interest expense, interest income, and gain on sale of stock of a third party; • At the end of the accounting period, any gain on sale of securities must be included on the income statement.</p> <p>GAIN ON TRANSLATION /geɪn ɒn trænˈslʃ(ə)n/ (gains on translation) – Foreign exchange – noun – A gain on translation is the amount of money that is made by a company by converting another currency used in a transaction into the functional currency of the company. • A gain on translation is recorded for a loan payable denominated in a foreign currency when the dollar has increased in value compared to the foreign currency; • The US dollar weakened, resulting in a gain on translation.</p> <p>LOSS ON SALE /lɒs ɒn sel/ (losses on sale) – Investment – noun – A loss on sale is the amount of money that is lost by a company when selling a non-inventory asset for more than its value. • The current cost net book value is \$7200, so if the asset is being sold for \$5000, there is a resulting loss on sale of \$2200. • The sale price of the car is below its original cost, so there will be a loss on sale.</p> <p>LOSS ON TRANSLATION /lɒs ɒn trænˈslʃ(ə)n/ (losses on translation) – Foreign exchange – noun – A loss on translation is the amount of money that is lost by a company by converting another currency used in a transaction into the functional currency of the company. • If the exchange rate increases beyond this rate on the date of withdrawal, the additional loss on translation of liability will be debited to the profit and loss account. • When an entity translates their foreign currency into the functional currency of their enterprise, any resulting loss on translation should be recognized in an entity's profit and loss account.</p>	<p>Collins Cobuild... 2013b sub gain on sale, gain on translation, loss on sale, loss on translation</p>
<p>GAIN – Alternative term for profit.</p> <p>PROFIT – Surplus money, after all expenses have been met, generated by a firm or enterprise in the course of one accounting period.</p> <p>LOSS – Disadvantage, forfeiture of money or good, or negative profit.</p>	<p>Clark 2001b sub gain, profit, loss</p>
<p>GAIN – Alternative term for profit.</p> <p>PROFIT – Surplus money, after all expenses have been met, generated by a firm or enterprise in the course of one accounting period.</p> <p>LOSS – Disadvantage, forfeiture of money or goods, or negative profit. It is possible to insure against most kind of loss.</p>	<p>Clark 2001a sub gain, profit, loss</p>
<p>GAIN – Finance: Increase in amount or value an increase in the amount or level of something, for example, in a company's profit or in the value of stocks on a stock exchange.</p> <p>LOSS – Accounting: When costs of activity exceed income from it a financial position in which the costs of an activity exceed the income derived from it.</p>	<p>Pocket dictionary... 2010 sub gain, loss</p>

Gain ja Loss (inglise keeles)	Sõnaraamat
<p>GAIN – <i>The increase in the value of an asset that had been bought. More specifically, it is the amount chargeable to capital gains tax (CGT) from gains made on the disposal of an asset. In the case of stocks and shares, the gain is the difference between the proceeds of selling the shares and the amount paid for them, adjusted for indexation and allowing for transaction costs.</i> <i>See also: capital gains tax, indexation, taper relief.</i></p> <p>CAPITAL GAINS TAX – <i>Capital gains tax arises as a result of a chargeable event' - in the case of stock market investment, the disposal of shares at a profit. Just because a capital gain is made does not mean a tax on the gain must be paid. That depends on the personal tax position, and on whether total gains for the year are within the annual exemptions. The annual exemption per spouse are £8,800 for the 2006-2007 tax year and £9,200 for 2007-2008. The essential information required for each asset is: base or original cost, date of acquisition, date of disposal, and disposal proceeds.</i> <i>See also: capital gain, indexation, taper relief.</i></p> <p>INDEXATION – <i>A technique to adjust income payments by means of a price index to keep up the purchasing power of the public after inflation. Indexation is also an allowance that reduces the taxable gain on an investment by increasing its base cost. It does this by applying a percentage uplift to the acquisition cost which increases according to the length of time that the investment has been held and the rates of inflation rates during those years.</i> <i>See also: capital gains tax, taper relief.</i></p> <p>TAPER RELIEF – <i>Taper relief was introduced into the UK tax regime from April 1998. Its purpose is similar to indexation, in that it aims to reduce the amount of capital gains tax paid when shares are sold, to account for the effect of inflation. But while indexation increases the base cost of an asset, taper relief reduces the gain by 5% a year for every year the asset was held regardless of the base cost.</i> <i>See also: capital gains tax, Indexation.</i></p> <p>LOSS – puudub sõnaraamatus</p>	<p>Briscoe, Fuller 2007 sub gain, capital gains tax, indexation, taper relief, loss</p>

Gain ja Loss (inglise keeles)	Sõnaraamat
<p>GAIN – puudub sõnaraamatus</p> <p>LOSS – <i>The excess of expenses over revenue, or a negative return on an investment. The opposite of profit. Also, a decline in the price of a security or commodity, or in the level of the overall market. The opposite of gain.</i></p> <p>PROFIT – <i>The excess of revenue over expenses; or a positive return on an investment. The opposite of loss. See net profit; pretax profit; profit margin; profit-taking.</i></p> <p>PROFIT MARGIN – <i>The ratio of profit over revenue, expressed as a percentage. Mainly an indication of the ability of a company to control costs. Profit margins can be calculated at various levels of the profit and loss account, e.g. EBITDA margin; net margin; pretax margin.</i></p> <p>PROFIT-TAKING – <i>The selling of a stock that has recently risen in price. This is seen normally as a way of making short-term gains, but the stock may also have risen above levels considered to be fair value. See bargain-hunting.</i></p> <p>PRETAX PROFIT – <i>Profit before tax.</i></p> <p>NET PROFIT – <i>The profit of a company after operating expenses and all other charges including taxes, interest and depreciation have been deducted from total revenue. Also called net earnings or net income. If expenses and charges exceed revenue, the company incurs a net loss. See bottom line</i></p> <p>BOTTOM LINE – <i>The last line of a company's profit and loss statement, after all income, costs, tax and other factors have been taken into account - normally the net profit or loss. In some countries, such as the UK, pretax profit is considered to be the bottom line figure, because that is what is used to evaluate a company's results. See above the line; below the line; top line.</i></p>	<p>Kariithi 2008 sub gain, loss, profit, profit margin, profit-taking, pretax profit, net profit, bottom line</p>

Allikas: Viited sõnaraamatutele on toodud tabelis, autori koostatud

Lisa 8. Terminid *gain* ja *loss* muude valdkondade sõnaraamatutes

Gain ja Loss (inglise keeles)	Sõnaraamat
<p>GAIN – an increase in value, measured by the difference between the adjusted basis and the selling price. See also capital gain, realized gain; recognized gain. Example: Bill sells for \$10,000 land that he bought for \$4,000. For tax purposes, he recognizes a \$6,000 gain, less transaction costs.</p> <p>CAPITAL GAIN – the gain on the sale of a capital asset. In 1993, the maximum individual tax rate on long-term capital gains is 28%. There are limits on the deduction of capital losses against ordinary income, with none allowed for corporations and a maximum of \$3,000 per year for individual tax returns. Example: Collins purchases land, for investment purposes, for \$10,000. Thirteen months later she sells it for \$14,000. She reports the \$4,000 profit as a long-term capital gain on Schedule D of her income tax return.</p> <p>REALIZED GAIN – a gain that has occurred financially but is not necessarily taxed. See also boot; recognized gain; Section 1031. Example: Abel’s land has a tax basis of \$10,000. Its market value is \$75,000. He exchanges the land, tax free under Section 1031, for Barker’s warehouse, which was appraised at \$75,000. Abel’s realized gain is \$65,000. None of this realized gain is recognized, however, because Abel did not receive boot.</p> <p>RECOGNIZED GAIN – a taxable gain. In a like-kind exchange, the portion of realized gain that is taxable. Example: Abel’s land worth \$75,000 has a tax basis of \$10,000. He exchanges the land, under Section 1031, for Barker’s warehouse, worth \$70,000, plus \$5,000 in cash. Of Abel’s \$65,000 realized gain, only \$5,000 will be recognized gain. See also boot.</p> <p>BOOT – unlike property included to balance the values of like properties exchanged. Example: In an exchange of property under Section 1031 of the Internal Revenue Code (as shown in Figure 2), Collins exchanges her warehouse, worth \$100,000, for Barker’s land, worth \$125,000. Collins adds \$15,000 cash and a car worth \$10,000 in order to equalize the values of the properties exchanged. The car and cash are boot.</p> <p>LOSS – an excess of expenses over revenue; an item is sold for less than its cost or adjusted basis. Contrast profit.</p> <p>PROFIT – the positive difference that results from selling products and services for more than the cost of producing the goods. See also net income; contrast loss.</p> <p>NET INCOME – In general. The sum remaining after all expenses have been met or deducted; synonymous with net earnings and with net profit or net loss (depending on whether the figure is positive or negative). Business. The difference between total sales and total costs and expenses. Total costs comprise cost of goods sold, including depreciation; total expenses comprise selling, general, and administrative expenses, plus income deductions. Net income after taxes is the bottom line. Tax. See gross income; taxable income – To qualify for a foreign tax credit, a tax paid to a foreign country must satisfy the net income test.</p>	<p>Crumbley, Friedman, Anders 1994 sub gain, capital gain, realized gain, recognized gain, boot, loss, profit, net income, taxable income, gross income</p>

Gain ja Loss (inglise keeles)	Sõnaraamat
<p>TAXABLE INCOME – 1. Individuals. Gross income reduced by deduction in obtaining adjusted gross income and further reduced by the standard deduction or itemized deduction and allowed personal exemptions. 2. Corporations. Total income reduced by total deduction, the net operating loss deduction, and special dividend deductions. 3. Trusts and estates. Total income reduced by allowable expenses, income distribution deduction, and the specific exemption. 4. Other. Any amount of income subject to income tax, such as excess net passive income and built-in gains for an S corporation, and undistributed personal holding company income for a personal holding company.</p> <p>GROSS INCOME – the total of a taxpayer's income from any source, except items specifically excluded by the Internal Revenue Code and other items not subject to tax. IRC §61.</p>	<p>Crumbley, Friedman, Anders 1994 sub gain, capital gain, realized gain, recognized gain, boot, loss, profit, net income, taxable income, gross income</p>
<p>GAIN – puudub sõnaraamatus</p> <p>LOSS – Noun – having less money than before or not making a profit; the company suffered a loss = the company did not make a profit; trading loss = situation where the company's receipts are less than its expenditure; at a loss = making a loss not making any profit; the company trading at a loss; he sold the shop at a loss; to cut one's losses = to stop doing something which was losing money.</p>	<p>Collin 1994 sub gain, loss</p>

Allikas: Viited sõnaraamatutele on toodud tabelis, autori koostatud

Lisa 9. Terminite definitsioonid IFRS for SMEs teises peatükis

Termin	Definitsioon (inglise keeles)	Toimkonna tõlge eesti keelde	Viide
Income	<p><i>Income is increases in economic benefits during the reporting period in the form of inflows or enhancements of assets or decreases of liabilities that result in increases in equity, other than those relating to contributions from owners.</i></p> <p><i>The definition of income encompasses both revenue and gains.</i></p> <p><i>The recognition of income results directly from the recognition and measurement of assets and liabilities. An entity shall recognise income in the statement of comprehensive income (or in the income statement, if presented) when an increase in future economic benefits related to an increase in an asset or a decrease of a liability has arisen that can be measured reliably.</i></p>	<p>Tulu on majandusliku kasu suuremine aruandeperioodil, mis väljendub varade lisandumise või suurenemisena või kohustiste vähenemisena, ja mille tulemusena omakapital suureneb, välja arvatud omanike poolt teostatud sissemaksed omakapitali.</p> <p>Tulu mõiste hõlmab nii tulu tavapärasest äritegevusest kui ka tehingukasumeid.</p> <p>Tulude kajastamine tuleneb otseselt varade ja kohustiste kajastamisest ja mõõtmisest. Ettevõtte²² kajastab tulu koondkasumiaruandes (või kasumiaruandes juhul, kui see esitatakse) siis, kui on suurenenud tulevane majanduslik kasu seoses vara suuremise või kohustise vähenemisega ja seda saab usaldusväärselt mõõta.</p>	IFRS for SMEs § 2.25 ja Väike IFRS § 2.25
Revenue	<p><i>Revenue is income that arises in the course of the ordinary activities of an entity and is referred to by a variety of names including sales, fees, interest, dividends, royalties and rent.</i></p>	<p>Tulu tavapärasest äritegevusest (<i>revenue</i>) on tulu, mis tekib ettevõtte tavapärase tegevuse käigus, ja mida kirjeldatakse sageli väga erinevate nimetustega, nagu müük, teenustasu, intressitulu, dividenditulu, litsentsitasud (rojaltid) ja renditulu.</p>	IFRS for SMEs § 2.25 (a) ja Väike IFRS § 2.25 (a)
Gain	<p><i>Gains are other items that meet the definition of income but are not revenue. When gains are recognised in the statement of comprehensive income, they are usually displayed separately because knowledge them is useful for making economic decisions.</i></p>	<p>Tehingukasumid (<i>gains</i>) on muu tulu, mis ei tulene tavapärasest äritegevusest. Tehingukasumite kajastamisel koondkasumiaruandes tuuakse need tavaliselt eraldi välja, kuna info nende kohta tuleb kasuks majandusotsuste tegemisel.</p>	IFRS for SMEs § 2.25 (b) ja Väike IFRS § 2.25 (b)
Expenses	<p><i>Expenses are decreases in economic benefits during the reporting period in the form of outflows or depletions of assets or incurrences of liabilities that result in decreases in equity, other than those relating to distributions to owners.</i></p>	<p>Kulu on majandusliku kasu vähenemine aruandeperioodil, mis väljendub varade vähenemise või ammendumisena või kohustiste tekkimisena, ja mille tulemusena omakapital väheneb, välja arvatud omanikele teostatud väljamaksed omakapitalist.</p>	IFRS for SMEs § 2.26 ja Väike IFRS § 2.26

²² Rahvusvahelistes standardites (nii suures kui ka väikeses IFRSis) on kasutusel termin majandusüksus.

Expenses	<p><i>The definition of expenses encompasses losses as well as those expenses that arise in the course of the ordinary activities of the entity.</i></p> <p><i>The recognition of expenses results directly from the recognition and measurement of assets and liabilities. An entity shall recognise expenses in the statement of comprehensive income (or in the income statement, if presented) when a decrease in future economic benefits related to a decrease in an asset or an increase of a liability has arisen that can be measured reliably.</i></p>	<p>Kulu mõiste hõlmab nii tehingukahjumeid kui ka neid kulusid, mis tekivad ettevõtte tavapärase äritegevuse käigus.</p> <p>Kulude kajastamine tuleneb otseselt varade ja kohustiste kajastamisest ja mõõtmisest. Ettevõtte kajastab kulusid koondkasumiaruandes (või kasumiaruandes juhul, kui see esitatakse) siis, kui on vähenenud tulevane majanduslik kasu seoses vara vähenemise või kohustise suurenemisega ja seda saab usaldusväärsetl mõõta.</p>	IFRS for SMEs § 2.26 ja Väike IFRS § 2.26
Other Expenses	<p><i>Expenses that arise in the course of the ordinary activities of the entity include, for example, cost of sales, wages and depreciation. They usually take the form of an outflow or depletion of assets such as cash and cash equivalents, inventory or property, plant and equipment.</i></p>	<p>Kulud, mis tekivad ettevõtte tavapärase äritegevuse käigus, hõlmavad näiteks müüdud toodete maksumust, töötasusid ja kulumit. Need väljenduvad tavaliselt kas varade, nagu näiteks raha ja raha ekvivalentide, varude või materiaalsete põhivarade, vähenemise või ammendumisena.</p>	IFRS for SMEs § 2.26 (a) ja Väike IFRS § 2.26 (a)
Loss	<p><i>Losses are other items that meet the definition of expenses and may arise in the course of the ordinary activities of the entity. When losses are recognised in the statement of comprehensive income, they are usually presented separately because knowledge of them is useful for making economic decisions.</i></p>	<p>Tehingukahjumid on muud kulud, mis võivad tekkida ettevõtte tavapärase äritegevuse käigus. Tehingukahjumite kajastamisel koondkasumiaruandes tuuakse need tavaliselt eraldi välja, kuna info nende kohta tuleb kasuks majandusotsuste tegemisel.</p>	IFRS for SMEs § 2.26 (b) ja Väike IFRS § 2.26 (b)
Profit and/or Loss	<p><i>Profit or loss is the arithmetical difference between income and expenses other than those items of income and expense that this Standard classifies as items of other comprehensive income. It is not a separate element of financial statements and a separate recognition principle is not needed for it.</i></p>	<p>Kasum või kahjum on tulude ja kulude aritmeetiline vahe, välja arvatud need tulu- ja kuluobjektid, mida vastavalt käesolevale IFRSile kajastatakse muus koondkasumis. See ei ole finantsaruannete eraldi komponent ja ei nõua eraldi kajastamismeetodit.</p>	IFRS for SMEs § 2.41 ja Väike IFRS § 2.41
Comprehensive income	<p><i>Total comprehensive income is the arithmetical difference between income and expenses. It is not a separate element of financial statements and a separate recognition principle is not needed for it.</i></p>	<p>Koondkasum on tulude ja kulude aritmeetiline vahe. See ei ole finantsaruannete eraldi komponent ja ei nõua eraldi kajastamismeetodit.</p>	IFRS for SMEs § 2.43 ja Väike IFRS § 2.43

Allikas: Viited on toodud tabelis, autori koostatud

Lisa 10. Näide artiklist „On Some Ideas for Improvement of Identification and Recording *Gain/Loss*”

Näide on pärit artiklitest (Alver, Alver 2016b, 2016c).

3.1. Example

A piece of equipment was bought in beginning of the year for 10,000 EUR. The estimated usage life is 5 years. The expected residual value (terminal value) is 0. One year after purchase, the piece of equipment was sold for 7,000 EUR (for simplicity assume that net proceeds received are 7,000 EUR). The journal entry for recording the purchase of equipment:

Dr: Equipment 10,000
 Cr: Bank account 10,000

The depreciation is computed by using

- 1) straight-line method;
- 2) 150% declining balance (diminishing balance, reducing balance) method (depreciation rate is 30%);
- 3) double declining (double diminishing) balance method.

3.1.1 Journal entries when using straight-line method for depreciation (depreciation rate 20%)

Dr: Depreciation expense 2,000
 Cr: Accumulated depreciation 2,000

At the end of the first year:

Equipment	10,000
<u>Accumulated depreciation</u>	<u>(2,000)</u>
Book value (depreciated cost)	8,000

Sale of equipment:

Journal entry	EUR	Explanation
Dr: Accounts Receivable	7,000	Invoice to the buyer. This is not sales revenue!
Dr: Accumulated depreciation	2,000	Accumulated depreciation is eliminated.
Dr: <i>LOSS</i>	1,000	Because according to this formula the depreciation expense was computed only 2,000 EUR, this resulted the book value of 8,000 EUR. So, it is necessary to adjust expenses by 1,000 EUR. Here <i>LOSS</i> is opposite to <i>GAIN</i> .
Cr: Equipment	10,000	The equipment is written off.

Comment

The steps in composing compound journal entry are following:

1. Invoicing the buyer (Dr: Accounts Receivable 7,000).
- 2.–3. Derecognition of piece of equipment from balance sheet (Dr: Accumulated depreciation 2,000 and Cr: Equipment 10,000).
4. Balancing of debits and credits (Dr: *LOSS* 1,000).

The term *LOSS* is not the same as in interconnection Profit/Loss because **it is not computed as difference – revenue minus expense**.

3.1.2 Journal entries using of 150% declining balance method for depreciation (depreciation rate is 30%)

Dr: Depreciation expense 3,000
 Cr: Accumulated depreciation 3,000

At the end of the first year:

Equipment	10,000
<u>Accumulated depreciation</u>	<u>(3,000)</u>
Book value (depreciated cost)	7,000

Sale of equipment:

Journal entry	EUR	Explanation
Dr: Accounts Receivable	7,000	Invoice to the buyer. This is not sales revenue!
Dr: Accumulated depreciation	3,000	Accumulated depreciation is eliminated.
Cr: Equipment	10,000	The equipment is written off.

Comment. The steps in composing compound journal entry are following:

1. Invoicing the buyer (Dr: Accounts Receivable 7,000).
- 2.–3. Derecognition of piece of equipment from balance sheet (Dr: Accumulated depreciation 3,000 and Cr: Equipment 10,000).

The book value of equipment **is equal to the sales price**. It means that **there is no need for adjustment**.

3.1.3 Journal entries using of double-declining balance method for depreciation (depreciation rate is 40%)

Dr: Depreciation expense 4,000
 Cr. Accumulated depreciation 4,000

At the end of the first year:

Equipment	10,000
<u>Accumulated depreciation</u>	<u>(4,000)</u>
Book value (depreciated cost)	6,000

Sale of equipment:

Journal entry	EUR	Explanation
Dr: Accounts Receivable	7,000	Invoice to the buyer. This is not sales revenue!
Dr: Accumulated depreciation	4,000	Accumulated depreciation is eliminated.
Cr: Equipment	10,000	The equipment will be written off.
Cr: <i>GAIN</i>	1,000	Because according to this formula the depreciation expense was computed 4,000 EUR (more than needed), this resulted the book value of 6,000 EUR. Therefore, it is necessary to make adjustment by 1,000 EUR.

Comment. The steps in composing compound journal entry are following:

1. Invoicing the buyer (Dr: Accounts Receivable 7,000).
- 2.–3. Derecognition of piece of equipment from balance sheet (Dr: Accumulated depreciation 4,000 and Cr: Equipment 10,000).
4. Balancing of debits and credits (Cr: *GAIN* 1,000).

Gain appeared in the compound journal entry is not profit, **because it is not difference between income(s) and expense(s).**

Lisa 11. Näiteid *gain* ja *loss* raamatupidamiskannetest majandusaasta lõpus

Tehingu liik	Lühikirjeldus	IFRS või Eesti finantsaruandluse standard	Mõju finantsaruannetele			
			Bilanss	Kasumiaruanne	Koondkasumi aruanne	Kande selgitus
1. Valuutakurside muutused	Valuutakursi muutus mõjutab vara ja kohustisi, mis ei ole kajastatud raamatupidamise alusvaluutas. Vara väärtuse suurenemisel kajastatakse <i>gaini</i> ja vähenemisel <i>lossi</i> . Kohustise suurenemisel kajastatakse <i>lossi</i> ja vähenemisel <i>gaini</i> .	Mõlemad	K: Varaobjekt	D: <i>Loss</i> kursimuutusest		Varaobjektid, mis tavaliselt on muus valuutas kui raamatupidamislik valuuta, on raha ja deposiidid, finantsinvesteeringud, nõuded (sh laenuõuded) jne.
			D: Varaobjekt	K: <i>Gain</i> kursimuutusest		
			D: Kohustis	K: <i>Gain</i> kursimuutusest		Kohustised, mis tavaliselt on muus valuutas kui raamatupidamislik valuuta: võlad tarnijatele, laenukohustis, eraldi- sed (teises valuutas) jne.
			K: Kohustis	D: <i>Loss</i> kursimuutusest		
2. Finantsinvesteeringu väärtuse muutus	Finantsinvesteeringud (väärtpaberid) peavad olema kajastatud turuväärtuses. Seetõttu tuleb majandusaasta lõpus finantsinvesteering ümber hinnata. Finantsinvesteeringu väärtuse suurenemisel kajastatakse <i>gaini</i> ja vähenemisel <i>lossi</i> .	Mõlemad	K: Finantsinvesteering	D: <i>Loss</i> turuväärtuse muutusest		Finantsinvesteeringud, mida kajastatakse turuväärtuses, on ostetud väärtpaberid.
			D: Finantsinvesteering	K: <i>Gain</i> turuväärtuse muutusest		
3. Varude kajastamine	Majandusaasta lõpus hinnatakse varusid. Kui varude netorealiseerimismaksumus (<i>NRV</i>) on väikesem kui soetusmaksumus, tuleb varud bilansis alla hinnata. Allahindamisel kajastatakse <i>lossi</i>	Mõlemad	K: Varude väärtusvahend	D: <i>Loss</i> varude allahindlusest		Varude allahindamisel kasutatakse tavaliselt väärtusvahendi kontot, et hiljem saaks vajadusel allahindlust tühistada.
4. Kinnisvarainvesteeringu väärtuse muutus	Kinnisvarainvesteeringut võib kajastada nii turuväärtuses kui ka soetusmaksumuses. Turuväärtuse suurenemisel kajastatakse <i>gaini</i> ja vähenemisel <i>lossi</i> . Soetusmaksumuse korral kinnisvarainvesteeringut amortiseeritakse, kuid selle käigus ei teki <i>gaini</i> ega <i>lossi</i> .	Mõlemad	K: Kinnisvarainvesteering	D: <i>Loss</i> turuväärtuse muutusest		Kinnisvarainvesteering on maa, hoone, masin, mida majandusüksus ei kasuta oma põhitegevuses. Kinnisvarainvesteeringut võib välja rentida, kuid see ei mõjuta kinnisvarainvesteeringu kajastamist bilansis.
			D: Kinnisvarainvesteering	K: <i>Gain</i> turuväärtuse muutusest		

Lisa 11 järg

Tehingu liik	Lühikirjeldus	IFRS või Eesti finantsaruandluse standard	Mõju finantsaruannetele			
			Bilanss	Kasumiaruanne	Koondkasumi aruanne	Kande selgitus
5. Materiaalse põhivara ümberhindlus	Suure IFRSi <i>fair value</i> ehk õiglase väärtuse mudeli kohaselt on lubatud materiaalsel põhivara ümber hinnata ja kajastada seda nõu turuväärtuses. Selle käigus võivad tekkida nii <i>gain</i> kui ka <i>loss</i> . Hindamine toimub tavaliselt majandusaasta lõpus. Aasta jooksul kajastatakse pidevalt amortisatsiooni, et tulude ja kulude vastandamine oleks korrektne, kuid aasta lõpus viiakse materiaalne põhivara kooskõlla turuväärtusega. Ümberhindlusest tekivad <i>gain</i> või <i>loss</i> kajastatakse omakapitalis ümberhindlusreservina ja muu koondkasumi aruandes.	IFRS	D: Materiaalne põhivara (va maa) K: Akumuleeritud kulum K: Ümberhindluse reserv (omakapitalis)		K: <i>Gain</i> materiaalse põhivara ümberhindlusest	Materiaalse põhivara (va maa) turuväärtus on suurem kui bilansiline jääkmaksumus, mistõttu hinnatakse materiaalne põhivara üles. Selle käigus korrigeeritakse ka akumuleeritud kulumit. Tasakaalustatav summa viiakse omakapitali all olevale kirjele „Ümberhindluse reserv”. <i>Gain</i> kajastatakse muu koondkasumi aruandes.
			D: Maa K: Ümberhindluse reserv (omakapitalis)		K: <i>Gain</i> maa ümberhindlusest	Maa turuväärtus on suurem kui bilansiline jääkmaksumus, mistõttu hinnatakse maa üles. Tasakaalustatav summa viiakse omakapitali all olevale kirjele „Ümberhindluse reserv”. <i>Gain</i> kajastatakse muu koondkasumi aruandes.
			D: Akumuleeritud kulum K: Materiaalne põhivara (va maa)	D: <i>Loss</i> materiaalse põhivara ümberhindlusest		Kui materiaalse põhivara või maa väärtus väheneb ja varem pole ümberhindlusreservi moodustatud, kajastatakse <i>loss</i> otse kasumiaruandes.
			K: Maa	D: <i>Loss</i> maa ümberhindlusest		
			D: Akumuleeritud kulum D: Ümberhindlusreserv K: Materiaalne põhivara (va maa)	D: <i>Loss</i> materiaalse põhivara ümberhindlusest (täiendava osa kajastamine)	D: <i>Loss</i> materiaalse põhivara ümberhindlusest (ümberhindlusreservi eemaldamine)	Kui materiaalse põhivara või maa väärtus väheneb ja varem on moodustatud ümberhindlusreserv, siis vähendatakse ümberhindlusreservi. Ümberhindlusreservi vähenemisel kajastatakse <i>loss</i> muu koondkasumi aruandes. Kui sellest ei piisa, siis kajastatakse täiendav <i>loss</i> kasumiaruandes.
			D: Ümberhindlusreserv K: Maa	D: <i>Loss</i> maa ümberhindlusest (täiendava osa kajastamine)	D: <i>Loss</i> maa ümberhindlusest (täiendava osa kajastamine)	
6. Immateriaalse põhivara ümberhindlus	Sarnane materiaalse põhivara näidetega.	IFRS	Sama materiaalse põhivara näidetele.			

Lisa 11 järg

Tehingu liik	Lühikirjeldus	IFRS või Eesti finantsaruandluse standard	Mõju finantsaruannetele			
			Bilanss	Kasumiaruanne	Koondkasumi aruanne	Kande selgitus
7. Bioloogilise vara väärtuse muutus	Eesti finantsaruandluse standardi järgi on majandusüksusel õigus bioloogilist vara kajastada, kas soetusmaksumuses või turuväärtuses. Soetusmaksumuses võib bioloogilist vara näidata siis, kui ei ole võimalik turuväärtust leida. Suure IFRSi alusel võib bioloogilist vara kajastada vaid turuväärtuses. Bioloogilise vara turuväärtuses kajastamise korral tekib <i>gain</i> väärtuse suurenemisel ja <i>loss</i> vähenemisel.	Mõlemad	K: Bioloogiline vara	D: <i>Loss</i> turuväärtuse muutusest		Bioloogiline vara moodustavad maavarad, loomad, taimed jne.
			D: Bioloogiline vara	K: <i>Gain</i> turuväärtuse muutusest		
8. Vara väärtus on oluliselt vähenenud (<i>impairment</i>)	Kui vara väärtus on oluliselt vähenenud, siis tuleb seda alla hinnata. Vara väärtuse vähenemise korral kajastatakse <i>loss</i> i. Vara väärtus võib olla vähenenud, kui majandusüksus on kahjumlik või üldine majandusolukord on tinginud varaobjektide väärtuse vähenemisest.	Mõlemad	K: Varaobjekti väärtusvähend	D: <i>Loss</i> väärtuse vähenemisest		Kõigepealt tehakse vara väärtuse test. Selle käigus selgub, kas majandusüksuse vara tuleb alla hinnata. Kui selgub, et vara tuleb alla hinnata, alustatakse immateriaalsest põhivarast ning selle puudumisel materiaalsest põhivarast.
9. Allahinnatud vara väärtus on oluliselt suurenenud	Kui allahinnatud vara väärtus oluliselt suureneb, siis võib varaobjekti allahindluse tühistada. Allahindluse tühistamisel kajastatakse <i>gain</i> i.	Mõlemad	D: Varaobjekti väärtusvähend	D: <i>Gain</i> väärtuse vähenemise tühistamisest		

Allikas: Autori koostatud

Lisa 12. Näiteid *gain* ja *loss* raamatupidamiskannetest majandusaasta jooksul

Tehingu liik	Lühikirjeldus	IFRS või Eesti finantsaruandluse standard	Mõju finantsaruannetele			
			Bilanss	Kasumiaruanne	Koondkasumi aruanne	Kande selgitus
1. Materiaalse põhivara müük	<p>Materiaalse põhivaraobjekte (va maa, püsiva väärtusega kunstiteosed, muuseumieksponaadid ja raamatud) amortiseeritakse. Eesti finantsaruandluse standardi järgi võetakse materiaalne põhivara arvele soetusmaksumus, mille amortiseerimisel on lubatud kasutada järgmisi meetodeid: lineaarne meetod, kahaneva jäägi meetod või tootmisühiku meetod. Müügi hetkel selgub materiaalse põhivara müügihind. Kui materiaalse põhivara bilansiline jääkmaksumus on suurem kui müügihind, siis kajastatakse <i>lossi</i> ning kui madalam, siis kajastatakse <i>gaini</i>.</p> <p>Materiaalne põhivara, mida ei amortiseerita (nt maa), kajastatakse Eesti finantsaruandluse standardi kohaselt soetusmaksumus. Kui soetusmaksumus erineb müügihinnast (seda müügi hetkel), siis tuleb kajastada <i>gain</i> või <i>loss</i>.</p>	Mõlemad	D: Raha D: Akumuleeritud kulum K: Materiaalne põhivara	D: <i>Loss</i> materiaalse põhivara müügist		Materiaalne põhivara oli bilansis ülehinnatud, mistõttu kajastati <i>loss</i> , et tasakaalustada kanne.
			D: Raha D: Akumuleeritud kulum K: Materiaalne põhivara	K: <i>Gain</i> materiaalse põhivara müügist		Materiaalne põhivara oli bilansis alahinnatud, mistõttu kajastati <i>gain</i> , et tasakaalustada kanne.
			D: Raha K: Materiaalne põhivara (nt maa)	D: <i>Loss</i> materiaalse põhivara müügist		Maa oli bilansis ülehinnatud, mistõttu kajastati <i>loss</i> , et tasakaalustada kanne.
			D: Raha K: Materiaalne põhivara (nt maa)	K: <i>Gain</i> materiaalse põhivara müügist		Maa oli bilansis alahinnatud, mistõttu kajastati <i>gain</i> , et tasakaalustada kanne.

Lisa 12 järg

Tehingu liik	Lühikirjeldus	IFRS või Eesti finantsaruandluse standard	Mõju finantsaruannetele			
			Bilanss	Kasumiaruanne	Koondkasumi aruanne	Kande selgitus
2. Varaobjekti mahakandmine või väärtuse vähenemine	Punktis 1 nimetatud kanded olid tehingud. Samas võib esineda ka sündmusi, mistõttu tuleb varaobjekti hinnata. Sellised sündmused, mis mõjutavad varaobjekti väärtust on järgmised: loodusõnnetused, muud kahjustused (nt põleng, veekahjustus jne), kaupade riknemine, seadmete rikked jne. Kui varaobjekti väärtus on vähenenud, tuleb hinnata, kas varaobjekt tuleb maha kanda või vähendada selle bilansilist maksumust läbi väärtusvähendi (vt väärtusvähendiga kandeid Lisast 11 punktis 8). Selle käigus kajastatakse <i>lossi</i> .	Mõlemad	D: Akumuleeritud kulum K: Materiaalne põhivara (sarnane on ka soetusmaksumuses kajastatav kinnisvarainvesteeringu kanne)	D: <i>Loss</i> materiaalse põhivara mahakandmisest		Kui varaobjekt kantakse maha, siis kajastatakse <i>loss</i> . Tegemist on korrigeerimisega.
			K: Varu	D: <i>Loss</i> varu mahakandmisest		
			K: Kinnisvarainvesteering (turuväärtuses)	D: <i>Loss</i> kinnisvarainvesteeringu mahakandmisest		
3. Eraldise moodustamine	Potentsiaalsete <i>losside</i> kajastamine kohtulahenditest, töötajate õnnetusjuhtumitest jms olukorrad	Mõlemad	K: Eraldis	D: <i>Loss</i> kahju kandmisest		Kui on tõenäoline (vastavalt RTJ 8 § 49-le peab selle realiseerumise tõenäosus olema suurem kui 50%), et majandusüksus kannab kahju kohtulahendist, töötajate õnnetusjuhtumitest jms olukordadest kajastatakse <i>loss</i> ja vastav eraldis.

Allikas: Autori koostatud